

**SÖZCÜKLERİN MACERASI MASA
OYUNUNUN OKUL ÖNCESİ DÖNEM
ÇOCUKLARININ SESBİLGİSEL
FARKINDALIK BECERİLERİNE ETKİSİ**

Yüksel Lisans Tezi

Ebru Yavuz

Eskişehir 2025

**SÖZCÜKLERİN MACERASI MASA OYUNUNUN OKUL ÖNCESİ DÖNEM
ÇOCUKLARININ SESBİLGİSEL FARKINDALIK BECERİLERİNE ETKİSİ**

Ebru YAVUZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Temel Eğitim Ana Bilim Dalı

Okul Öncesi Eğitimi Programı

Danışman: Doç. Dr. Nurbanu PARPUCU

Anadolu Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Temmuz 2025

Eskişehir

Bu tez çalışması Anadolu Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi Koordinatörlüğü tarafından SYL-2024-2521 proje numarası ile desteklenmiştir.

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Ebru YAVUZ'un "Sözcüklerin Macerası Masa Oyununun Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Sesbilgisel Farkındalık Becerilerine Etkisi" başlıklı tezi 27/06/2025 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek "Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca, Temel Eğitim Ana Bilim dalında Okul Öncesi Eğitimi Programında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

		<u>Ünvanı Adı Soyadı</u>	<u>İmza</u>
Üye (Danışman)	:	Doç. Dr. Nurbanu PARPUCU	
Üye	:	Doç. Dr. Aslı YILDIRIM	
Üye	:	Doç. Dr. Gökçe KARAMAN BENLİ	

Prof. Dr. Nafiz Öncü CAN

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

ÖZET

SÖZCÜKLERİN MACERASI MASA OYUNUNUN OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARININ SESBİLGİSEL FARKINDALIK BECERİLERİNE ETKİSİ

Ebru YAVUZ

Temel Eğitim Ana Bilim Dalı

Okul Öncesi Eğitimi Programı

Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Temmuz, 2025

Danışman: Doç. Dr. Nurbanu PARPUCU

Bu araştırmanın amacı, Sözcüklerin Macerası masa oyununun 60–72 aylık okul öncesi çocukların sesbilgisel farkındalık becerileri üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırma, öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel desenle yürütülmüştür. Çalışma grubunu, bağımsız bir anaokulundaki 60–72 aylık 16 deney ve 15 kontrol grubu çocuğu oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak Genel Bilgi Formu, Erken Okuryazarlık Becerilerini Değerlendirme Aracı (EOBDA), Erken Okuryazarlık Bilgi Testi (EROBİT) ve Erken Okuryazarlık Ev Ortamı Ölçeği (EROY–EV) kullanılmıştır. Deney grubuna altı hafta boyunca haftada üç gün, 30 dakikalık oturumlarla geliştirilen masa oyunu uygulanmıştır. Her iki gruba öntest ve sontestler uygulanarak, veriler bağımlı ve bağımsız örneklemeler için t-testi ile analiz edilmiştir. Öntest puanları arasında anlamlı bir fark görülmezken, sontest sonuçlarında deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur. Özellikle aynı sesle başlayan sözcükleri eşleştirme ve sözcüklerin başlangıç seslerini fark etme alt boyutlarında belirgin ilerlemeler görülmüştür. Uyak eşleştirme, hece/ses atma ve ses birleştirme alt boyutlarında ise anlamlı değişim gözlemlenmemiştir. Sonuç olarak, Sözcüklerin Macerası masa oyununun çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerinden özellikle sesbirim farkındalığı üzerinde etkili olduğu değerlendirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Okul öncesi eğitim, Erken çocukluk eğitimi, Sesbilgisel farkındalık, Erken okuryazarlık, Masa oyunları

ABSTRACT

THE EFFECT OF THE ADVENTURE OF WORDS BOARD GAME ON PHONOLOGICAL AWARENESS SKILLS OF PRESCHOOL CHILDREN

Ebru YAVUZ

Department of Primary Education

Programme in Early Childhood Education

Graduate School of Anadolu University, Temmuz, 2025

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Nurbanu PARPUCU

This study aims to examine the effect of the Adventure of Words board game on the phonological awareness skills of preschool children aged 60 to 72 months. The research was conducted using a quasi-experimental pretest-posttest control group design. The study group consisted of 16 children in the experimental group and 15 children in the control group, aged 60 to 72 months, from an independent preschool. The General Information Form, Early Literacy Skills Assessment Tool (ELSAT), Early Literacy Information Test (ELIT), and Early Literacy Home Environment Scale (ELHES) were used for data collection. The board game, developed for the study, was implemented with the experimental group in 30-minute sessions, three times a week for six weeks. Both groups completed pretest and posttest measures, and the data were analyzed using dependent and independent t-tests. While no significant difference was observed between the groups in pretest scores, posttest results revealed a statistically significant difference in the experimental group. In particular, substantial progress was observed in sub-dimensions such as matching words beginning with the same sound and recognizing initial phonemes (e.g., identifying the initial sound, producing a word beginning with a stimulus sound, and generating a word with the same initial sound). However, no significant change was found in rhyming, syllable/sound omission, or blending sub-dimensions. In conclusion, the Adventure of Words board game appears to be effective in enhancing phonemic awareness, a key component of phonological awareness, among preschool children.

Keywords: Preschool education, Early childhood education, Phonological awareness, Emergent literacy, Board games.

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “Bilimsel İntihal Tespit Programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Ebru Yavuz

STATEMENT OF COMPLIANCE WITH ETHICAL PRINCIPLES AND RULES

I hereby truthfully declare that this thesis/dissertation is an original work prepared by me; that I have behaved in accordance with the scientific ethical principles and rules throughout the stages of preparation, data collection, analysis and presentation of my work; that I have cited the sources of all the data and information that could be obtained within the scope of this study, and included these sources in the references section; and that this study has been scanned for plagiarism with “Scientific Plagiarism Detection Program” used by Anadolu University, and that “it does not have any plagiarism” whatsoever. I also declare that, if a case contrary to my declaration is detected in my work at any time, I hereby express my consent to all the ethical and legal consequences that are involved.

Ebru Yavuz

ÖN SÖZ

Bu yüksek lisans tezinin hazırlanmasında rehberliğiyle yolumu aydınlatan değerli danışmanım Doç. Dr. Nurbanu PARPUCU'ya en içten teşekkürlerimi sunarım. Akademik değerlendirme sürecinde katkı sağlayan sayın jüri üyelerim Doç. Dr. Aslı YILDIRIM ve Doç. Dr. Gökçe KARAMAN BENLİ'ye kıymetli görüşleri için minnettarım. Uygulama sürecinde sınıflarını sevgiyle açan okul öncesi öğretmenlerine, iş birlikleri ve bu çalışmaya verdikleri değer için teşekkür ederim. Ayrıca “Sözcüklerin Macerası” masa oyununun geliştirilme aşamasında içerik ve tasarım önerileriyle sürece katkıda bulunan uzmanlara da destekleri için teşekkür ederim. Ve elbette bu çalışmanın merkezinde yer alan çocuklara merakları, neşeleri ve maceraya açık kalpleriyle bu süreci bir öğrenme yolculuğuna dönüştürdükleri için gönülden teşekkür ederim.

....../....../2025

ETİK KURUL BELGESİ BEYANNAMESİ

Evrak Kayıt Tarihi: 10.01.2024 Protokol No: 679807

Tarih: 29.01.2024

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERÎ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
KARAR BELGESİ

ÇALIŞMANIN TÜRÜ:	BAP Projesi-Yüksek Lisans Tez Çalışması
KONU:	Eğitim Bilimleri
BAŞLIK:	Sözcüklerin Macerası Masa Oyununun Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Erken Okuryazarlık Becerilerine Etkisi
PROJE/TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ:	Dr. Öğr. Üyesi Nurbanu PARPUCU
TEZ YAZARI:	Ebru YAVUZ
ALT KOMİSYON GÖRÜŞÜ:	-
KARAR:	Olumlu

22/07/2025

ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANIM BEYANI

Bu tezi hazırlarken (örneğin ChatGPT, Gemini, DALL-E vb.) üretken yapay zekâ programlarından destek almadığımı beyan ederim.

Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Ebru Yavuz

22/07/2025

DECLARATION OF GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE USAGE

I declare that I did not received support from generative artificial intelligence programs (for example ChatGPT, Gemini, DALL-E, etc.) while preparing this thesis/dissertation.

I also declare that, if a case contrary to my declaration is detected in my work at any time, I hereby express my consent to all the ethical and legal consequences that are involved.

Ebru Yavuz

İÇİNDEKİLER

BAŞLIK SAYFASI	i
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	iii
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	v
STATEMENT OF COMPLIANCE WITH ETHICAL PRINCIPLES AND RULES	vi
ÖN SÖZ	vii
ETİK KURUL BELGESİ BEYANNAMESİ	viii
ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANIM BEYANI	ix
DECLARATION OF GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE USAGE	x
İÇİNDEKİLER.....	xi
TABLolar DİZİNİ	xiv
GÖRSELLER DİZİNİ.....	xivi
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xvii
1 GİRİŞ	1
1.1 Sorun	1
1.2 Amaç	4
1.3 Önem	4
1.4 Varsayımlar	7
1.5 Sınırlılıklar	7
1.6 Tanımlar	7
2 ALAN YAZIN	8
2.1 Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	8
2.2 Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar.....	12

2.3 Erken Okuryazarlık Becerileri.....	15
2.3.1 Sesbilgisel Farkındalık Becerileri.....	17
2.3.1.1 Sözcük farkındalığı.....	18
2.3.1.2 Uyak farkındalığı.....	18
2.3.1.3 Hece farkındalığı.....	18
2.3.1.4 Sesbirim farkındalığı.....	19
2.3.2 Yazı Farkındalığı.....	19
2.3.3 Sözcük Bilgisi.....	20
2.3.4 Alfabe ve Harf Bilgisi.....	20
3 YÖNTEM.....	22
3.1 Araştırma Modeli.....	22
3.2 Çalışma Grubu.....	22
3.3 Veri Toplama Tekniği ve Aracı.....	26
3.3.1 Genel Bilgi Formu.....	26
3.3.2 Erken Okuryazarlık Becerilerini Değerlendirme Aracı (EOBDA).....	27
3.3.3 Erken Okuryazarlık Bilgi Testi (EROBİT).....	27
3.3.4 Erken Okuryazarlık Ev Ortamı Ölçeği (EROY – EV).....	27
3.4 Verilerin Toplanması.....	28
3.5 Sözcüklerin Macerası Masa Oyununun Geliştirilmesi.....	29
3.5.1 İncelenen Masa Oyunları, Kutu Oyunları ve Mobil Oyunlar.....	30
3.5.2 Sözcüklerin Macerası Masa Oyununun Tasarım Aşamaları ve Teknik Alt Yapısı.....	32
3.5.3 Masa Oyununun Görselleri.....	33
3.5.4 Uzman Görüşleri.....	35
3.5.5 Pilot Uygulama.....	36
3.6 Sözcüklerin Macerası Masa Oyununun Uygulanması.....	37

3.6.1 Masa Oyununa Başlangıç	38
3.6.2 Oyunun Oynanışı	38
3.7 Veri Analizi	42
3.8 Araştırmanın İç ve Dış Geçerliliği	43
4 BULGULAR.....	46
4.1 Deney ve Kontrol Gruplarının Sesbilgisel Farkındalık Öntest Puanlarının Karşılaştırılması	46
4.2 Kontrol Grubunun Sesbilgisel Farkındalık Öntest - Sontest Puanlarının Karşılaştırılması	47
4.3 Deney Grubunun Sesbilgisel Farkındalık Öntest - Sontest Puanlarının Karşılaştırılması	49
4.4 Deney ve Kontrol Gruplarının Sesbilgisel Farkındalık Becerilerine İlişkin Sontest Puanlarının Karşılaştırılması.....	50
5 SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	53
5.1 Sonuç	53
5.2 Tartışma	54
5.3 Öneriler	60
KAYNAKÇA.....	62
EKLER	
EK-1 Genel Bilgi Formu	
EK-2 Veli İzin Formu	
EK-3 Erken Okuryazarlık Becerilerini Değerlendirme Aracı (EOBDA) Kullanımı İzin Belgesi	
EK-4 Erken Okuryazarlık Bilgi Testi (EROBİT) Kullanımı İzin Belgesi	
EK-5 Öğretmen İzin Formu	
EK-6 Erken Okuryazarlık Ev Ortamı Ölçeği (EROY – EV) Kullanımı İzin Belgesi	
EK-7 İncelenen Oyunlar	

EK-8 Sözcük Listesi

EK-9 Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Belgesi

ÖZ GEÇMİŞ

TABLÖLAR DİZİNİ

Sayfa

Tablo 1 <i>Deney ve Kontrol Gruplarındaki Çocukların Özellikleri</i>	23
Tablo 2 <i>Deney ve Kontrol Gruplarındaki Çocukların Ailelerine Ait Özellikleri</i>	25
Tablo 3 <i>Deney ve Kontrol Grubunun Öntest Sesbilgisel Farkındalık Becerileri Toplam Puanları ve Alt Boyutlarına İlişkin Bağımsız Örneklem için t-testi Sonuçları</i>	46
Tablo 4 <i>Kontrol Grubunun Öntest-Sontest Sesbilgisel Farkındalık Becerileri Toplam Puanları ve Alt Boyutlarına İlişkin Bağımlı Örneklem için t-testi Sonuçları</i>	47
Tablo 5 <i>Deney Grubunun Öntest-Sontest Sesbilgisel Farkındalık Becerileri Toplam Puanları ve Alt Boyutlarına İlişkin Bağımlı Örneklem için t-testi Sonuçları</i>	49
Tablo 6 <i>Deney ve Kontrol Grubunun Sontest Sesbilgisel Farkındalık Becerileri Toplam Puanları ve Alt Boyutlarına İlişkin Bağımsız Örneklem için t-testi Sonuçları</i>	50

GÖRSELLER DİZİNİ

Sayfa

Görsel 1 Sözcüklerin Macerası Masa Oyunu	33
Görsel 2 Harita ve Tren	34
Görsel 3 Sözcük Keseleri ve Kartlar	34
Görsel 4 Bulmaca Kartları	34
Görsel 5 Oyun Kutusu	35

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

BDOA	: Bilimsel Dayanaklı Okuma Araştırmaları
EOBDA	: Erken Okuryazarlık Becerilerini Değerlendirme Aracı
EROBİT	: Erken Okuryazarlık Bilgi Testi
EROY – EV	: Erken Okuryazarlık Ev Ortamı Ölçeği
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
SPSS	: Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı
3D	: Three-Dimensional – Üç Boyutlu

1 GİRİŞ

Okuma ve yazma becerileri, çocukların ilerleyen yıllardaki akademik performansını önemli ölçüde belirleyen ve ilkokula başladıkları ilk dönemde edinilmesi beklenen becerilerdir (Laçın ve Güldenoğlu, 2022). Erken okuryazarlık becerilerinin okul öncesi dönemde kazandırılması, çocukları ilkokula hazırlamakta ve ilkokula başladığında okuma becerilerinin öğrenimini kolaylaştırmaktadır (Whitehead, 2016). Okuma yazma becerilerinin çocuklarda buna ilişkin herhangi bir eğitim almaya başlamadan gelişmeye başladığı görülmektedir ve okul öncesi dönemde okuma yazmaya hazırlık sürecinin çocukların sözcük bilgisi, sözcük farkındalığı ve sesbilgisel farkındalık gibi becerilerini doğal olarak geliştirdiği ortaya koyulmaktadır (Altınkaynak, 2019). *Building a Brain That Can Read, Part 1: Sound and Sight* başlıklı UNESCO raporunda, dil becerileri ve sesbilgisel farkındalık becerilerinin doğum öncesinde gelişmeye başladığı ve çocukların çevresel yazılı materyallerle etkileşime girdikçe bu becerilerin güçlendiği belirtilmektedir (Coch, 2021). Bu nedenle Collins ve Schickedanz (2024), ebeveynlerin ve öğretmenlerin çocukların erken okuryazarlık gelişiminde kritik bir role sahip olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda, okul öncesi dönemde çocukların erken okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesi, ilerleyen okul yıllarındaki okuma yazmaya yönelik beceriler için temel oluşturmakta ve eğitsel müdahalelerin geniş çaplı etkilerini ortaya koymaktadır. Yapılan araştırmalar, okul öncesi dönemde erken okuryazarlık ile ilgili müdahalelerin çocukların dil gelişimi ve akademik başarıları üzerinde uzun vadeli etkiler yarattığını göstermektedir (Engel de Abreu vd., 2020; Herrera vd., 2021).

1.1 Sorun

Okul öncesi dönemde geliştirilmesi gereken erken okuryazarlık becerileri Bilimsel Dayanaklı Okuma Araştırmaları (Vukelich vd., 2008) kapsamında sesbilgisel farkındalık, yazı farkındalığı, sözcük bilgisi ile alfabe ve harf bilgisi olarak ele alınmaktadır. Erken okuryazarlık kapsamında yer alan bu becerilerin tamamı, çocukların okuma yazma sürecine daha kolay uyum sağlamasına yardımcı olmaktadır (Whitehurst ve Lonigan, 1998). Çocuklara erken yaşta kazandırılan deneyimler, onların okuma yazma ile ilgili olumlu bir tutum ve okuryazarlığın temeli için gerekli olan pek çok beceriyi edinmelerini sağlar (Altınkaynak, 2019). Okuma yazmayı öğrenme sürecinin hızlı ve etkili bir şekilde gelişimi, çocukların ilkokula başladığındaki hazır bulunuşluğu ve okuma yazmayla ilgili bilgi ve beceri düzeyleri ile yakından ilişkilidir

(Ergül vd., 2016). İlkokula başlayan çocukların okumayı öğrenirken karşılaştıkları zorluklar ve bu zorlukları ele alan araştırmaların sonuçlarından elde edilen veriler, okul öncesi dönemde okumaya hazırlık becerilerinin kazanımını da içeren erken okuryazarlık becerilerinin önemine daha da dikkat çekmiştir (Kargın vd., 2017). Alanyazında çocukların belirgin bir kısmının beklenen seviyede erken okuryazarlık becerisi kazanmadan ilkokula başladıkları, erken okuryazarlık becerilerini kazanamayan çocukların okumayı öğrenme sürecinde önemli zorluklar yaşadıkları ve tüm okul yaşantıları süresince akranlarının gerisinde kalmaya devam ettikleri belirtilmektedir (Gengeç ve Aygürt, 2023). Erken okuryazarlık becerileri ile ilgili geliştirilen programların amaçlarından biri ise, bu becerileri edinmede zorluk çeken çocuklara erken müdahalede bulunulması şeklindedir (Altun ve Erden, 2016). Bu sayede çocukların yaşadıkları güçlükler aşılacak onların gelişimlerinin desteklenmesi sağlanmaktadır. Araştırmaların sonuçlarında okuma yazmayı öğrenme sürecinin temelini oluşturan ve çocukların ilkokula hazır bulunuşluklarını destekleyen erken okuryazarlık becerilerinin, okul öncesi süreçte edindirilmesi gerekliliği vurgulanmaktadır (Özen Altınkaynak, 2019).

Alanyazını incelendiğinde, okul öncesi eğitimi alan çocukların erken okuryazarlık becerilerinde beklenen düzeyin altında performans gösterdiğine dair bazı çalışmalara ulaşılmaktadır (Kargın vd., 2017; Duyan, 2022; Özbek vd., 2025). İlgili çalışmada yer alan çocukların yalnızca sözcük bilgisi alanında yeterli düzeyde beceri sergilediği, ancak sesbilgisel farkındalık gibi diğer erken okuryazarlık becerilerinde yeterli başarıyı gösteremedikleri tespit edilmiştir (Kargın vd., 2017). Benzer şekilde, çocukların sözcük bilgisi, sesbilgisel farkındalık ve genel erken okuryazarlık testi puanlarının kesme puanlarının altında kaldığı da bildirilmiştir (Duyan, 2022). Bu noktada Bilimsel Dayanaklı Okuma Araştırmaları (BDOA) çocukların erken okuryazarlık becerilerinin edinimi için sistematik ve doğrudan eğitimin gerektiğini ortaya koymuştur (Vukelich vd., 2008). Buna yönelik yapılan araştırmalar, çocukların erken okuryazarlık becerilerinin gelişimsel sırasıyla ilgili ortak bir paydada buluşmamıştır fakat sesbilgisel farkındalık becerilerinin erken okuryazarlık becerileri kapsamındaki önemini ortaya koymuştur (Uyanık ve Kandır, 2010). Sesbilgisel farkındalık becerilerinin yalnızca sesbilgisel farkındalık düzeyinde değil, harf ses eşleşmeleri, sözcük bilgisi ve dil farkındalığını geliştirmede önemli bir rol oynadığı belirtilmektedir (Gökkuş ve Akyol, 2020). Çocukların erken dönemde kazandıkları sesbilgisel farkındalık becerilerinin,

onların okumaya başladıklarındaki harf ses dönüşümlerini akranlarına oranla daha etkili bir biçimde gerçekleştirmelerine olanak sağladığı düşünülmektedir (Güldenöglü vd., 2016). Sesbilgisel farkındalık becerilerinin okuduğunu anlama becerileri gibi çeşitli beceriler üzerinde etkili olduğu yapılan çalışmalarla kanıtlanmıştır. (Güldenöglü vd., 2016; Olofsson vd., 2014). Buna bağlı olarak da alanyazında çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerini geliştirmek üzere çeşitli çalışmaların yapılmış olduğu görülmektedir (Kjeldsen vd., 2003; Oudeans, 2003; Parpucu ve Dinç, 2017; Akdal ve Kargın, 2019; Akyol, 2020; Veríssimo vd., 2021; Bozdağ ve Şahin, 2022). Bu çalışmalarda yer alan programların, amaca yönelik olarak geliştirilmiş etkinlikler doğrultusunda uygulandığı görülmektedir. Fakat yapılan müdahale çalışmalarında etkinlik geliştirme yanı sıra alanyazında ilgili becerilerin gelişimi için materyal kullanımının da önemli olduğunu savunan çalışmalara da rastlanılmıştır (Sincar ve Uygungöz, 2023; Kunduracı vd., 2025). Fakat bu çalışmaların sesbilgisel farkındalık özelinden ziyade erken okuryazarlık becerilerini bir bütün olarak ele alan çalışmalar olduğu görülmüştür. Erken okuryazarlık becerilerinin öğretiminin çeşitli materyallerle desteklenmesinin bu becerilere olumlu katkı sağladığı belirtilmiştir (Gök, 2013). Erken okuryazarlık becerilerinin okul öncesi dönemde doğru etkinlikler ve materyallerle desteklenebileceği savunulmuş ve bu doğrultuda bir çocuk kitabı tasarlanmıştır (Sincar, 2020). Akıl ve zeka oyunlarının 60-72 aylık çocukların erken okuryazarlık becerileri üzerindeki etkisini anlamlı düzeyde artırdığı sonucuna ulaşılmıştır (Şen, 2020). Sınıf ortamının materyallerle zenginleştirilmesinin de çocukların erken okuryazarlık becerilerini artırdığı görülmektedir (Çakar vd., 2022). Özellikle oyun tabanlı eğitim yaklaşımlarının, çocukların sesbilgisel farkındalık gelişimine doğrudan ve dolaylı etkileri olduğu çeşitli çalışmalarla desteklenmektedir (Fernández Otoya vd., 2022; Göle, 2023). Bu araştırma sonuçlarına bakılarak okul öncesi eğitimde erken okuryazarlık becerilerinin öğretilmesi ve desteklenmesi kapsamında çocukların aktif katılımının ve materyal kullanımının önemli olduğu söylenebilmektedir. Ancak, materyal kullanımıyla yapılan uygulamaların sayısının yetersiz olduğu ve daha fazla çalışmanın yapılması gerektiği vurgulanmaktadır (Piasta ve Wagner, 2010). Bu eksiklik, çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerini somut materyallerle destekleyerek kalıcılığı artırma ihtiyacını ortaya koymaktadır. Alanyazında, özellikle çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerinin materyaller ile geliştirilmesine yönelik yeterli çalışma bulunmadığı görülmektedir. Bu nedenle, bir oyun materyali tasarlanarak bunun çocukların sesbilgisel

farkındalık becerileri üzerinde nasıl bir etkisinin olacağına ilişkin bir çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Oyun tabanlı eğitimin çocukların öğrenme süreçlerinde motivasyonu artırdığı, aktif katılımlarını sağladığı ve bilişsel esnekliklerini geliştirdiği görülmektedir (Lillard vd., 2013). Oyun temelli müdahalelerin sesbilgisel farkındalık üzerindeki etkisini ele alan çalışmalardan biri olan SESFAR programı da, yapılandırılmış oyun ve görsel materyallerin bu alandaki gelişime katkı sağlayabileceğini göstermektedir (Akdal ve Kargın, 2019). Dolayısıyla, oyun temelli bir materyalin çocukların sesbilgisel farkındalık gelişimine sağlayacağı katkının araştırılması, hem teorik hem de uygulama açısından okul öncesi eğitim alanında önemli bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

1.2 Amaç

Bu çalışmanın amacı; 60-72 aylık çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerini desteklemeye yönelik bir masa oyunu tasarlayarak bu oyunun çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerine etkisini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1- Deney ve kontrol grubu çocuklarının Erken Okuryazarlık Becerilerini Değerlendirme Aracı (EOBDA)'nın sesbilgisel farkındalık becerileri toplam puan ve alt testlerinden aldıkları öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 2- Kontrol grubu çocuklarının EOBDA'nın sesbilgisel farkındalık becerileri toplam puan ve alt testlerinden aldıkları öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 3- Deney grubu çocuklarının EOBDA'nın sesbilgisel farkındalık becerileri alt testlerinden aldıkları öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 4- Deney ve kontrol grubu çocuklarının EOBDA'nın sesbilgisel farkındalık becerileri alt testlerinden aldıkları sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.3 Önem

Alanyazında sesbilgisel farkındalık becerilerinin öğretimi kapsamında, materyal kullanımının ön planda olduğu çalışmaların gerekli olduğu düşünülerek bu çalışmanın materyaller aracılığıyla çocuklara bu beceriyi kazandırması üzerine odaklanılmıştır. Materyal desteğiyle gerçekleştirilen araştırmaların uygulanışında; resimli kitaplar, kuklalar, resim kartları, harf kartları, bloklar, legolar gibi materyallerin ve piyasada

bulunan yapboz ve tangram gibi oyunların kullanıldığı görülmektedir (Çetin 2019, Sincar 2020; Yalman 2020; Çelik 2021). Alanyazında masa oyunlarının doğrudan çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerine olan etkisini araştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır. Fakat erken okuryazarlık becerileri açısından ele alındığında yalnızca üç tane çalışmaya ulaşılmıştır (Şen, 2020; Safitri vd., 2022; Dewi ve Imamah, 2025). Şen (2020) çalışmasında, piyasada bulunan ve sesbilgisel farkındalık ile sözcük farkındalığını geliştirme özelliklerine sahip 10 farklı akıl ve zeka oyunu kullanılmıştır (Anlat Bakalım, Bu Mu?, Sorti, Kota Junior, Twin Game 1, Trigon, Colour Game, Tangram, Atak, Rota). Bu çalışmada akıl ve zeka oyunlarının çocukların erken okuryazarlık becerilerini anlamlı ölçüde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Safitri vd. (2022) tarafından yürütülen çalışmada, 5-6 yaş grubundaki çocukların erken okuryazarlık becerilerini desteklemek amacıyla tematik tahtalı eğitim oyun araçları geliştirilmiş ve bu araçların uygulanabilirliği değerlendirilmiştir. Geliştirilen oyun materyali, uygulama sürecinde yüksek düzeyde uygulanabilir bulunmuştur. Dewi ve Imamah (2025) tarafından yürütülen çalışmada ise, *Küçük Tavşanın Macerası* adlı kutu oyunu geliştirilmiş ve bu oyunun 4-6 yaş arasındaki çocukların erken okuryazarlık becerileri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Ar-Ge süreci kapsamında geliştirilen oyun, 30 çocuk ve 2 öğretmen ile test edilmiştir. Araştırma bulguları; harf tanıma, sesbilgisel farkındalık, sözcük oluşturma ve yazma becerilerinde anlamlı gelişmeler yaşandığını ortaya koymuştur.

Bu nedenle erken okuryazarlık becerilerinin özellikle de sesbilgisel farkındalık becerilerinin desteklenmesi kapsamında, materyallerin ön planda olduğu daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğu düşünülmüştür. Müdahale uygulamasının oyun ve materyal tabanlı olması, okul öncesi dönemde somut öğrenme süreçlerinin çocuklar açısından daha etkili ve kalıcı olduğu görüşüne dayanmaktadır. Ayrıca, oyunun uygulamalı öğrenme fırsatları sunması, çocukların aktif katılımını teşvik ederek öğrenme sürecine olan ilgilerini artırması da hedeflenmiştir. Masa oyununun sesbilgisel farkındalık becerilerini desteklemeye yönelik özellikler içermesi çalışmanın özgün yönünü oluşturmaktadır.

Bunlara ek olarak okul öncesi eğitim programlarında yapılan güncellemeler ile de erken okuryazarlık becerilerinin vurgulandığı görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve UNICEF iş birliğiyle geliştirilen 2024 tarihinde güncellenen Okul Öncesi

Eğitim Programı (MEB, 2024a) sesbilgisel farkındalık becerilerine daha çok dil gelişimi başlığı altında ve günlük yaşantı temelli yaklaşımlarla yer vermektedir. Programda sesbilgisel farkındalık becerilerine “Kazanım 9. Ses bilgisi farkındalığı gösterir.” başlığı altında yer verilmiş ve bu kazanıma ait göstergeler şu şekilde sıralanmıştır; “cümleyi sözcüklerine ayırır, sözcükleri hecelerine ayırır, sözcüklerin ilk sesini söyler, sözcüklerin son sesini söyler, aynı sesle başlayan sözcükleri eşleştirir, aynı sesle biten sözcükleri eşleştirir, uyaklı sözcükleri eşleştirir, söylenen bir sesle başlayan sözcükler üretir, söylenen bir sözcüğün ilk sesiyle başlayan sözcükler üretir, söylenen bir sözcüğün son sesiyle biten sözcükler üretir, söylenen sözcükle uyaklı sözcükler üretir”. Bu doğrultuda EÇE programı, tüm çocuklara kapsayıcı bir öğrenme ortamı sağlama ve gelişimsel farklılıklara duyarlı öğretim stratejileri geliştirme hedefiyle sesbilgisel farkındalık becerilerini bireysel farklılıklar temelinde desteklemektedir. MEB tarafından geliştirilen ve 2024 yılında yürürlüğe giren *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli* kapsamında ise Okul Öncesi Eğitim Programı, Türkçe alanında erken okuryazarlık becerileri altında TAEOB.3. Ses bilgisel farkındalık becerileri gösterebilme öğrenme çıktısını sunmaktadır (MEB, 2024b). Söz konusu öğrenme çıktısı, her biri belirli dilsel alt becerileri temsil eden yapılandırılmış alt öğrenme çıktıları ile somutlaştırılmıştır. Bu alt öğrenme çıktıları; Sözcüklerin hece/hecelerden oluştuğunu fark eder, sözcüklerin ilk/son seslerini fark eder, sözcüklerin ilk/son seslerinden yeni sözcükler üretir şeklindedir. Bu doğrultuda program, sesbilgisel farkındalık becerilerini gelişimsel olarak sıralanmış, ölçülebilir ve öğretimsel açıdan yapılandırılmış bir bütünlük içinde ele almakta; öğretmenlere planlama ve uygulama süreçlerinde yol gösterici bir çerçeve sunmaktadır. Ayrıca sesbilgisel farkındalık, programın yaklaşımı içerisinde erken çocukluk dönemine özgü okuryazarlık ediniminin temel yapı taşlarından biri olarak değerlendirilmektedir.

Bütün bunlar değerlendirildiğinde yapılan bu çalışma ile alanyazına sesbilgisel farkındalık becerilerinin çocuklara kazandırılması açısından materyallerin etkisini inceleyen çalışma sonuçları ile katkıda bulunulacaktır. Ayrıca araştırmada geliştirilerek tasarlanan masa oyunu farklı erken okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesi amacıyla kullanılabilecek örnek bir materyal olması planlanmaktadır. Bu doğrultuda çalışma, erken okuryazarlığın temel bileşenlerinden biri olan sesbilgisel farkındalık becerisinin hedeflenmesine yönelik materyal temelli uygulamaların etkililiğini ortaya koyarak,

ileride geliştirilebilecek oyunlara yönelik kuramsal ve uygulamalı bir dayanak sunmaktadır.

1.4 Varsayımlar

Erken Okuryazarlık Becerilerini Değerlendirme Aracı (EOBDA) uygulanırken çocukların gerçek performanslarını yansıttıkları varsayılmıştır.

Ebeveynlerin Erken Okuryazarlık Ev Ortamı Ölçeği (EROY – EV)’ne gerçekçi cevaplar verdiği varsayılmıştır.

Öğretmenlerin Erken Okuryazarlık Bilgi Testi (EROBİT)’ni kendi düşüncelerine göre cevapladıkları varsayılmıştır.

1.5 Sınırlılıklar

Araştırmada kalıcılık testinin uygulanmamış olması, elde edilen bulguların uzun vadeli etkilere dair genellenebilirliğini sınırlamaktadır.

1.6 Tanımlar

Erken Okuryazarlık Becerileri: Erken okuryazarlık; çocukların okuma yazmayı öğrenmeden önce geliştirdikleri bilgi, beceri ve tutumların bir bütünüdür. (Whitehurst ve Lonigan, 1998). Bu beceriler; çocukların sesbilgisel farkındalık, harf bilgisi, sözcük bilgisi ve yazı farkındalığı gibi temel becerileri kazanmasını içeren bir süreçtir (Vukelich vd., 2007).

Sesbilgisel Farkındalık: Sesbilgisel farkındalık kavramı, sözcük, uyak, hece ve sesbirim/fonem farkındalığı olmak üzere bir dilin alt birimlerine ayrılabilmesine yönelik farkındalık olarak tanımlanmaktadır (Gillon, 2007).

2 ALAN YAZIN

Bu bölümde yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalara yer verilmektedir. Ele alınan çalışmaların özellikle sesbilgisel farkındalık becerilerini geliştirmeye odaklanan deneysel çalışmalar olmasına dikkat edilmiştir. Ayrıca oyun materyallerini müdahale uygulamalarında yer veren çalışmalar incelenmiş fakat doğrudan sesbilgisel farkındalık becerilerine yönelik bir çalışmaya rastlanmadığı için erken okuryazarlık kapsamında gerçekleştirilmiş olan çalışmalar ele alınmıştır.

2.1 Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Turan ve Akoğlu (2011) tarafından yürütülen araştırmada, okul öncesi dönemde uygulanan sesbilgisel farkındalık eğitimlerinin çocukların bu becerilerindeki gelişimine etkisiyle birlikte, bu eğitimin artikülasyon ve işitsel ayırt etme becerilerine katkısı değerlendirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunda, normal gelişim gösteren ve okul öncesi eğitim alan 5-6 yaş arasındaki toplam 29 çocuk yer almıştır. Araştırmanın sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda, verilen eğitimin çocukların işitsel ayırım yapma ve artikülasyon becerileri üzerinde önemli bir rol oynadığı görülmüştür.

Bayraktar ve Temel (2014) çalışmasında, Okuma Yazmaya Hazırlık Eğitim Programı (OYHEP)'nin çocukların yazı farkındalığı, ses farkındalığı ve okuma yazma becerileri üzerindeki etkilerini incelemiştir. Çalışma kapsamında okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenimine devam eden 6 yaş grubu 29 çocuk araştırma grubu olarak belirlenmiştir. Çalışma, programın çocukların akademik hazırlık süreçlerinde gelişim sağladığını ve eğitim sürecinin okuma yazma becerilerine doğrudan katkıda bulunduğunu ortaya koymuştur.

Gökkuş ve Akyol (2016) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, ilkökul birinci sınıf çocuklarının erken okuryazarlık becerileri ile sesbilgisel farkındalık öğretimi arasındaki ilişki değerlendirilmiştir. Toplam 47 çocuk (24 deney, 23 kontrol grubu) çalışmaya dahil edilmiştir. Deney grubundaki çocuklara, sekiz hafta süresince sesbilgisel farkındalık öğretimi verilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, uygulanan sesbilgisel farkındalık öğretiminin erken okuryazarlık becerilerinin gelişimi üzerinde belirgin bir etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Kartal vd. (2016), çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerini geliştirmek amacıyla tasarlanan deneysel bir programın etkileri incelenmiştir. Program, sesbilgisel

farkındalığın çeşitli aşamalarını kapsayarak sözcük, uyak, hece ve sesbirimi farkındalığını içermektedir. Yürütülen çalışmada, 113 birinci sınıf ve anaokulu çocuğunun sesbilgisel farkındalık becerileri değerlendirilmiştir. Katılımcılar, yazılım destekli eğitim, sınıf içi yüz yüze eğitim ve kontrol grubu olmak üzere üç farklı gruba ayrılmıştır. Öntest, sontest ve takip testleri aracılığıyla yapılan ölçümler, tüm gruplarda sesbilgisel farkındalık gelişimi olduğunu ortaya koymuştur. Birinci sınıfta eğitim alan çocuklar, eğitim türüne bağlı olmaksızın, kontrol grubundaki çocuklara kıyasla sontestte anlamlı derecede yüksek puanlar elde etmiştir. Anaokulu seviyesinde ise yazılım destekli eğitim alan çocuklar, diğer gruplara göre daha hızlı gelişim göstermiştir. Ancak sontestte gözlemlenen bu hızlı ilerleme, takip testlerinde sürdürülemediği görülmüştür.

Parpu ve Dinç (2017) tarafından yürütülen çalışmada, okul öncesi dönemdeki çocuklar için geliştirilen Seslerin Renkli Dünyası Programı'nın çocukların sesbilgisel farkındalık becerileri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışmada, 60-72 aylık çocuklardan oluşan deney ve kontrol grupları karşılaştırılmış, deney grubunda 24, kontrol grubunda ise 19 çocuk yer almıştır. Program, sekiz hafta boyunca haftada üç etkinlik şeklinde uygulanmış olup her etkinlik bir saatlik çalışma sürecini içermiştir. Etkinlikler kapsamında çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerini oluşturan dört temel beceri desteklenmiştir. Araştırmanın bulguları, deney grubundaki çocukların sesbilgisel farkındalık seviyelerinde belirgin bir gelişim gösterdiğini ve bu becerilerin kontrol grubundaki çocuklara kıyasla anlamlı düzeyde farklılık oluşturduğunu ortaya koymuştur.

Demirci ve Mertoğlu (2017) tarafından yapılan çalışmada, çocukların ses farkındalık becerilerini müzik etkinlikleri aracılığıyla geliştirmek amaçlanmıştır. Çalışmaya 60-72 aylık 46 çocuk dahil edilmiştir. Araştırmanın değerlendirme sürecinde, Özgül Polat tarafından geliştirilen "Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği Ses Çalışmaları Alt Boyutu" ile Watkins ve Edwards'ın "Mountain Shadows Fonolojik Duyarlılık Ölçeği" kullanılmıştır. Deney grubundaki çocuklara, müzik etkinliklerine dayalı olarak hazırlanan "Ses Farkındalık Müzik Programı" uygulanmıştır. Sonuçlar incelendiğinde, deney grubundaki çocukların sontest puanlarının öntest puanlarına kıyasla anlamlı şekilde arttığı görülmüştür. Ayrıca deney grubunun sontest puanları, kontrol grubundaki çocukların puanlarından belirgin biçimde yüksek bulunmuştur.

Akdal ve Kargın (2019), SESFAR isimli programının, sesbilgisel farkındalık becerileri düşük olan 5 yaş grubu çocuklar üzerindeki etkisinin araştırmıştır. Sekiz temel beceri alanını kapsayan müdahale programında, her beceriye yönelik dokuz etkinlik olmak üzere toplam 72 etkinlik ve 595 görsel kullanılmıştır. SESFAR müdahale programı, modüler programlama yaklaşımı ile tasarlanmış ve doğrudan öğretim yöntemi aşamalarına göre uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, deney ve kontrol grubunun son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ayrım bulunduğu görülmüştür.

Şen (2020) araştırmasında, akıl ve zeka oyunlarının çocukların erken okuryazarlık becerilerine etkisi ele alınmaktadır. Araştırmanın örneklemini, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 60-72 ay arasındaki deney grubunda 30, kontrol grubunda 30 olmak üzere toplam 60 çocuk oluşturmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, akıl ve zeka oyunları eğitimi alan çocuklarla almayanlar arasında yazı farkındalığı ve öyküyü anlama puanlarında anlamlı farklılık gözlemlenmiştir. Sesbilgisel farkındalık becerileri, görsel eşleştirme ve yazı yazma öncesi becerilerinde ise çok yüksek seviyede anlamlı fark ortaya çıkmıştır. Bu bulgular, akıl ve zeka oyunlarının erken çocukluk dönemindeki okuryazarlık gelişimine güçlü bir katkı sağladığını göstermektedir.

Yalman (2020) çalışmasında, kütüphane ortamında gerçekleştirilen Kitapların Eğlenceli Dünyası Eğitim Programı'nın, çocukların erken okuryazarlık becerilerine etkisini incelemeyi amaçlanmaktadır. Çalışmanın örneklemini, okul öncesi eğitim alan 4-5 yaş grubundaki 24 çocuk oluşturmaktadır. Deney gruplarına, on iki hafta boyunca, her hafta bir gün kütüphane, bir gün sınıf etkinliği olacak şekilde eğitim programı uygulanmıştır. Programın uygulama öncesi ebeveynlerle görüşmeler gerçekleştirilmiş ve ebeveynlere eğitim süreci hakkında bilgilendirme sağlanmıştır. Ayrıca, her uygulama sonrası ebeveynlere bilgilendirme ve öneri mektupları gönderilmiştir. Araştırma bulguları, Kitapların Eğlenceli Dünyası Eğitim Programı'nın çocukların erken okuryazarlık becerileri üzerinde olumlu etkilediği şeklindedir.

Dinler ve Kalburan (2021) çalışmasında, okul öncesi dönemdeki çocuklara yönelik geliştirilen Şiir Odaklı Destekleyici Eğitim Programı'nın (ŞODEP) sesbilgisel farkındalık becerileri üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Program, çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerini desteklemek amacıyla sesbirim farkındalığı, ritmik söyleyiş ve ses oyunlarını içeren şiir temelli etkinlikler çerçevesinde oluşturulmuştur. ŞODEP kapsamındaki etkinlik planları; sözcük farkındalığı, hece

farkındalığı, uyak farkındalığı ve sesbirim farkındalığı olmak üzere temel sesbilgisel farkındalık becerilerini içermektedir. Etkinliklerin hazırlanmasında oyun temelli uygulamalara ve küçük grup çalışmalarına yer verilerek çocukların aktif katılımı hedeflenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 32 çocuk oluşturmaktadır. Uygulama sonunda, deney grubu lehine sesbilgisel farkındalık becerileri toplam puanında ve ölçeğin tüm alt boyutlarında anlamlı düzeyde farklar elde edilmiştir. Ayrıca sontest uygulamasından dört hafta sonra gerçekleştirilen kalıcılık testi bulguları, bu farkların sürdürülebilir olduğunu göstermiştir. Bu sonuçlar, ŞODEP'in sesbilgisel farkındalık becerilerinin gelişiminde etkili bir program olduğunu ortaya koymaktadır.

Varma (2022) çalışmasında, Orff-Schulwerk yaklaşımına dayalı olarak gerçekleştirilen müzik etkinliklerinin, 60-72 aylık okul öncesi çocukların sesbilgisel farkındalık gelişimine etkisi incelenmiştir. Etkinlik süreci, sözcük farkındalığı, hece farkındalığı, uyak farkındalığı ve ses birimi farkındalığını kapsayan sesbilgisel farkındalık becerilerini içermektedir. Araştırma, anasınıfında öğrenim gören toplam 32 çocuğu kapsamış, katılımcılar deney ve kontrol gruplarına ayrılmıştır. Sonuçlar, her iki gruptaki çocukların sesbilgisel farkındalık toplam puanlarında ve ölçeğin alt boyutlarında anlamlı farklar olduğunu göstermiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, Orff-Schulwerk yaklaşımıyla tasarlanan müzik etkinliklerinin, çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerini geliştirmede etkili olduğu ortaya konmuştur.

Göle (2023) tarafından yürütülen çalışmada, dijital oyun tabanlı, destekli eğitim programlarının ve ses bilgisel farkındalık eğitim programının çocukların ses bilgisel farkındalık becerilerine etkisini incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 72 çocuk, oluşturmaktadır. Çalışma üç farklı deney grubu ve bir kontrol grubundan oluşmaktadır. Birinci gruba yalnızca ses bilgisel farkındalık eğitim programı, ikinci gruba dijital oyun destekli ses bilgisel farkındalık eğitim programı, üçüncü gruba ise dijital oyun tabanlı ses bilgisel farkındalık eğitim programı uygulanmıştır. Eğitim süreci 10 hafta boyunca, haftada iki oturum olarak gerçekleştirilmiştir. Eğitim programları tamamlandıktan sonra çalışma gruplarına ve kontrol grubuna sontest uygulanmış, ardından üç hafta sonra çalışma gruplarına kalıcılık testi yapılmıştır. Araştırma sonuçlarında, ses bilgisel farkındalık eğitim programı, dijital oyun destekli ses bilgisel farkındalık eğitim programı ve dijital oyun tabanlı ses bilgisel farkındalık eğitim programlarının,

çocukların ses bilgisel farkındalık becerilerini kazanmalarına olumlu katkı sağladığını ortaya konmuştur.

Parpucu ve Güler Yıldız (2024) tarafından yapılan çalışmada sesbilgisel farkındalık hizmet içi eğitim programının öğretmenlerin sesbilgisel farkındalık bilgisi, öğretim kalitesi ve çocukların sesbilgisel farkındalık becerileri üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma, yarı deneysel desen ve ön test-son test kontrol grubu modeliyle planlanmış olup, 67 çocuk ve 4 okul öncesi öğretmeni çalışmaya katılmıştır. Deney grubundaki öğretmenlere 5 saatlik bir eğitim verilmiş ve ardından 10 saatlik bir koçluk süreci uygulanmıştır. Sonuçlar, öğretmenlerin bilgi düzeylerinde ve öğretim kalitelerinde artış olduğunu göstermiştir. Çocukların anlatım dili (ifade edici dil) ve kategori adlandırma puanları kontrol edildikten sonra, deney ve kontrol grubu çocukları arasında sesbilgisel farkındalık becerileri açısından anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Şepitci Sarıbaş ve Sarıbaş (2025) tarafından yürütülen çalışmada, sözlü ve tekerlemeli geleneksel çocuk oyunlarının okul öncesi dönem çocuklarının sesbilgisel farkındalık becerileri üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Çalışmaya 16 çocuk deney, 15 çocuk kontrol grubu olmak üzere toplam 31 katılımcı dahil edilmiştir. Araştırmanın son test sonuçlarına göre, geleneksel sözlü ve tekerlemeli çocuk oyunlarını oynayan deney grubundaki çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerinde istatistiksel olarak anlamlı bir artış gözlenmiştir. Buna karşılık, kontrol grubundaki çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerinde anlamlı bir değişiklik görülmemiştir. Deney grubu ile kontrol grubundaki çocukların Sesbilgisel Farkındalık Becerileri Değerlendirme Aracı (SFB DAT) puanları kıyaslandığında orta düzeyde bir farklılaşma olduğu belirlenmiştir. Kalıcılık testleri sonucunda, sözlü ve tekerlemeli geleneksel çocuk oyunlarının deney grubundaki çocukların sesbilgisel farkındalık becerileri üzerindeki etkisinin devam ettiği gözlemlenmiştir.

2.2 Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Lundberg vd. (1988) tarafından yapılan çalışmada, okul öncesi çocukların dilin fonolojik yapısını anlamalarına ve bu yapıya dikkat etmelerine yardımcı olmak amacıyla geliştirilen bir eğitim programının etkilerini incelemek amaçlanmıştır. Program, çocukların dil farkındalığını artırmak için çeşitli metalinguistik oyunlar ve etkinliklerden oluşmaktadır ve uzun süreli bir çalışma ile değerlendirilmiştir. Çalışmaya

235 çocuk katılmıştır. Program kapsamında çocuklar, 8 ay boyunca her gün düzenli olarak eğitim almış ancak bu süreçte çocuklara okuma öğretimi yapılmamıştır. Araştırma kapsamında geliştirilen programın, çocukların işlevsel dil becerileri, sözlü yönergeleri anlama ve sözcük bilgisi alanlarının gelişiminde herhangi bir etkisi olmadığı gözlemlenirken uyak üretme, sözcük ve hece manipülasyonu alanlarında belirgin gelişmeler gösterdiği belirlenmiştir. Özellikle fonemleri ayırma gerektiren görevlerde programa katılan çocukların performansında güçlü bir artış gözlemlenmiştir. Araştırma sonucunda, fonem farkındalığının okul öncesi dönemde alfabetik yazı sistemine bağımlı olmaksızın geliştirilebileceğini görülmüş fakat bu becerinin kazanılabilmesi için sistematik ve açık bir eğitim sürecinin gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Degé ve Schwarzer (2011) tarafından yapılan araştırmayla, okul öncesi çocuklarda müzik programının sesbilgisel farkındalık becerilerini geliştirmedeki rolünü incelenmiştir. Çalışmada, müzik eğitimi ile sesbilgisel farkındalık beceri eğitiminin etkileri karşılaştırılarak her iki yaklaşımın sesbilgisel farkındalığı nasıl şekillendirdiği analiz edilmiştir. Çalışma, 5-6 yaş arası 41 okul öncesi çocukla yapılmıştır. Deney grubu, ayrıldı: müzik eğitimi programı ve sesbilgisel farkındalık beceri eğitimi programı alanlar olmak üzere iki grubu ayrılırken tek bir grubu oluşturan kontrol grubu spor eğitimine dahil edilmiştir. Araştırma sonucunda, sesbilgisel farkındalığın hem müzik eğitimi hem de sesbilgisel farkındalık beceri eğitimi ile desteklenebileceği görülmüştür.

Lefebvre vd. (2011) çalışmalarında, düşük gelirli okul öncesi çocuklara yönelik iki farklı paylaşımlı hikâye kitabı okuma müdahalesinin dil gelişimi ve erken okuryazarlık becerileri üzerindeki etkilerini karşılaştırmaktadır. Bu müdahale sesbilgisel farkındalık becerilerine odaklanmaktadır. Müdahale sonrasında elde edilen bulgular, deney grubundaki çocukların sesbilgisel farkındalık seviyelerinde kontrol grubuna kıyasla belirgin bir artış olduğunu ortaya koymuştur. Ancak, sözcük bilgisi ve yazı farkındalığı açısından gruplar arasında kayda değer bir fark gözlemlenmemiştir. Araştırma ayrıca, deneysel müdahale alan düşük gelirli çocukları, yüksek gelirli olup müdahaleye katılmayan akranlarıyla karşılaştırmıştır. Sonuçlar deney grubundaki çocukların tüm ölçümlerde yüksek gelirli çocuklara göre daha iyi performans sergilediğini göstermektedir.

Carson vd. (2013) araştırmasında, düşük sözlü dil becerilerine sahip çocukların sesbilgisel farkındalık, harf bilgisi ve sözcük dağarcığını geliştirmek amacıyla öğretmenler tarafından uygulanan bir müdahalenin etkisi incelenmiştir. Çalışmaya, 5 yaş grubunda 141 çocuk katılmıştır. Öğretmenler, bu müdahale programını, haftada dört kez 30 dakikalık oturumlar halinde, 10 hafta boyunca toplam 20 saat uygulamıştır. Çalışmanın sonuçları, sözlü dil becerisi düşük olan çocukların, öğretmenler tarafından bu özel program uygulandığında sesbilgisel farkındalık ve hedef sözcük bilgisi alanlarında daha fazla ilerleme kaydettiğini göstermektedir. Bu ilerleme, öğretmenlerin standart okuryazarlık programlarını uyguladığı dönemle kıyaslandığında önemli ölçüde daha fazladır.

Augustine (2015) çalışmasının amacı, bir üniversite anaokulundaki 5 yaşındaki 40 çocuğun okuma becerileri üzerindeki müzik ve hareketin etkisini değerlendirmektir. Çalışma kapsamında üç okuma becerisi incelenmiştir. Bu beceriler; yazı bilgisi, tanımlayıcı sözcük bilgisi ve sesbilgisel farkındalıktır. Müdahale sürecinde çocuklar, şarkılar söyleyerek veya tekerlemeleri vücut hareketleriyle eşleştirerek müzik etkinliklerine katılmıştır. Sonuçlar, müzik ve hareket etkinliklerinin genel okuma becerilerini, yazı bilgilerini ve tanımlayıcı sözcük bilgilerini olumlu yönde etkilediğini ancak sesbilgisel farkındalık üzerinde belirgin bir etkisi olmadığını ortaya koymuştur. Bulgular, altı hafta süren müzik ve hareket etkinliklerinin okuryazarlık gelişimini desteklediğini doğrulamaktadır.

Safitri vd. (2022) tarafından yürütülen Araştırma ve Geliştirme (Ar-Ge) çalışmasında, çocukların okuryazarlık becerilerini geliştirmek için tematik tahtalı eğitim oyun araçlarının geliştirilmesi ve uygulanabilirliğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu tematik tahta, 5-6 yaşındaki çocukların okuryazarlık becerilerini desteklemek ve geliştirmek amacıyla özel olarak tasarlanmıştır. Yapılan doğrulama sonuçlarında, tasarlanan ürün; materyal uzmanları, medya uzmanları ve anket yapılan öğretmenler tarafından son derece uygulanabilir olarak belirlenmiş ayrıca oyun, küçük sınıf denemesi ve büyük ölçekli deneme değerlendirmesi sonucunda da son derece uygulanabilir bulunmuştur.

Dewi ve Imamah (2025) tarafından erken çocukluk döneminde okuryazarlık gelişimini desteklemek amacıyla yapılan çalışmada, Küçük Tavşanın Macerası adlı kutu oyunu geliştirilmiş ve geliştirilen oyunun 4-6 yaş arasındaki çocukların erken okuryazarlık becerileri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Ar-Ge kapsamında yapılan oyun, 30 çocuk ve

2 öğretmenle test edilmiştir. Oyunun eğitici yönü, anlaşılabilirliği ve tasarım uygunluğu uzmanlar tarafından yapılan değerlendirmelerle doğrulanmış, oyunun uygulanabilirlik oranı %75,5 ile %81 arasında değişmiştir. Öntest ve son test sonuçlarında; harf tanıma, sesbilgisel farkındalık, sözcük oluşturma ve yazma becerilerinde önemli gelişmeler olduğu görülmüştür. Gözlemler ve öğretmen geri bildirimleri, çocukların yüksek düzeyde katılım gösterdiğini ve motive olduklarını ortaya koymuştur.

Yukarıda detaylı bir şekilde sunulan çalışmalar incelendiğinde görülmektedir ki çoğu araştırmada sesbilgisel farkındalık becerilerinin geliştirilmesinde uygulanan programlar, geliştirilmiş etkinlikler yoluyla yapılmıştır. Bununla birlikte az da olsa alanyazında materyal kullanımının daha önemli olduğunu gösteren çalışmalara da rastlanılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda; okul öncesi eğitimde sesbilgisel farkındalık becerilerinin öğretilmesi ve desteklenmesi kapsamında, çocukların aktif katılımlarının ve materyal kullanımının önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır fakat alanyazında materyal kullanımıyla yapılan uygulamaların yetersiz sayıda olması, daha fazla çalışmanın yapılması gerekliliğini vurgulamaktadır

2.3 Erken Okuryazarlık Becerileri

Erken okuryazarlık becerileri, eğitim sistemlerindeki değişimler, dilbilimsel araştırmalar ve pedagojik yaklaşımların gelişmesiyle birlikte yapılandırılmış ve günümüz eğitim modellerine entegre edilmiştir. Okuma yazmaya hazırlık yaklaşımı 1980'lerden önce geleneksel bir çerçevede ele alınmıştır, bu dönemde okuryazarlık gelişiminin doğal bir süreçte kendiliğinden ilerlediği görüşü yaygındır. Geleneksel hazırbulunuşluk teorisine göre, çocukların altı yaşına kadar okuma ve yazmaya ilişkin becerileri kazanamayacakları ve bu gelişimin doğrudan eğitsel müdahalelerle şekillenmeyeceği kabul edilmekteydi (Vukelich vd., 2008). Bu yaklaşım, çocukların okuryazarlık sürecinde belirli bir yaşa gelene kadar beklenmesi gerektiğini öne sürerken, alanyazında ortaya çıkan yeni teoriler bu görüşü sorgulamaya başlamıştır.

İlerleyen yıllarda yapılan araştırmalar, çocukların erken yaşlardan itibaren okuryazarlık gelişimine başladığını ve bu sürecin çevresel faktörler, eğitimsel etkinlikler ve aile desteğiyle şekillendiğini ortaya koymuştur. İlk çalışmalarda "gelişen okuryazarlık" (emergent literacy) olarak adlandırılan bu süreç, zamanla yerini "erken okuryazarlık" kavramına bırakmıştır (Polat, 2024). Gelişen okuryazarlık anlayışı, çocukların doğumdan itibaren okuryazarlıkla ilgili deneyimler kazandığını ve bu

deneyimlerin akademik başarı üzerinde belirleyici bir rol oynadığını ileri sürmektedir. Bu bakış açısı, çocukların erken dönemde edindiği okuryazarlık deneyimlerinin, ilerleyen yıllarda akademik yeterliliklerini doğrudan etkilediğini ve onların dil becerilerini güçlendirdiğini vurgulamaktadır (Teale ve Sulzby, 1992). Sulzby ve Teale (1991), erken okuryazarlığı çocukların harfleri, fonemleri ve sözcükleri tanıma, hikayeleri anlama ve resimler veya yazı aracılığıyla düşüncelerini ifade etme süreci olarak tanımlamaktadır. Bu tanım, okuma ve yazmanın yalnızca akademik bir süreç olmadığı, aynı zamanda dilin iletişim, kendini ifade etme ve dünyayı anlamada kullanılan temel bir araç olduğu görüşünü desteklemektedir.

Alanyazında erken okuryazarlık farklı şekillerde tanımlanmıştır. Clay'a (1967) göre erken okuryazarlık, yaygın kanının aksine ilkokula başlamadan önce gelişimsel bir süreç içinde ilerlemekte ve temellerini erken çocukluk döneminde bulmaktadır. Goodman'a (1986) göre, okuma becerisi için sağlam temeller oluşturmak için köklü bir okuryazarlık altyapısı gerekmektedir. Sulzby ve Teale (1991) 'nin tanımı ise; formal okuma yazma öğretiminden önce, okuma yazmaya ilişkin gereken temel bilgi, beceri ve tutumlarının tümünün kazanılması şeklindedir. Whitehurst ve Lonigan (1998), erken okuryazarlığı çocukların formal okuma yazma öğretimine başlamadan önceki dönemde, okuma yazmaya ilişkin kazanımları gereken ön koşul bilgi, beceri ve tutum olarak ifade ederken Lerner'e (2000) göre erken okuryazarlık, çocukların sözcüklerle, dil gelişimini destekleyen kitaplarla, şiirlerle ve öykülerle erken dönemde tanışmasıdır

Bu sürecin bilimsel temellerini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilen BDOA, çocukların erken dönemde kazanımları gereken okuryazarlık becerilerini belirlemiş ve bu becerileri çeşitli bileşenler altında sınıflandırmıştır. Vukelich vd. (2008, s. 29) ile National Early Literacy Panel (2008) tarafından yapılan araştırmalar, erken çocukluk döneminde geliştirilen bazı becerilerin ileriki yıllarda okuma, yazma ve heceleme gibi geleneksel okuryazarlık alanlarındaki başarıyı anlamlı düzeyde yordadığını ortaya koyarak bu becerileri dört temel başlık altında incelemiştir. Bunlar;

- sözel dil becerileri (alıcı dil, ifade edici dil ve sözcük bilgisinin gelişimi),
- sesbilgisel farkındalık,
- alfabe bilgisi,
- yazı farkındalığıdır.

Bu tarihsel gelişim süreci, erken okuryazarlık becerilerinin geleneksel hazırbulunuşluk teorilerinden uzaklaşarak, ilerleyen yıllar içerisinde çocukların erken yaşlardan itibaren dil ve okuryazarlık becerilerini kazanmaya başladığını gösteren bilimsel bir çerçeve bağlamında ele alındığını göstermektedir. Eğitim araştırmaları, çocukların okuryazarlık becerilerinin doğuştan başlayan bir süreç olduğunu ve bu sürecin eğitsel desteklerle daha etkili hale getirilebileceğini göstermektedir.

2.3.1 Sesbilgisel Farkındalık Becerileri

Sesbilgisel farkındalık, erken okuryazarlık becerilerinden biri olup tüm okuma teorilerinin temelinde bulunur ve bu farkındalık çocuğun, konuştuğu dilin sözcüklerini meydana getiren seslerin benzerlik ve farklılıklarını tanımasına olanak tanır (Bennett-Armistead vd., 2005). Alanyazında, sesbilgisel farkındalık becerilerinin dört temel alt beceriyi içerdiği ifade edilmektedir. Bunlar sözcük farkındalığı, uyak farkındalığı, hece farkındalığı ve sesbirim farkındalığı becerileridir (Gillion, 2007). Sesbilgisel farkındalık, çocukların herhangi bir harf veya ses öğretimi almadan, yalnızca duydukları ve fark ettikleri sesleri ayırt etme yetisiyle doğal olarak geliştirebilecekleri bir beceridir. Bu farkındalık, yazılı ve sözlü dildeki sözcüklerin ses yapısını tanıma ve değiştirme yeteneğini içerir (Çetin, 2019). Alanyazında, sesbilgisel farkındalık kavramı yerine sesbilgisel farkındalık, fonolojik duyarlılık ve ses farkındalığı terimleri de kullanılmaktadır. Okuma yazma becerilerinin gelişim sürecine ilişkin araştırmalar, sesbilgisel farkındalık becerilerinin, etkili bir okuma performansında belirleyici bir rol oynadığını ortaya koymaktadır (Olofsson vd., 2014). Sesbilgisel farkındalık becerisinin çocuğun dil ve okuryazarlık gelişimine sağladığı en değerli katkının, çocuğun sözcüğü oluşturan ses birimlerinin farkında olmasını sağladığı ifade edilmektedir (Bıyık ve Erdoğan, 2017). Böylelikle ses birimlerinin farkında olan çocuk okuma yazma becerilerini daha kolay bir şekilde geliştirebilir. Yapılan çalışma okul öncesindeki dönemde edinilen sesbilgisel farkındalık becerilerinin ilerleyen yıllardaki okuma yazma özelliklerinin kazanılmasında önemli olduğu ortaya konulmuştur (Erdoğan, 2011). Dolayısıyla, sesbilgisel farkındalığın gelişimini desteklemek, çocukların dil ve okuryazarlık becerilerini ileriye taşımak açısından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, eğitim süreçlerinde sesbilgisel farkındalık becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklere yer verilmesi, çocukların okuma yazma becerilerindeki ilerlemelerini olumlu yönde etkileyen kritik bir adım olacaktır.

2.3.1.1 Sözcük farkındalığı

Sözcük farkındalığı, sesbilgisel farkındalık becerisinin gelişiminde ilk aşamadır (Ecenbarger, 2006). Sesbilgisel farkındalık, sözcük farkındalığı ile başlar ve çocukların dil gelişiminde önemli bir rol oynar (Sayar, 2012). Okul öncesi dönemde sesbilgisel farkındalık becerilerinin gelişimi için kritik bir aşama olan sözcük farkındalığı, erken okuryazarlık becerileriyle doğrudan ilişkilidir (Akdağ, 2020). Bu bağlamda, çocukların erken yaşta sesbilgisel farkındalık becerilerini geliştirmesi, dilin yapısal özelliklerini anlamalarına ve sözcükleri daha etkin bir şekilde kullanmalarına olanak tanıyacaktır. Ayrıca, bu becerilerin gelişimi, çocukların ileriki yıllardaki okuma yazma başarılarını doğrudan etkileyerek onların akademik süreçlerine daha güçlü bir temel oluşturur. Şepitci Sarıbaş ve Sarıbaş (2025) çalışmasında, sözlü ve tekerlemeli çocuk oyunlarının çocukların sözcük farkındalığını artırdığını ortaya koymuştur. Bu beceri, çocukların dil gelişimi açısından önemli bir bileşen olup, erken okuryazarlık sürecini destekleyen temel unsurlardan biri olarak kabul edilmektedir.

2.3.1.2 Uyak farkındalığı

Yopp ve Yopp'a (2009) göre uyak farkındalığı benzer ses yapısına sahip sözcüklerdir ve bu sözcükler okumaya yeni başlayan çocukların işitsel algılarını kullanmalarına yardımcı olur ve duydukları ile yazılı ifadeleri daha kolay eşleştirmelerini sağlar. Uyak farkındalığı, farklı başlangıç seslerine sahip ancak vurgu yapılan ünlü sesin ve ardından gelen seslerin benzerlik taşıdığı sözcüklerden oluşmaktadır (ör. kat, yat, tat) (Akdağ ve Kargın, 2018). Uyak farkındalığı, çocukların sözcüklerdeki benzer sesleri (uyakları) tanıma, eşleştirme ve üretme yeteneğidir. Bu farkındalık, özellikle şiirler, tekerlemeler ve şarkılar aracılığıyla desteklenir ve çocukların sesbilgisel farkındalık gelişimine katkıda bulunur. Eğitim programlarında uyak farkındalığını destekleyici etkinliklerin yer alması, çocukların dil gelişimi ve akademik başarıları açısından büyük önem taşımaktadır. Uyak farkındalığının özellikle tekerlemeler ve şiirler aracılığıyla geliştirildiği gözlemlenmiştir (Lefebvre vd., 2011; Şepitci Sarıbaş ve Sarıbaş, 2025)

2.3.1.3 Hece farkındalığı

Hece farkındalığı, sözcüklerin hecelerden oluştuğunu anlamayı, heceleri sayabilmeyi, sözcükleri daha küçük parçalara ayırarak analiz edebilmeyi ve hecelerin yeniden düzenlenerek sözcükleri değiştirebileceğinin bilincinde olmayı içerir (Sevilgen, 2024). Yapılan çalışmalara göre bu becerinin öğrenilmesi, diğer dil farkındalık becerilerine

göre daha az bilişsel yük gerektirir. Türkan (2022) da çalışmasında çocukların aldıkları eğitim doğrultusunda, sözcükleri hecelerine ayırmalarının geliştirebilecekleri en temel farkındalık becerisi olduğunu belirtmektedir. Eğitimciler ve ebeveynler, çocukların bu beceriyi kazanmasına destek olacak uygun materyaller ve etkinliklerle onların dil gelişimini destekleyebilir.

2.3.1.4 Sesbirim (fonem) farkındalığı

"Bir sözcük en küçük parçasına sesbirim/fonem seviyesinde ayrılabilir. Fonem, bir sözcüğün anlamını etkileyen en küçük sesbirimi olarak tanımlanır" (Gillon, 2007). Sesbirim farkındalığı, çocukların sözcükleri oluşturan en küçük ses birimlerini (fonemleri) tanıma, ayırt etme ve değiştirebilme yeteneğidir. Sesbilgisel farkındalık becerileri arasında önemli bir yer tutan sesbirimi farkındalığı, en karmaşık ancak aynı zamanda seslerin en temel düzeyde ele alındığı beceridir (Schuele ve Boudreau, 2008). Sesbirimi farkındalığı gelişmiş çocuklar, harflerin anlamlarını daha iyi kavrar ve okuma yazma becerilerini güçlendirir (Yılmaz Hiğde ve Baştuğ, 2021). Sesbirimi farkındalığının okul öncesi dönemde sistematik bir eğitim süreciyle geliştirilebileceği belirlenmiştir (Lundberg vd., 1988). Bu farkındalık, çocukların okuma sürecinde harf-ses ilişkisini kavramalarını sağlayarak erken okuryazarlık becerilerinin gelişimine önemli katkıda bulunur.

2.3.2 Yazı Farkındalığı

Yazı farkındalığı, bireyin karşılaştığı yazılı ifadelerin anlam taşıdığını, konuşma dilindeki seslerin yazılı biçimde gösterilebileceğini ve yazının belirli kurallar doğrultusunda okunması gerektiğini formal okuma yazma sürecinden önce kavraması olarak tanımlanır (Pullen ve Justice, 2003). Bu noktada yazı farkındalığı, çocukların yazının işlevini kavrama ve yazılı materyallere yönelik farkındalık geliştirme sürecini içerir. Yazı farkındalığı, çocukların yazılı dilin kurallarını, yapısını ve işlevlerini erken yaşta anlamalarını ifade eden bir terimdir (Şimşek, 2011). Çocuklar, okul öncesi dönemde semboller ve işaretleri fark etmeye başladıklarında, yazı farkındalığı süreci doğal olarak gelişmeye başlar (Yalman, 2020). Yazı farkındalığının gelişiminde yetişkinlerin rolü büyük önem taşır, çünkü onlar çocuklara hem zengin uyarıcı bir ortam sağlar hem de yazılı dili kullanma konusunda örnek olur (Bayraktar, 2018). Eğitim sürecinde yazı farkındalığının teşvik edilmesi, çocukların daha güçlü bir okuryazarlık altyapısı ile ilerlemesine yardımcı olmaktadır.

2.3.3 Sözcük Bilgisi

Sözcük bilgisi, bireyin dinleme, okuma yazma süreçlerinde anlamını kavrayabildiği tüm sözcükleri kapsar (National Institute of Child Health and Human Development, 2000). Bu noktada sözcük bilgisi, çocukların sözcükleri anlama, kullanma ve bağlam içinde doğru şekilde yorumlama becerisi olarak ele alınabilir. Sözcük bilgisi, bireyin yazılı ve sözlü dilde karşılaştığı sözcüklerin anlamını tanıma, bu sözcükleri bağlama uygun biçimde anlama ve etkili bir şekilde kullanabilme kapasitesidir (Otto, 2017). Erken yaşlarda edinilen sözcük bilgisi, çocukların dil gelişimi ve üzerinde olumlu ve uzun vadeli etkiler bırakır (Duran ve Kenanoğlu, 2020). Okul öncesi döneminde zengin bir sözcük dağarcığına sahip olmak, ilerleyen yıllarda okuma yazma becerilerinin gelişimini desteklemenin yanı sıra söyleneni anlama ve kendini sözcüklerle ifade etme süreçlerini de kolaylaştırır (Parpucu, 2017).

2.3.4 Alfabe ve Harf Bilgisi

Alfabe bilgisi, harflerin kendine özgü farklılıklarının ayırt edilmesini ve aynı zamanda her harfin konuşma dilinde belirli bir sesi temsil ettiğinin anlaşılmasını kapsar (Povelko, 2011). Alfabe bilgisi, sesler ile harfler arasındaki bağlantıyı kavramayı ve konuşulan tüm dillerin, ortak kabul gören harf sistemleriyle ifade edildiğini anlamayı içerir (Bredenkamp, 2015). Ayrıca çocukların harfleri birleştirerek sözcükler oluşturduğunu, sözcükleri seslendirirken harflerin ses değerlerini kullandığını ve farklı harflerin bir araya gelmesiyle yeni sözcükler türetebildiğini anlamalarını ifade eder. Harf bilgisi ise her harfin kendine özgü bir sesi olduğunu kavramayı içerir (Duyan, 2022). Alfabe bilgisi, erken okuryazarlık sürecinde sözcükleri doğru okumayı ve yazmayı destekleyerek çocukların dil gelişimini ve akademik başarılarını doğrudan etkileyen kritik bir faktör haline gelmektedir (Whitehurst ve Lonigan, 1998).

Harf bilgisi, çocukların harfleri tanıma, isimlerini söyleme ve harf-ses ilişkilerini kurma yeteneğidir (Blaiklock, 2004). Harf tanıma, çocukların yazılı harfleri görerek bunları birbirinden ayırt edebilme ve doğru isimlendirebilme becerisidir. Harf-ses ilişkisi, çocukların bir harfi gördüklerinde bu harfin hangi sesi temsil ettiğini kavrayabilme yeteneğidir. Harf tanımanın sesbilgisel farkındalıkla birlikte geliştirilmesinin çocukların erken okuryazarlık sürecinde önemli bir rol oynadığı belirtilmiştir (Carson vd., 2013). Ayrıca sesbirimi fonem farkındalığı ve harf-ses ilişkisi arasında güçlü bir bağlantı

olduğu ve bu becerinin gelişiminin okuma sürecinde kritik öneme sahip olduğu vurgulanmıştır (Lundberg vd., 1988).

3 YÖNTEM

3.1 Araştırma Modeli

Sözcüklerin Macerası Masa Oyununun okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenim görmekte olan 60-72 aylık çocukların erken okuryazarlık becerilerine etkisini incelemeyi amaçlayan bu çalışma, nicel araştırma modellerinden öntest- sontest kontrol gruplu yarı deneysel desenle tasarlanmıştır. Öntest - sontest kontrol gruplu model, biri deney diğeri kontrol grubu olmak üzere iki grubun oluşturulduğu ve her iki gruba da uygulama öncesinden ve sonrasında ölçümlerin uygulandığı bir araştırma desendir (Karasar, 2007). Araştırmada deneysel desenin kullanılma nedeni tasarlanan oyunun etkililiğini incelemektir. Masa oyununun deney grubu üzerindeki etkisini karşılaştırmak amacıyla kontrol grubu oluşturulmuştur. Kontrol grubundaki çocuklar, öğretmenlerinin beyanına göre sontestlerin bitimine kadar herhangi bir oyun sürecine dahil edilmemiştir. Uygulamanın sonunda hem deney hem de kontrol grubuna sontest uygulanmıştır. Sontest sonrası etik değerler kapsamında kontrol grubundaki çocuklara oyun programı iki hafta boyunca uygulanmıştır. Araştırmanın bağımsız değişkenini Sözcüklerin Macerası Masa Oyunu oluşturmaktadır. Aynı sesle başlayan sözcükleri eşleştirme, uyaklı sözcükleri eşleştirme, sözcüklerin başlangıç seslerini fark etme (verilen sözcüğün başlangıç sesini bulma, uyarıcı sesle başlayan sözcük üretme, aynı sesle başlayan sözcük üretme), heceleri ve sesleri atma ve sesleri birleştirme ise araştırmanın bağımlı değişkenlerini oluşturmaktadır.

3.2 Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yöntemi, belirli özellikleri taşıyan bireylerin veya olayların seçilerek araştırmaya dahil edilmesini sağlayan sistematik bir yaklaşımdır. Bu yöntemle, araştırmacı önceden belirlenmiş kriterlere göre örneklem oluşturur ve yalnızca bu ölçütleri karşılayan bireyler üzerinde veri toplar (Baltacı, 2018). 60-72 aylık çocukların kayıtlı olduğu okullardan çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerine ilişkin okulda uygulanan program dışında herhangi bir programa katılmıyor oluşları ölçüt olarak dikkate alınmıştır. 2024-2025 eğitim öğretim yılı güz döneminde Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı bağımsız bir anaokuluna kayıtlı sabahçı iki sınıfta yer alan 16 çocuk deney grubunu, 15 çocuk kontrol grubunu oluşturmuştur. Araştırmaya toplamda 31 çocuk katılmıştır. Deney ve

kontrol grubunda yer alan çocuklar ile ailelerinin çeşitli demografik ve çevresel özellikler bakımından benzerlik gösterdiğine ilişkin bulgular, aşağıda Tablo 1 ve Tablo 2’de sunulmaktadır.

Tablo 1 Deney ve Kontrol Gruplarındaki Çocukların Özellikleri

Özellik		Deney Grubu		Kontrol Grubu	
		Frekans (f)	Yüzde (%)	Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kız	6	40,0	9	56,3
	Erkek	9	60,0	7	43,8
Kardeş sayısı	Tek çocuk	8	53,3	10	62,5
	İki çocuk	7	46,7	3	18,8
	Üç çocuk	0	0	3	18,8
Kuruma devam süresi	1 yıl	3	20,0	7	43,8
	2 yıl	3	20,0	7	43,8
	3 yıl	9	60,0	1	6,3
	4 yıl	0	0	1	6,3
Bilgisayar/Tablet bulunma durumu	Hayır	0	0	2	12,5
	Evet	15	100,0	14	87,5
İnternet bağlantısı bulunma durumu	Hayır	0	0	0	0
	Evet	15	100,0	16	100,0
Kitaplık bulunma durumu	Hayır	3	20,0	2	12,5
	Evet	12	80,0	14	87,5
Çocuğun kendisine kitap okunmasını isteme sıklığı	Neredeyse hiç	0	0	1	6,3
	Ayda bir iki defa	0	0	0	0
	Haftada bir iki defa	7	46,7	6	37,5
	Neredeyse her gün	8	53,3	9	56,3
		Deney Grubu		Kontrol grubu	
Bilgisayar/Tablet başında geçirilen günlük ortalama süre (dk)	Minimum		0		0

Tablo 1 (Devam) Deney ve Kontrol Gruplarındaki Çocukların Özellikleri

	Maksimum	120	120
	Ortalama	67,33	59,6
	Standart sapma	24,58	41,79
Televizyon izleme günlük ortalama süre (dk)	Minimum	0	0
	Maksimum	120	120
	Ortalama	63,00	59,69
	Standart sapma	37,89	38,29
Ortalama resimli çocuk kitabı sayısı	Minimum	20	9
	Maksimum	250	200
	Ortalama	102,87	68,81
	Standart sapma	74,96	55,42

Tablo 1'in verilerine göre, deney grubunda 6'sı kız ve 9'u erkek olmak üzere toplam 15 çocuk yer alırken kontrol grubunda 9 kız ve 7 erkekten oluşan 16 çocuk bulunmaktadır. Deney grubundaki çocukların %40'ı kızlardan, %60'ı erkeklerden oluşurken kontrol grubunda bu oranlar sırasıyla %56,3 ve %43,8'dir. Kardeş sayısına bakıldığında, her iki grupta da en sık rastlanan durum tek çocuk olmalarıdır; deney grubunda %53,3, kontrol grubunda ise %62,5 oranındadır. Kuruma devam süresi açısından ise deney grubundaki çocukların %60'ı üç yıldır kurumda bulunurken kontrol grubunda çocukların çoğunluğu (%43,8) bir ya da iki yıldır kurumlara devam etmektedir. Tüm deney grubu çocuklarının evinde bilgisayar veya tablet bulunurken kontrol grubunda bu oran %87,5'tir. Her iki gruptaki çocukların tamamına yakını internet erişimine sahiptir. Kitaplık bulundurma durumu ise deney grubunun %80'inde, kontrol grubunun %87,5'inde mevcuttur. Kitap okunmasını isteme sıklığı incelendiğinde, neredeyse her gün kitap okunmasını talep eden çocukların oranı deney grubunda %53,3, kontrol grubunda ise %56,3'tür. Günlük bilgisayar ya da tablet kullanım süresi ortalaması deney grubunda 67,33 dakika iken kontrol grubunda bu süre 59,6 dakikadır. Televizyon izleme süreleri ise oldukça benzer olup deney grubunda günlük ortalama 63 dakika, kontrol grubunda ise 59,69 dakikadır. Resimli çocuk

kitaplarına sahip olma açısından deney grubu ortalama 102,87 kitaba sahipken bu sayı kontrol grubunda 68,81'dir.

Tablo 2 Deney ve Kontrol Gruplarındaki Çocukların Ailelerine Ait Özellikleri

Özellik		Deney Grubu		Kontrol Grubu	
		Frekans (f)	Yüzde (%)	Frekans (f)	Yüzde (%)
Annenin öğrenim düzeyi	Okur yazar değil	0	0	0	0
	İlkokul	0	0	0	0
	Ortaokul	0	0	0	0
	Lise	1	6,7	5	31,3
	Üniversite	14	93,3	11	68,8
Babanın öğrenim düzeyi	Okur yazar değil	0	0	0	0
	İlkokul	0	0	0	0
	Ortaokul	0	0	0	0
	Lise	1	6,7	3	18,8
	Üniversite	14	93,3	13	81,3
Annenin çalışma durumu	Çalışmıyor	3	20,0	9	56,3
	Çalışıyor	12	80,0	7	43,8
Babanın çalışma durumu	Çalışmıyor	0	0	1	6,3
	Çalışıyor	15	100,0	15	93,8
		Deney grubu		Kontrol grubu	
Ortalama yetişkin kitabı sayısı	Minimum	0		0	
	Maksimum	1200		1000	
	Ortalama	102,87		68,81	
	Standart sapma	74,96		55,42	
Ebeveynlerin haftalık ortalama çocuğa kitap okuma süresi (dk)	Minimum	5		0	
	Maksimum	420		300	
	Ortalama	102,87		59,69	
	Standart sapma	108,48		55,05	
Ebeveynlerin haftalık çocuğa kitap okuma sıklığı (defa)	Minimum	1		0	
	Maksimum	60		14	

Tablo 2 (Devam) *Deney ve Kontrol Gruplarındaki Çocukların Ailelerine Ait Özellikleri*

Ortalama	9,33	4,06
Standart sapma	14,4	3,77

Tablo 2'ye bakıldığında, deney grubundaki annelerin %93,3'ünün, kontrol grubundakilerin ise %68,8'inin üniversite mezunu olduğu anlaşılmaktadır. Benzer biçimde, babaların büyük çoğunluğu her iki grupta da yükseköğretim düzeyinde eğitim almıştır; bu oran deney grubunda %93,3, kontrol grubunda ise %81,3'tür. Deney grubunda yer alan annelerin %80'inin çalıştığı görülürken kontrol grubunda bu oran %43,8'e düşmektedir. Babaların çalışma durumu ele alındığında, deney grubundaki tüm babaların (%100) çalıştığı; kontrol grubunda ise bu oranın %93,8 olduğu gözlemlenmektedir. Ailelerin evinde bulunan yetişkin kitaplarının ortalama sayısı deney grubunda 102,87, kontrol grubunda ise 68,81 olarak hesaplanmıştır. Ebeveynlerin çocuklarına haftalık kitap okuma süreleri ortalama olarak deney grubunda 102,87 dakika, kontrol grubunda ise 59,69 dakika olarak kaydedilmiştir. Haftalık kitap okuma sıklıkları ise deney grubunda ortalama 9,33 defa, kontrol grubunda ise 4,06 defa olarak tespit edilmiştir.

3.3 Veri Toplama Tekniği ve Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak “Genel Bilgi Formu, Erken Okuryazarlık Becerilerini Değerlendirme Aracı (EOBDA), Erken Okuryazarlık Bilgi Testi (EROBİT) ve Erken Okuryazarlık Ev Ortamı Ölçeği (EROY – EV)’nin kullanılmıştır.

3.3.1 Genel Bilgi Formu

Genel Bilgi Formunda, çalışma grubuna dahil olan çocukların bilgilerine ilişkin sorular yer almaktadır. Bu sorular çocukların adını, doğum tarihini, cinsiyetini, okul öncesi eğitim kurumuna devam etme sürelerini, kardeş sayısını, anne-babanın yaşını, öğrenim düzeyini, çalışma durumunu ve mesleğini içermektedir (Bkz. EK-1). Genel Bilgi Formu, çalışmaya katılan çocuklar ve ailelerin benzer demografik özellikler gösterdiğini ortaya koymak, araştırma sonuçlarını daha iyi yorumlamak ve verilerin güvenilirliğini artırmak için kullanılmıştır. Çalışma 18 yaşından küçüklerle gerçekleştirildiği için çalışmada veli izin formu kullanılmıştır. Veli izin formu EK-2’de yer almaktadır.

3.3.2 Erken Okuryazarlık Becerilerini Değerlendirme Aracı (EOBDA)

Çocukların okuma ve yazmaya hazırlık süreçlerini bilimsel olarak değerlendirmek için kullanılan bu ölçek Karaman ve Güngör (2016) tarafından geliştirilmiştir. Ölçme aracı beş alt test ve toplam 96 maddeden oluşmaktadır. Ölçme aracını oluşturan alt testler; sesbilgisel farkındalık becerileri (beş faktörlü yapı, toplam 53 madde), yazı farkındalığı (üç faktörlü yapı, toplam 16 madde), öyküyü anlama, görselleri eşleştirme ve yazı yazma öncesi becerilerinden oluşmaktadır (tek faktörlü yapılar, 9’ar madde). KR-20 güvenirlik değerleri ise 0.61 ile 0.91 arasında değişmektedir. Doğrulayıcı faktör analizi “Yazı Farkındalığı” ve “Yazı Yazma Öncesi Becerileri Değerlendirme” alt testlerinin zayıf bir uyumda olduğunu ortaya koyarken diğer alt testlerin ise kabul edilebilir uyum değerlerinde olduğunu göstermektedir. Yapılan ayırt edicilik analizleri sonucunda alt ve üst %27’lik gruplarda tüm maddelerin ayırt edici olduğu görülmüştür. Ölçeğe ilişkin kullanım izni EK-3’te verilmiştir.

3.3.3 Erken Okuryazarlık Bilgi Testi (EROBİT)

Bu ölçme aracı deney ve kontrol grubundaki öğretmenlerin arasında erken okuryazarlığa ilişkin bilgileri açısından farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla uygulanmıştır. Laçın ve Güldenoğlu (2020) tarafından geliştirilen ölçek, okul öncesi öğretmenleri ve özel eğitim öğretmenlerine uygulanmak üzere geliştirilmiştir. Ölçeğin 5 alt boyutu; “Dinlediğini Anlama, Harf Farkındalığı, Sesbilgisel Farkındalık, Sözcük Bilgisi ve Yazı Farkındalığı”ndan oluşmaktadır. Bu çalışmada yapılan KGO hesaplaması sonucunda, elde kalan 34 madde için kapsam geçerlik indeksi (KGİ) 0,96 olarak belirlenmiştir. KGİ değeri, dokuz uzman için belirlenen minimum kapsam geçerlik ölçütü olan .75’ten yüksek olduğu için (Veneziano ve Hooper, 1997) (.96 > .75 ya da KGİ > KGO), oluşturulan ölçeğin kapsam geçerliğinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir (Lawshe, 1975). Ölçeğe ilişkin kullanım izni EK-4’te verilmiştir. Öğretmen izin formu ise EK-5’te yer almaktadır.

3.3.4 Erken Okuryazarlık Ev Ortamı Ölçeği (EROY – EV)

EROY- EV ölçeği, araştırmada çocukların gelişim sürecini anlamak, eğitim ortamlarını değerlendirmek ve ebeveynlerin çocukları üzerindeki etkisini değerlendirmek amacıyla ailelere doldurmaları için verilmiştir. Karaahmetoğlu (2015) tarafından, 0-6 yaş arası çocuğa sahip ailelere uygulanmak üzere geliştirilen ölçek; “Ebeveyn İnançları, Yazı İlgisi, Kitap Okuma Sıklığı ve Okuryazarlık Öğretimi” olmak

üzere 4 farklı boyuttan ve 11 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutlarının Cronbach α güvenirlik değerlerinin .73 ve .88 arasında değiştiği görülmektedir. Ölçeğin genel güvenirlik katsayısının .72 olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin ev ortamında erken okuryazarlık ile ilgili aile görüşlerini güvenilir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Ayrıca, Erken Okuryazarlık Ev Ortamı Ölçeği (EROY-EV)'nin ölçüt geçerliğini belirlemek amacıyla, Ev Erken Okuryazarlık Ortamı Ölçeği (EVOK) puanları ile toplam korelasyon analizi yapılmıştır ve her iki ölçek arasındaki toplam korelasyon değeri .72 olarak bulunmuştur. Yapılan hesaplamalar doğrultusunda ölçek için kesme puanları belirlenmiş; 8-15 puan aralığı yetersiz, 16-23 puan aralığı orta, 24-32 puan aralığı ise yeterli bir erken okuryazarlık ortamı olarak sınıflandırılmıştır. Ölçeğe ilişkin kullanım izni EK-6'da verilmiştir.

3.4 Verilerin Toplanması

Ailelere Genel Bilgi Formu ve Erken Okuryazarlık Ev Ortamı Ölçeği (EROY – EV), öğretmenlere Erken Okuryazarlık Bilgi Testi (EROBİT), çocuklara ise Erken Okuryazarlık Becerilerini Değerlendirme Aracı (EOBDA) uygulanmıştır. EOBDA, deney ve kontrol gruplarına uygulamanın başında ve sonunda öntest ve sontest olmak üzere iki kez uygulanmıştır. Çalışmada, deney ve kontrol grubundaki çocuklar öncelikli olarak öntest ile değerlendirilmiştir. Öntest uygulama öncesi öğretmenlere, ailelere ve çocuklara nasıl bir uygulama yapılacağı ile ilgili bilgiler verilmiştir. Ölçek uygulaması okul içindeki bir odada her çocukla bire bir olarak yapılmıştır. Ölçek uygulaması her çocuk için yaklaşık 15 dakika sürmüştür. Öntest uygulamasında alınan cevaplar araştırmacı tarafından her çocuk için ayrı olarak oluşturulan formlara işaretlenmiştir. Öntestin uygulanmasından sonra deney grubu ile Sözcüklerin Macerası Masa Oyunu uygulanmıştır. Sözcüklerin Macerası Masa Oyunu, 15 çocukla birlikte oynanabilen araştırmacı ve danışmanı tarafından geliştirilen okul öncesi dönem çocuklarının sesbilgisel farkındalık becerilerini geliştirmeyi amaçlayan bir masa oyunudur. Masa oyunu çocuklara altı hafta boyunca haftada üç gün ve 30'ar dakikalık aşamalar halinde araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Bilmece, seçme, yeni sözcük üretme ve bil bakalım aşaması büyük gruba; bulmaca aşaması ise, sınıfın sekiz gruba ayrıldığı ve her grupta iki kişilik takımların yer aldığı küçük grup çalışması şeklinde oynanmıştır. Uygulama sonrası deney ve kontrol grubuna öntest koşullarında sontest uygulanmıştır.

Sontestlerin bitiminden sonraki iki hafta boyunca kontrol grubuna da Sözcüklerin Macerası Masa Oyunu uygulanmıştır.

Uygulama Takvimi (25 Kasım 2024 – 3 Ocak 2025)

Gün / Saat	1. Hafta 25–29 Kasım	2. Hafta 2–6 Aralık	3. Hafta 9–13 Aralık	4. Hafta 16–20 Aralık	5. Hafta 23–27 Aralık	6. Hafta 30 Ara–3 Ocak
Pazartesi 10.30– 11.00	25 Kasım 2024	2 Aralık 2024	9 Aralık 2024	16 Aralık 2024	23 Aralık 2024	30 Aralık 2024
Çarşamba 10.30– 11.00	27 Kasım 2024	4 Aralık 2024	11 Aralık 2024	18 Aralık 2024	25 Aralık 2024	2 Ocak 2025
Cuma 10.30– 11.00	29 Kasım 2024	6 Aralık 2024	13 Aralık 2024	20 Aralık 2024	27 Aralık 2024	3 Ocak 2025

3.5 Sözcüklerin Macerası Masa Oyununun Geliştirilmesi

Bu süreçte çoğunluğu 60-72 aylık çocukların yaş grubunu kapsayan 37 masa oyunu ve mobil oyun hem tasarım hem içerik açısından incelenmiştir. 60-72 aydan küçük ya da büyük çocuklar için tasarlanmış oyunlar, oyunun geliştirilmesinde bu yaş özelinde dikkat edilmesi gereken noktalar açısından ipucu vermesi için değerlendirilmiştir. İncelenen masa oyunları ve 60-72 aylık çocukların gelişim düzeyleri göz önünde bulundurularak oyunların genellikle tek bir beceri üzerine odaklandığı görülmüştür. Bu nedenle tasarlanan masa oyununda tek bir beceriye odaklanmasına karar verilmiştir. Oyunun tek bir beceriye odaklanmasının nedeni, çocukların yaş ve gelişim düzeyine uygun bir öğrenme deneyimi sunmak ve hedeflenen becerinin daha etkili şekilde kazanılmasını sağlamaktır. Bu bağlamda sesbilgisel farkındalık becerilerinden sesbirim farkındalığını ele alınmıştır.

3.5.1 İncelenen Masa Oyunları, Kutu Oyunları ve Mobil Oyunlar

Bu kapsamda; erken okuryazarlıkla ve buna bağı olarak sesbilgisel farkındalık becerileriyle ilgili hem masa oyunları hem kutu oyunları hem de mobil oyunlar araştırılmıştır. Bunun nedeni ise; tasarlanacak oyunun tamamen özgün olmasının amaçlanması olmuştur. Araştırılan oyunlar arasında okul öncesinde erken okuryazarlık becerilerini temel alan bir oyun olmadığı görülmüştür. Bu aşamada 37 tane masa oyunları, kutu oyunları, mobil oyunlar ve çocuk dergilerinin eklerinde yer alan oyunlar incelenmiştir. İncelenen oyunlar EK-7’de yer almaktadır.

İncelenen 37 oyunun ardından materyal ve içeriğe yönelik uygun olan 12 oyun daha detaylı incelenmek üzere seçilmiştir. Sözcüklerin Macerası Masa Oyununun, incelenen oyunlardan materyal ve içerik yönünden farklı olması ilk kriter olarak seçilmiştir. Bu oyunlardaki materyal boyutları, materyallerin kalitesi, basımı gibi faktörler araştırılmıştır. İncelenen oyunların, okul öncesi dönemde sesbilgisel farkındalık veya erken okuryazarlık becerilerinin gelişimini hedef alan herhangi bir içeriğe sahip olmadığı görülmüştür. Bu nedenle okul öncesinde dil gelişimini destekleyen oyunlar araştırılmıştır. Geliştirilen oyun, 60-72 aylık çocuklar için tasarlanmıştır. Oyun, bu yaş grubuna uygun hale getirilirken iki farklı kaynaktan yararlanılmıştır. İlkokul düzeyindeki dil gelişimini destekleyen oyunlar incelenmiş ve bu doğrultuda oyunun bazı öğeleri daha basit hale getirilmiştir. Aynı zamanda, 60-72 aydan küçük yaş grubuna yönelik oyunlar incelenerek oyunun bazı aşamaları daha karmaşık bir yapıya kavuşturulmuştur. Bu yaklaşım sayesinde oyun, hedeflenen yaş grubunun gelişim düzeyine en uygun şekilde yapılandırılmıştır.

- 1- **Hikaye Küpleri:** Üzerinde farklı görseller bulunan küplerle oyuncular kendi hikayelerini oluşturur, hayal gücü ve dil gelişimini destekler.

Materyaller: 9 adet küp, oyun kitapçığı.

- 2- **Erken Okuryazarlık:** Oyuncuların oyun kartlarını seçerek kartlarda yer alan görsellerin ne olduğunu söylemesi üzerine tasarlanmış bir oyundur.

Materyaller: 8 adet oyun kartı, 64 adet pul, 1 adet kum saati, 1 adet pul kesesi.

- 3- **Orchard Otobüs Durağı (Bus Stop):** Oyuncular otobüslerine yolcu alarak matematiksel işlemler yapar ve en fazla yolcuyu taşıyan kazanır.

Materyaller: Oyun tahtası, otobüs kartları, yolcu kartları, zar, çark.

- 4- Mixdit:** Çocukların dikkat ve görsel algısını geliştiren bir oyun olup, hayvanları doğru nesnelerle eşleştirmeyi amaçlar.

Materyaller: 30 adet kart, 4 oyun alanı, 20 yuvarlak pul.

- 5- Dinle Bul Eşleştir:** Çocuklar duydukları sesleri görsellerle eşleştirerek işitsel ve görsel algılarını geliştirir.

Materyaller: 8 pano, 95 yuvarlak görsel, ses çalma uygulaması.

- 6- Educa Alfabe:** Çocukların harfleri öğrenmesini sağlayan eğitici bir oyun olup, harfleri ve sözcükleri ilişkilendirmeye yardımcı olur.

Materyaller: 26 pano, 78 birbirine kenetlenen parça.

- 7- Sözcük Üretme Oyunu:** Oyuncular verilen harflerle yeni sözcükler türetir, sözcük dağarcığını ve dil becerilerini geliştirir.

Materyaller: Harf kartları, sözcük listeleri.

- 8- Cortex:** Hafıza, mantık ve görsel algıyı geliştiren bir beyin egzersizi oyunudur.

Materyaller: 90 adet kart, 6 beyin yapbozu.

- 9- Ticket To Ride:** yuncular tren hatları inşa ederek şehirleri birbirine bağlar, strateji ve planlama becerilerini geliştirir.

Materyaller: Oyun tahtası, tren kartları, görev kartları, tren vagonları.

- 10- Ace Early Learning:** Çocuklar için İngilizce öğrenmeyi eğlenceli hale getiren interaktif bir uygulamadır.

Materyaller: Dijital içerikler, animasyonlar, hikaye kitapları.

- 11- ABC Kids – Tracing and Phonics:** Çocukların harfleri tanımasını ve sesleri öğrenmesini sağlayan eğitici bir uygulamadır.

Materyaller: Dijital harf izleme ve ses eşleme oyunları.

- 12- Lingo Kids:** Çocukların İngilizce öğrenmesini destekleyen oyunlar, şarkılar ve interaktif etkinlikler içerir.

Materyaller: Dijital oyunlar, şarkılar, hikayeler.

İncelenen 12 tane oyun içerisinde çocukların doğrudan erken okuryazarlık ya da sesbilgisel farkındalık becerileri üzerine odaklanan herhangi bir oyun olmadığı görülmüştür. Fakat diğer unsurlar açısından incelendiğinde, bir masa oyununun ilk olarak bir haritaya, oynanabilirliğinin artırılması açısından ise kartlara, çark, tren gibi ek materyalleri içermesi gerektiğine ilişkin karara varılmıştır.

İncelenen oyunlar sonucunda haritanın çocukların dikkatini çekebilmesi için A2 boyutunda olması, kartlardaki görsellerin tüm çocukların görebileceği büyüklükte olması ve bu nedenle kartların boyutlarının buna göre düzenlenmesi, haritanın ve kartların dayanıklı malzemeden üretilmesi ve kartların kaplanması, amaç sadece sesbilgisel farkındalık becerilerini kazandırmak olsa da çok yönlü öğrenmenin desteklenmesi için sözcük kartlarındaki görsellerin altında sözcüklerin isimlerinin de yazılı olması sonuçlarına varılmıştır.

3.5.2 Sözcüklerin Macerası Masa Oyununun Tasarım Aşamaları ve Teknik Alt Yapısı

Çalışmanın bu aşamasında, alanında uzman grafik tasarımcılarla birlikte çalışılmıştır. Tasarımcılarla haftalık görüşmeler yapılarak ilerlenmiştir.

Toplantılar sonucunda oyun içerisinde kullanılacak aşağıdaki unsurlar aşama aşama netleştirilmiştir.

- Oyun haritasının boyutu
- Haritanın üzerindeki görselin içeriği
- Haritadaki ray sisteminin yerleşimi
- Oyun kutusunun tasarımı
- Kart miktarı, kartların boyutları ve kartların üzerindeki görsellerin uygunluğu
- Oyun içerisinde kullanılacak trenin boyutu ve rengi
- Kartların yerleşeceği keseler

Tasarımcı, belirlenen unsurlar doğrultusunda teknik çalışmalarını başlatmış ve tasarım için gerekli boyutları AutoCAD ortamında sunmuştur. Ardından, ürünlerin malzeme seçimi ve üretim teknolojileri üzerinde değerlendirmeler yapılmış, bu süreçte uygulanacak yöntemler belirlenmiştir. Bu oyun setinin tasarımında, dayanıklılığı ve görselliği ön planda tutan çeşitli üretim teknikleri kullanılmıştır. Oyun kutusu ve haritası, sıvama tekniği ile üretilerek sağlam bir yapıya kavuşturulmuştur. Mukavva

üzerine uygulanan baskı, yüksek çözünürlükte ve kaliteli olarak hazırlanmış, ardından selefon kaplama ile dış etkilere karşı dirençli hale getirilmiştir. Oyun haritasını A2 boyutunda tasarlanmış, harita görseli bir tren yolculuğunu yansıtacak şekilde oluşturulmuştur. Tren, 3D yazıcı teknolojisi ile üretilmiş olup insan sağlığına zararsız PLA filament tercih edilmiştir. Çocukların ilgisini çekmesi amacıyla, trenin rengi sarı olarak belirlenmiştir. Oyun kartları, gramajı yüksek kâğıda basılmış ve selefon kaplama uygulanarak uzun ömürlü hale getirilmiştir. Oyun keseleri üzerinde, oyuncuların hangi haftada olduklarını gösteren bilgilendirme detayları yer alarak oyun sürecini daha anlaşılır ve takip edilebilir kılmaktadır. Bu şekilde, oyun hem fiziksel olarak sağlam hem de çocukların dikkatini çekecek şekilde tasarlanmıştır.

Netleşen unsurların teslimi doğrultusunda, süreç için gün gün belirlenen bir takvim oluşturularak görsel tasarım aşamasına geçilmiştir. Bu aşamada, öncelikle harita tasarımı Photoshop (Ps) kullanılarak hazırlanmış, ardından kartların tasarımı yine aynı program aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Tren tasarımı, üç boyutlu modelleme programı olan Blender 3D ile oluşturulmuş ve detaylandırılmıştır. Daha sonra, oyun içeriğinin tamamlayıcı unsurlarından olan keselerin tasarımı Photoshop üzerinden yapılmıştır. Son olarak, tüm öğeleri içeren oyun kutusunun tasarımı tamamlanarak üretime hazır hale getirilmiştir. Bu süreçte kullanılan tasarım araçları, ürünlerin hem estetik hem de işlevsel açıdan en iyi şekilde hazırlanmasını sağlamıştır. Tüm tasarım adımları tamamlandıktan sonra, üretim sürecine geçilerek materyallerin hazırlanması ve uygulamaya konulması gerçekleştirilmiştir.

3.5.3 Masa Oyununun Görselleri

Görsel 1 *Sözcüklerin Macerası Masa Oyunu*

Görsel 2 Harita ve Tren

Görsel 3 Sözcük Keseleri ve Kartlar

Görsel 4 Bulmaca Kartları

3.5.4 Uzman Görüşleri

Geliştirilen Sözcüklerin Macerası masa oyunu için, okul öncesi eğitimi alanında uzman 5 öğretim üyesi ve 1 okul öncesi öğretmeninden görüş alınmıştır. Uzmanlardan, tasarlanan Sözcüklerin Macerası Masa Oyununu Uzman Değerlendirme Formu aracılığıyla değerlendirmeleri istenmiştir. Uzmanlar oyunu 2024 MEB Okul Öncesi Eğitim Programı kazanım ve göstergeleri kapsamı, çocukların gelişimsel özelliklerine uygunluğu, içerik ve materyallerin oyunun amacı ile uygunluğu ve sözcük sayısının yeterliliği açısından değerlendirmiştir.

Uzmanlar oyunun kapsamını, aşamalarını ve materyallerini gelişimsel anlamda uygun bulmuştur. Uzmanların oyun için önerileri ise; oyunun geliştirildiği 2023-2024 eğitim öğretim yılında yürürlükte olan 2024 MEB Programı'nın yanı sıra, oyunun uygulanacağı 2024-2025 eğitim öğretim yılında Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin de yürürlüğe girme ihtimaline karşın içeriğinin yeni programa göre revize edilmesi yönünde olmuştur. Başlangıçta oyunun içeriği, 2023-2024 eğitim öğretim yılında yürürlükte olan 2024 MEB Okul Öncesi Eğitim Programı temel alınarak hazırlanmıştır. Ancak uzmanların önerisi ve 2024-2025 yılında Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne geçileceğinin duyurulmasıyla birlikte, sesbilgisel farkındalık becerilerini destekleyen etkinliklerde revizyon yapılmıştır. Oyunun özgün halinde yalnızca temel ses farkındalığı etkinlikleri yer alırken yeni programla birlikte ses öğretimi sürecinin çoklu

duyusal öğrenme yaklaşımlarıyla desteklenmesi hedeflendiği için oyuna kinestetik, görsel ve işitsel öğeler içeren yeni aşamalar eklenmiştir. Örneğin:

/m/ sesi için mimik ve jest kullanımı (yemeği çok beğenmiş gibi yapmak),

/f/ sesi için diş gösterimiyle farenin dişlerini taklit etme,

/s/ sesinde yılan gibi süzülme hareketi,

/ş/ sesi için sessiz kalma sembolü oluşturma gibi duyusal ve kinestetik öğrenmeye dayalı canlandırmalar oyuna entegre edilmiştir.

Bu şekilde düzenlemeler, oyunun yeni eğitim modeliyle uyumlu hale gelmesini ve çocukların çoklu duyularla öğrenme sürecine daha aktif katılmalarını sağlamıştır.

Uzman Değerlendirme Formu önerilerinde ek olarak oyunun kalabalık gruplarda oynanırken bazı zorluklarla karşılaşılabilceği üzerine görüşlerde bulunulmuş ve bu durum pilot uygulama sürecinde denenmiştir. Bunun sonucunda oyunun 16 kişilik gruplarda oynanabilirliği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca oyundaki bazı seslerle başlayan sözcük sayısının 10'un altında olduğu belirtilmiştir. Fakat bu durum o seslerle başlayan somut nesnelerin tekrar gözden geçirilmesi sonucunda daha fazla somut nesneye ulaşılmadığı için bazı seslerin sözcük sayısı 10'un altında tutulmuştur. Tüm bu durumlar dikkate alınarak Sözcüklerin Macerası Masa Oyununa son hali verilmiştir.

3.5.5 Pilot Uygulama

Uzman görüşleri de eklenerek tüm aşamaları tamamlanan Sözcüklerin Macerası Masa Oyunu için pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama 2024-2025 eğitim öğretim yılı güz döneminde Eskişehir ilinde, deney ve kontrol grubunun bulunduğu okul dışındaki bir okulda ve daha önce sesbilgisel farkındalık becerileri ile ilgili herhangi bir eğitim almamış bir öğretmenin sınıfında, 60-72 aylık 16 çocukla gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulama iki hafta boyunca haftada 3 gün ve 30'ar dakikalık oturumlarla gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulamaya ünlü seslerin öğretimiyle başlanmış daha sonra sürekli ünsüzlerden birkaçı ve son olarak da süreksiz ünsüzlerden bazıları öğretilerek uygulama sonlandırılmıştır. Pilot uygulama sonucunda;

- Çocukların ünlü seslerin öğrenimini hızlı gerçekleştirdikleri bu nedenle de ünlü seslerin öğretim aşamalarının daha kısa tutulması, ünlü seslerin oyun aşamalarının daha uzun tutulması (sözcük türetme vb.)

- Çocukların süresiz ünsüz seslerin (/b/,/c/,/ç/,/d/,/g/,/k/,/p/,/t/) öğretiminin son aşamalarında yorulduklarını belirttikleri bu nedenle süresiz ünsüz seslerin öğretiminde daha az tekrar edilmesi gerektiği ve bu süreçte önceki haftalarda öğretilmiş olan ünlü seslerden ya da sürekli ünsüz seslerden (/f/,/h/,/l/,/m/,/n/,/r/,/s/,/ş/,/v/,/y/,/z/) tekrarlar yapılabileceği
- Çocukların bütüncül yaklaşımla ele alınan /m/,/s/,/ş/,/f/ gibi seslerin öğretimindeki ses hareket eşleşmesinin onlarda daha eğlenceli ve daha kalıcı bir öğrenme ortamı oluşturduğunun fark edilmesi ve bu nedenle bu yaklaşımın tüm seslere uygulanması
- Oyundaki tek trenin ve sözcük kartlarının kalabalık gruplar için yeterli olduğu ve kartlardaki görsellerin tüm sınıfın görebileceği boyutta olduğu, bu nedenle de oyunun sınıfça oynanabileceği

sonuçlarına ulaşılmış, bununla birlikte oyun ve uygulama süreçlerine son şekli verilmiştir.

3.6 Sözcüklerin Macerası Masa Oyununun Uygulanması

Sözcüklerin Macerası Masa oyunu, araştırmacı tarafından deney grubuna altı hafta süresince haftada üç gün ve 30’ar dakikalık aşamalar halinde uygulanmıştır. Kontrol grubuna ise sontestler bittikten sonra iki hafta boyunca uygulanmıştır. Masa oyunu bir haftalık aynı döngüyle fakat farklı seslerle ilerlemektedir. Haftalık ses dizilimi, çocukların sesbilgisel farkındalık düzeylerini sistemli biçimde desteklemek amacıyla basitten karmaşığa ilkesine göre planlanmıştır. Bu doğrultuda, önce ünlü sesler, ardından sürekli ünsüzler ve son olarak süresiz ünsüzler ele alınmıştır. Bu sıralama, sesbilgisel farkındalık becerilerinin gelişimsel olarak kolaydan zora doğru ilerlediğini ortaya koyan araştırmalarla örtüşmektedir. Sesbilgisel farkındalık etkinliklerinin planlanmasında görevlerin zorluk düzeyine dikkat edilmesi gerektiğini ve etkinliklerin basitten karmaşığa doğru yapılandırılmasının çocukların gelişimsel düzeylerine uygunluk açısından önem taşıdığını belirtmektedir (Parpucu, 2016). Aşağıda masa oyununun bir haftalık örneği yer almaktadır. Masa oyununda haftalık olarak ele alınan seslerin aşağıda sunulmuştur:

- Birinci hafta /a/,/e/,/ı/,/i/
- İkinci hafta; /o/,/ö/,/u/,/ü/
- Üçüncü hafta; /f/,/h/,/l/,/m/

- Dördüncü hafta; /n/,/r/,/s/,/ş/,/v/
- Beşinci hafta; /y/,/z/,/b/,/c/,/ç/
- Altıncı hafta; /d/,/g/,/k/,/p/,/t/

Çocuklar ile sesler üzerinde çalışırken ünlü seslerden başlanmış, ikinci aşamada sürekli ünsüzlere yer verilmiş ve son olarak öğretim süreksiz ünsüzlerle tamamlanmıştır. Sözcük listesi EK-8’de yer almaktadır.

3.6.1 Masa Oyununa Başlangıç

Oyun kutusu çocuklara gösterilir. Kutunun içinden çıkan harita, çark sistemi, tren ve sözcük kartları çocuklara tanıtılır. Daha sonra masa oyununda sözcük kaşifleri olacak tüm çocuklar için kutuda yer alan büyüteçler çocuklara verilir. Çocuklara onların birer sözcük kaşifi olduğu, sözcüklerin birer maceraya çıkacakları ve bu macerada kaşiflerin sözcüklere yardım edeceği söylenir. Her görevden sonra çocuklara istasyonda belirtilen kadar yıldız verileceği söylenir. Tüm haftalar tamamlandığında toplanan yıldızlar sonucunda çocuklara birer zarf verilir. Zarfların içinde sözcük kaşifi olan çocuklar için tebrik kartı ve kaşif çocuk boyamaları yer almaktadır.

3.6.2 Oyunun Oynanışı

1.Hafta

1.Gün

Oyunun ilk aşaması “bilmeceler” aşamasıdır. Bu aşamada sözcükler ilk istasyondadır. Bu aşamada çocuklara ilk olarak sözcük kavramı açıklanır. Daha sonra çocuklardan çarkı çevirmeleri istenir ve çarkta çıkan renk hangisi ise o renkteki zarf seçilir ve oyuna başlanır. Bu aşamada beş farklı renkte (kırmızı, sarı, turuncu, yeşil, mor) zarf bulunur. Zarfların içinde /a/ ve /e/ sesleriyle başlayan sözcüklerin yer aldığı resimli kartlar ve bu kartlardaki sözcüklere ait araştırmacı tarafından yazılan bilmeceler yer almaktadır. Öğretmen çocuklara zarfların içinde yer alan sözcüklerin yolculuğa çıkacağını söyler ve zarfın içindeki bilmeceyi çocuklara sorar. Doğru yanıt alındıktan sonra sözcük ilk sesi vurgulanarak çocuklara söylenir ve bu sözcüğün hangi sesle başladığı çocuklara sorulur. Daha sonra sözcük ilk sesine uygun olan ilgili vagona koyulur. Tüm zarflardaki bilmeceler yanıtlandıktan ve sözcükler ilgili vagona yerleştirildikten sonra tren yola çıkar ve sözcükler ikinci istasyona kadar giderler.

Bilmeceler

Vız vız uçar, balını yapar. (Arı)

Ormanda yaşar, kış uykusuna yatar. (Ayı)

Sekiz kollu bir canlı, denizde yüzer devamlı. (Ahtapot)

Yeşildir ekşidir, bil bakalım bu meyve nedir? (Erik)

Kışın ellerimize takarız, sonra kartopu oynarız. (Eldiven)

Oyunun ikinci aşaması “seçme” aşamasıdır. Bu aşamada öğretmen çocuklara trenin ilk vagonuna /a/ sesiyle başlayan sözcüklerin, ikinci vagonuna ise /e/ sesiyle başlayan sözcüklerin binebileceğini söyler ve masaya /a/ ve /e/ sesleriyle başlayan sözcüklerin bulunduğu tüm kartları koyar. Daha sonra tek tek kartları alarak hangi sesle başladığını sözcüğün ilk sesine vurgu yaparak söyler. Arkasından çocukların da öğretmenle birlikte ilk sesleri tekrar etmeleri beklenir. Kartlar yeniden masaya bırakılır. Sonra öğretmen çocuklara “Trene /a/ sesiyle başlayan hangi sözcükler binsin?” diye sorar. Çocuklar kartların arasından /a/ sesiyle başlayan sözcüklerin bulunduğu görsellerden seçerler. Tüm çocuklar kartlarını seçtikten sonra öğretmen çocuklara kartlarda hangi görsellerin yer aldığını sorar. Bu esnada çocuklar /e/ sesi ile başlayan nesneleri seçerse öğretmen neden /a/ sesi ile başlamadığını açıklayıp o nesne kartını /e/ vagonuna koyalım diyerek /a/ ve /e/ sesleriyle başlayan nesne kartlarının ayrı vagonlara yerleştirilmesini sağlar. Sözcükler trene binip üçüncü istasyona kadar yolculuklarına devam eder.

Oyunun üçüncü aşaması “yeni sözcük üretme” aşamasıdır. Bu aşamada çocuklara büyüteçler verilir ve her çocuktan sırayla torbadan bir sözcük kartı seçmesi istenir. Çocuklardan sözcük kartında bulunan nesneyi büyüteçle incelemeleri ve bu nesnenin başlangıç sesini söylemeleri istenir. Daha sonra elindeki karttaki sözcükle aynı sesle başlayan başka bir sözcük söylemeleri istenir. Tüm çocuklar sözcüklerini söyledikten sonra oyunun bu aşaması sona erer.

Gün sonunda çocuklara yıldızları dağıtılır ve çocuklardan yıldızlarını dosyalarına koymaları istenir ve masa oyunu şarkısı söylenerek kutu toplanılır.

Şarkının Sözleri

Sözcük kaşifleri yola çıktı

Bugün sesleri öğrendi

Ağaç a ile başlar (Öğrenilen diğer sesler ve sözcükler şarkıya eklenerek

Ayna a ile başlar şarkı her defasında değiştirilir.)

Arı a ile başlar

Elma e ile başlar

Eldiven e ile başlar

2. Gün

Oyunun ilk aşaması “bilmeceler” aşamasıdır. Bu aşamada sözcükler ilk istasyondadır. Çocuklardan çarkı çevrilmeleri istenir ve çarkta çıkan renk hangisi ise o renkteki zarf seçilir ve oyuna başlanır. Bu aşamada beş farklı renkte (kırmızı, sarı, turuncu, yeşil, mor) zarf bulunur. Zarfların içinde /ı/ ve /i/ sesleriyle başlayan sözcüklerin yer aldığı resimli kartlar ve bu kartlardaki sözcüklere ait araştırmacı tarafından yazılan bilmeceler yer almaktadır. Öğretmen çocuklara zarfların içinde yer alan sözcüklerin yolculuğa çıkacağını söyler ve zarfın içindeki bilmeceyi çocuklara sorar. Doğru yanıt alındıktan sonra sözcük ilk sesi vurgulanarak çocuklara söylenir ve bu sözcüğün hangi sesle başladığı çocuklara sorulur. Daha sonra sözcük ilk sesine uygun olan ilgili vagona koyulur. Tüm zarflardaki bilmeceler yanıtlandıktan ve sözcükler ilgili vagona yerleştirildikten sonra tren yola çıkar ve sözcükler ikinci istasyona kadar giderler.

Bilmeceler

Kemiklerimizi güçlendirir, acaba bu sebze nedir? (Ispanak)

Birçok kaynağı vardır, etrafımızı aydınlatır. (Işık)

Birden sonra gelir, sayılardan biridir. (İki)

Yangınları söndürür, insanları kurtarır. (İtfaiye)

Bu mevsim gelince, çiçekler ağaç dilediğinde. (İlkbahar)

Oyunun ikinci aşaması “bil bakalım” aşamasıdır. Bu aşamada öğretmen çocuklara trene /ı/ ve /i/ sesleriyle başlayan sözcüklerin bineceğini fakat bunu kaşiflerin yardımıyla yapacaklarını söyler. Bu aşamada her çocuk sırayla öğretmenin yanına gelir ve kartta bulunan görselin adını söylemeden ve sözcüğün hangi sesle başladığını da belirterek arkadaşlarına anlatır. Daha sonra çocuklar sözcüğün ne olduğunu tahmin ederler ve doğru tahmin yapıldıktan sonra sözcük ilgili vagona yerleştirilir.

Oyunun üçüncü aşaması “yeni sözcük üretme” aşamasıdır. Bu aşamada çocuklara büyüteçler verilir ve her çocuktan sırayla torbadan bir sözcük kartı seçmesi istenir. Çocuklardan sözcük kartında bulunan nesneyi büyüteçle incelemeleri ve bu nesnenin başlangıç sesini söylemeleri istenir. Daha sonra aynı seste başlayan başka bir sözcük söylemeleri istenir. Tüm çocuklar sözcüklerini söyledikten sonra oyunun bu aşaması sona erer.

Gün sonunda çocuklara yıldızları dağıtılır ve çocuklardan yıldızlarını dosyalarına koymaları istenir ve masa oyunu şarkısı söylenerek kutu toplanılır.

3. Gün

Oyunun ilk aşaması “örüntü” aşamasıdır. Bu aşamada ilk olarak /a/ ve /e/ seslerinin bulunduğu sözcük kartlarından üçü a-e-a şeklinde dizilir ve çocuklardan diğer sözcük kartlarını da aynı örüntüyle dizmeleri istenir. Daha sonra ise /ı/ ve /i/ seslerinin bulunduğu sözcük kartlarından üçü ı-i-ı şeklinde dizilir ve çocuklardan diğer sözcük kartlarını da aynı örüntüyle dizmeleri istenir. Tüm sözcük kartları dizildikten sonra oyunun bu aşaması sona erer.

Oyunun ikinci aşaması “bulmaca” aşamasıdır. Bu aşamada çocuklar ikişerli takım olurlar. Her takıma /a/, /e/, /ı/ ve /i/ sesleriyle başlayan sözcüklerin bulunduğu kartlar dağıtılır. Takımlara dağıtılan tüm kartlar aynı görselleri içermektedir. Çocuklara kartlarındaki görseller kadar yıldız verilir. Daha sonra öğretmen torbadan bir sözcük kartı seçer ve görseli göstererek ve ilk sesini vurgulayarak sözcüğü çocuklara okur. Çocuklardan okuduğu ve görselini gösterdiği sözcüğün başlangıç sesiyle başlayan sözcüğü kartlarında bulmalarını ister. Çocuklar kartlarında aynı sesle başlayan

sözcüğe yıldız işareti koyar. Oyun tüm kartlar bitene kadar devam eder ve tüm çocuklar aynı anda kartlarını yıldızlarla tamamlamış olur.

Gün sonunda çocuklara yıldızları dağıtılır ve çocuklardan yıldızlarını dosyalarına koymaları istenir ve masa oyunu şarkısı söylenerek kutu toplanılır.

Oyun bir haftalık düzenle devam eder. Kalan beş haftada da başlangıç sesleri değiştirilerek oyun aynı şekilde uygulanır. Altı hafta boyunca yirmi yedi ses (ğ ve j hariç) çocuklara kazandırılır. Tüm uygulama bittikten sonra çocuklarla birlikte topladıkları yıldızlar sayılır ve bu yıldızların sonucunda onların artık birer sözcük kaşifi olduğu söylenerek her birine bir mektup zarfı verilir. Zarfların içinde tebrik kartları ve kaşif çocuk boyamaları yer almaktadır.

3.7 Veri Analizi

Araştırmada öğretmenlere Erken Okuryazarlık Bilgi Testi (EROBİT), ebeveynlere ise Erken Okuryazarlık Ev Ortamı Ölçeği (EROY-EV) uygulanmıştır. Deney ve kontrol grubundaki iki öğretmenin EROBİT puanları birbirine çok yakın olduğu için bu öğretmenlerin uygulamalarında bir farklılık olmayacağı öngörülmüştür. Ayrıca deney ve kontrol grubundaki ebeveynlerin (EROY-EV) sonuçları karşılaştırılmış ve anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t_{(29)}=.05$, $p=.960$). Bu sonuç da ev ortamının deney ve kontrol grubu çocuklar açısından farklılaşmadığını göstermiştir. Çocukların verilerinin toplanmasında ise Erken Okuryazarlık Becerilerini Değerlendirme Aracı (EOBDA) kullanılmıştır. EOBDA'nın Sesbilgisel Farkındalık Becerilerini Değerlendirme alt boyutunun beş alt testi çocuklara ölçme aracı olarak uygulanmıştır. Bu ölçme aracı, deney ve kontrol grubu çocuklara öntest ve sontest olarak uygulanmıştır. Ölçme aracından elde edilen puanlar, beş farklı alt testten alınan puan ve toplam puan olmak üzere ayrı ayrı hesaplanmıştır. Verilerin normallik ve ön koşul testlerinden elde edilecek varsayımları karşılayıp karşılamadığı bağımlı ve bağımsız gruplar t-testi ile analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini kontrol etmek amacıyla t-testi uygulanmadan önce Shapiro-Wilk testi uygulanmıştır. Shapiro-Wilk testi deney grubu sontest sonuçları; sesbilgisel farkındalık sontest toplam puanları $p=.415$ iken kontrol grubu Shapiro-Wilk testi sontest sonucu sesbilgisel farkındalık sontest toplam puanları için $p=.693$ 'dir. Ayrıca sesbilgisel farkındalıkla ilgili olarak her bir alt boyut için de normallik varsayımları Shapiro-Wilk, basıklık-çarpıklık katsayıları, histogram

ve box plot, Q-Q plot ve P-P grafiği ile incelenmiştir. Bütünsel değerdendirmeler sonucunda alt boyutlara ilişkin verilerin dağılımının normal olduğuna karar verilmiştir. Ayrıca aynı gruplar üzerinde yapılan çoklu karşılaştırmalarda, rastlantısal olarak anlamlı sonuç elde etme riskini azaltmak amacıyla daha katı bir alfa düzeyi belirlemek için Bonferroni düzeltmesi kullanılmıştır (Akbulut, 2010). Çalışmanın başlangıcında belirlenen alfa düzeyi (.05), yapılan karşılaştırmaların sayısına bölünerek ($.05 / 9 = .0055$), elde edilen güncel değerd kritik alfa ölçütü olarak kabul edilmiştir (.005). Kontrol grubundaki çocukların öntest ve sontest sesbilgisel farkındalık becerileri toplam puanları ile alt boyutları arasındaki farkı belirlemek amacıyla bağımlı örneklemeler için t testi uygulanmıştır. Yapılan çok sayıda karşılaştırma nedeniyle Bonferroni Uyarlaması (Akbulut, 2010) kullanılarak yeni alfa düzeyi .005 olarak belirlenmiştir. Etki büyüklüğünü belirlemek amacıyla eta kare (η^2) değeri hesaplanmıştır ve η^2 değeri .01-.06 arası ise küçük, .06 ve üstü ise orta, .14 ve üstü ise büyük etki olarak değerdendirilmiştir (Cohen, 1988).

3.8 Araştırmanın İç ve Dış Geçerliliği

Araştırmanın iç geçerliliği

İç geçerlilik, bir araştırmada bağımsız değerişkenin gerçekten bağımlı değerişken üzerinde etkili olup olmadığını belirleme derecesidir. Yani, araştırmada gözlenen değerişikliklerin gerçekten uygulanan değerişkenden kaynaklanıp kaynaklanmadığını ifade eder (Karakaş, 2017). Araştırmanın iç geçerliliği zaman, ortam, uzman görüşü ve pilot uygulama başlıklarıyla ele alınmıştır. Bu araştırmanın iç geçerliliğini sağlamak için alınan önlemler aşağıda detaylı bir şekilde sunulmuştur.

Zaman

Araştırmada bağımlı değerişkenin sadece bağımsız değerişkenlerden etkilenmesini sağlamak ve dışsal faktörleri kontrol altında tutmak önemli bir gerekliliktir. Uygulama süresi uzadıkça istenmeyen değerişkenlerin etkisini azaltmak zorlaşabilir. Bu da bağımlı değerişkendeki farklılıkların gerçek nedenlerini belirlemeyi güçleştirebilir. Bu doğrultuda, geliştirilen oyunun çocuklar üzerindeki etkisini daha sağlıklı değerdendirebilmek ve dış değerişkenleri kontrol edebilmek adına alanyazında yer alan eğitim programlarına ilişkin çalışmalar incelenmiştir. İncelenen çalışmalar sonucunda, bu çalışmanın 6 hafta boyunca yapılması gerektiğine karar verilmiştir.

Ortam

Deneysel araştırmalarda, uygulamanın gerçek etkisini değerlendirebilmek için çalışma gruplarının eşdeğer eğitim koşullarına sahip olması onemlidir. Grupların eğitim ortamlarında belirgin farklılıklar bulunması, elde edilen sonuçların yalnızca uygulamadan kaynaklanıp kaynaklanmadığını net bir şekilde belirlemeyi zorlaştırabilir. Bu nedenle, araştırma sürecinde eğitim ortamlarının standartlaştırılması ve dışsal değişkenlerin kontrol altına alınması gerekmektedir. Buna bağlı olarak bu çalışmada, aynı okulda, aynı yaş grubundaki sabahı iki farklı sınıf deney ve kontrol grubu olarak seçilmiştir.

Uzman görüşü

Geliştirilen Sözcüklerin Macerası masa oyunu kapsamında, okul öncesi eğitimi alanında uzman 5 ğretim yesi ve 1 okul öncesi öğretmeninden görüş alınmıştır. Uzman görüşü sonrasında dönütler gz önünde bulundurularak oyuna son hali verilmiştir.

Pilot uygulama

Pilot uygulama, asıl uygulamayla aynı dönem içerisinde gerçekleştirilmiştir. İki hafta boyunca gerçekleştirilen pilot uygulamayla birlikte, oyunun uygulanabilirliği test edilmiş ve bu uygulama sonucunda oyuna son hali verilmiştir.

Araştırmanın dış geçerliliği

Dış geçerlilik, bir araştırmanın bulgularının farklı zamanlarda, yerlerde veya gruplarda ne kadar genellenebilir olduğunu ifade eder. Yani, araştırma sonuçlarının yalnızca çalışmaya katılan bireyler için değil, daha geniş bir popülasyon için geçerli olup olmadığını belirler (QuestionPro, 2025).

Bağımsız değişkenlerin etkileşimi

Araştırma sürecinde çalışma gruplarının farklı değişkenlere ve dış etkilere maruz kalması, uygulamanın gerçek etkisini belirlemeyi zorlaştırabilir. Çalışma gruplarının önceki deneyimlerinden kaynaklanan etkileşimleri en aza indirmek amacıyla, araştırmaya katılan öğretmenler ve çocuklar, araştırma süresi boyunca benzer eğitim programlarına dahil edilmemiştir. Böylece, uygulamaya verilen tepkilerin yalnızca

araştırmanın kendi iç dinamiklerinden kaynaklanması sağlanarak sonuçların daha güvenilir olması amaçlanmıştır.

4 BULGULAR

4.1 Deney ve Kontrol Gruplarının Sesbilgisel Farkındalık Becerileri Öntest Puanlarının Karşılaştırılması

Deney grubu ve kontrol grubunda yer alan çocukların öntest sesbilgisel farkındalık becerilerinin toplam puan ve alt boyutlarına ilişkin bağımsız örneklem için t-testi sonuçları Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3 Deney ve Kontrol Grubunun Öntest Sesbilgisel Farkındalık Toplam Puanları ve Alt Boyutlarına İlişkin Bağımsız Örneklem için t-testi Sonuçları

Ölçek boyutları	Grup	N	$\bar{X}$	SS	sd	T	$p <$
Toplam sesbilgisel farkındalık becerileri puanı	Deney	15	19,53	15,222	29	.995	.328
	Kontrol	16	15,00	9,709			
Aynı sesle başlayan sözcükleri eşleştirme	Deney	15	3,20	2,242	29	.420	.677
	Kontrol	16	2,88	2,062			
Uyaklı sözcükleri eşleştirme	Deney	15	5,53	2,973	29	.662	.513
	Kontrol	16	4,81	3,082			
Sözcüklerin başlangıç seslerini fark etme	Deney	15	3,80	6,259	29	1,558	.130
	Kontrol	16	1,25	1,880			
Verilen sözcüğün başlangıç sesini bulma	Deney	15	1,07	2,840	29	1,504	.168
	Kontrol	16	.00	,000			
Uyarıcı sesle başlayan sözcük üretme	Deney	15	1,40	2,028	29	1,505	.143
	Kontrol	16	.56	,892			
Aynı sesle başlayan sözcük üretme	Deney	15	1,33	1,952	29	1,134	.266
	Kontrol	16	,69	1,138			
Hece ve sesleri atma	Deney	15	5,00	2,976	29	.459	.649

Tablo 3 (Devam) Deney ve Kontrol Grubunun Öntest Sesbilgisel Farkındalık Toplam Puanları ve Alt Boyutlarına İlişkin Bağımsız Örneklemeler için t-testi Sonuçları

	Kontrol	16	4,50	3,077			
Sesleri birleştirme	Deney	15	2,00	2,360	29	.614	.544
	Kontrol	16	1,56	1,548			

$p < 0,005$

İlgili tablo incelendiğinde, deney ve kontrol grubunun öntest sesbilgisel farkındalık toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir ($t_{(29)}=.995$, $p=.328$). Ayrıca deney ve kontrol grubundaki çocukların aynı sesle başlayan sözcükleri eşleştirme ($t_{(29)}=.420$, $p=.677$), uyaklı sözcükleri eşleştirme ($t_{(29)}=.662$, $p=.513$), sözcüklerin başlangıç seslerini fark etme ($t_{(29)}=1,558$, $p=.130$), verilen sözcüğün başlangıç sesini bulma ($t_{(29)}=1,504$, $p=.168$), uyarıcı sesle başlayan sözcük üretme ($t_{(29)}=1,505$, $p=.143$), aynı sesle başlayan sözcük üretme ($t_{(29)}=1,134$, $p=.266$), hece ve sesleri atma ($t_{(29)}=.459$, $p=.649$), ve sesleri birleştirme ($t_{(29)}=.614$, $p=.544$) alt boyutları öntest ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

4.2 Kontrol Grubunun Sesbilgisel Farkındalık Öntest - Sontest Puanlarının Karşılaştırılması

Tablo 4'te Kontrol grubunda yer alan çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerinin toplam puanına ve alt boyutlarına ilişkin bağımlı örneklemeler için t-testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 4 Kontrol Grubunun Öntest-Sontest Sesbilgisel Farkındalık Becerileri Toplam Puanları ve Alt Boyutlarına İlişkin Bağımlı Örneklemeler için t-testi Sonuçları

Ölçek boyutları	Ölçüm zamanı	N	$\bar{X}$	SS	sd	T	$p <$
Toplam sesbilgisel farkındalık becerileri puanı	Öntest	16	15,00	9,709	15	-1,565	.138
	Sontest	16	17,6	8,910			

Tablo 4 (Devam) Kontrol Grubunun Öntest-Sontest Sesbilgisel Farkındalık Becerileri Toplam Puanları ve Alt Boyutlarına İlişkin Bağımlı Örneklem için t-testi Sonuçları

Aynı sesle başlayan sözcükleri eşleştirme	Öntest	16	2,88	2,062	15	.000	1,000
	Sontest	16	2,88	1,668			
Uyaklı sözcükleri eşleştirme	Öntest	16	4,81	3,082	15	-1,963	.068
	Sontest	16	5,50	2,733			
Sözcüklerin başlangıç seslerini fark etme	Öntest	16	1,25	1,880	15	-1,163	.263
	Sontest	16	1,69	2,358			
Verilen sözcüğün başlangıç sesini bulma	Öntest	16	.00	.000	15	-1,000	.333
	Sontest	16	.19	.750			
Uyarıcı sesle başlayan sözcük üretme	Öntest	16	.56	.892	15	.000	1,000
	Sontest	16	.56	1,153			
Aynı sesle başlayan sözcük üretme	Öntest	16	.69	1,138	29	-1,464	.164
	Sontest	16	.94	1,181			
Hece ve sesleri atma	Öntest	16	4,50	3,077	29	-.333	.743
	Sontest	16	4,75	2,720			
Sesleri birleştirme	Öntest	16	1,56	1,548	29	-3,149	.007
	Sontest	16	2,25	1,571			

$p < 0,005$

Kontrol grubundaki çocukların öntest ve sontest sesbilgisel farkındalık puanları karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($t_{(15)} = -1,565$, $p = .138$). Ayrıca, kontrol grubundaki çocukların aynı sesle başlayan sözcükleri eşleştirme ($t_{(15)} = .000$, $p = .1,000$), uyaklı sözcükleri eşleştirme ($t_{(15)} = -1,963$, $p = .068$), sözcüklerin başlangıç seslerini fark etme ($t_{(15)} = -1,163$, $p = .263$), verilen sözcüğün başlangıç sesini bulma ($t_{(15)} = -1,000$, $p = .333$), uyarıcı sesle başlayan sözcük üretme ($t_{(15)} = .000$, $p = 1,000$), aynı sesle başlayan sözcük üretme ($t_{(15)} = -1,464$, $p = .164$),

hece ve sesleri atma ($t_{(15)} = -333, p = .743$), ve sesleri birleştirme ($t_{(15)} = -3,149, p = .007$) alt boyutlarına ilişkin öntest ve sontest ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık görülmemektedir.

4.3 Deney Grubunun Sesbilgisel Farkındalık Öntest - Sontest Puanlarının Karşılaştırılması

Deney grubunda yer alan çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerine ilişkin öntest ve sontest puanlarına ait bağımlı örneklem için t-testi sonuçları Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5 Deney Grubunun Öntest-Sontest Sesbilgisel Farkındalık Becerileri Toplam Puanları ve Alt Boyutlarına İlişkin Bağımlı Örneklem için t-testi Sonuçları

Ölçek boyutları	Ölçüm zamanı	N	$\bar{X}$	SS	sd	T	$p <$
Toplam sesbilgisel farkındalık becerileri puanı	Öntest	15	19,53	15,222	14	-9,012	.000
	Sontest	15	33,33	13,205			
Aynı sesle başlayan sözcükleri eşleştirme	Öntest	15	3,20	2,242	14	-4,731	.000
	Sontest	15	5,00	1,195			
Uyaklı sözcükleri eşleştirme	Öntest	15	5,53	2,973	14	.619	.546
	Sontest	15	5,40	2,923			
Sözcüklerin başlangıç seslerini fark etme	Öntest	15	3,80	6,259	14	-8,035	.000
	Sontest	15	13,73	5,587			
Verilen sözcüğün başlangıç sesini bulma	Öntest	15	1,07	2,840	14	-6,036	.000
	Sontest	15	5,47	3,204			
Uyarıcı sesle başlayan sözcük üretme	Öntest	15	1,40	2,028	14	-7,519	.000
	Sontest	15	4,47	1,356			

Tablo 5 (Devam) Deney Grubunun Öntest-Sontest Sesbilgisel Farkındalık Becerileri Toplam Puanları ve Alt Boyutlarına İlişkin Bağımlı Örneklem için t-testi Sonuçları

Aynı sesle başlayan sözcük üretme	Öntest	15	1,33	1,952	14	-6,154	.000
	Sontest	15	3,80	1,424			
Hece ve sesleri atma	Öntest	15	5,00	2,976	14	-3,674	.003
	Sontest	15	6,20	2,859			
Sesleri Birleştirme	Öntest	15	2,00	2,360	14	-3,873	.002
	Sontest	15	3,00	2,138			

$p < 0,005$

Deney grubundaki çocukların sesbilgisel farkındalık becerileri toplam puanlarına ilişkin öntest ve sontest ortalamaları arasında ($t_{(14)} = -9,012$, $p = .000$) anlamlı düzeyde bir farklılık görülmektedir. Ayrıca, deney grubundaki çocukların aynı sesle başlayan sözcükleri eşleştirme ($t_{(14)} = -4,731$, $p = .000$), sözcüklerin başlangıç seslerini fark etme ($t_{(14)} = -8,035$, $p = .000$), verilen sözcüğün başlangıç sesini bulma ($t_{(14)} = -6,036$, $p = .000$), uyarıcı sesle başlayan sözcük üretme ($t_{(14)} = -7,519$, $p = .000$), aynı sesle başlayan sözcük üretme ($t_{(14)} = -6,154$, $p = .000$), hece ve sesleri atma ($t_{(14)} = -3,674$, $p = .003$), ve sesleri birleştirme ($t_{(14)} = -3,873$, $p = .002$) alt boyutlarına ait öntest ve sontest ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık görülürken, uyaklı sözcükleri eşleştirme ($t_{(14)} = .619$, $p = .546$) alt boyutuna ilişkin öntest ve sontest ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık görülmemektedir.

4.4 Deney ve Kontrol Gruplarının Sesbilgisel Farkındalık Becerilerine İlişkin Sontest Puanlarının Karşılaştırılması

Tablo 6’da deney ve kontrol grubunun sontest karşılaştırmalarına ait bağımsız örneklem için t-testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 6 Deney ve Kontrol Grubunun Sontest Sesbilgisel Farkındalık Becerileri Toplam Puanları ve Alt Boyutlarına İlişkin Bağımsız Örneklem için t-testi Sonuçları

Ölçek boyutları	Grup	N	$\bar{X}$	SS	sd	t	$p <$	η^2
-----------------	------	---	-----------	----	----	---	-------	----------

Tablo 6 (Devam) Deney ve Kontrol Grubunun Sontest Sesbilgisel Farkındalık Becerileri Toplam Puanları ve Alt Boyutlarına İlişkin Bağımsız Örneklem için t-testi Sonuçları

Toplam sesbilgisel farkındalık puanı	Deney	15	33,33	13,205	29		.000	0,360
	Kontrol	16	17,06	8,910		4,045		
Aynı sesle başlayan sözcükleri eşleştirme	Deney	15	5,00	1,195	29		.000	0,361
	Kontrol	16	2,88	1,668		4,052		
Uyaklı sözcükleri eşleştirme	Deney	15	5,40	2,923	29	-.098	.922	0,000
	Kontrol	16	5,50	2,733				
Sözcüklerin başlangıç seslerini fark etme	Deney	15	13,73	5,587	29	7,912	.000	0,683
	Kontrol	16	1,69	2,358				
Verilen sözcüğün başlangıç sesini bulma	Deney	15	5,47	3,204	29	6,412	.000	0,586
	Kontrol	16	.19	.750				
Uyarıcı sesle başlayan sözcük üretme	Deney	15	4,47	1,356	29	8,656	.000	0,720
	Kontrol	16	.56	1,153				
Aynı sesle başlayan sözcük üretme	Deney	15	3,80	1,424	29	6,106	.000	0,562
	Kontrol	16	.94	1,181				
Hece ve sesleri atma	Deney	15	6,20	2,859	29		.159	0,067
	Kontrol	16	4,75	2,720		1,447		
Sesleri birleştirme	Deney	15	3,00	2,138	29		.273	0,041
	Kontrol	16	2,25	1,571		1,118		

$p < 0,005$

Tablo 6 incelendiğinde, deney ve kontrol grubunun sontest sesbilgisel farkındalık becerileri toplam puanları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık görülmektedir ($t_{(29)}=4,045$, $p=.000$). Ayrıca deney ve kontrol grubundaki çocukların aynı sesle

başlayan sözcükleri eşleştirme ($t_{(29)}=4,052, p=.000$), sözcüklerin başlangıç seslerini fark etme ($t_{(29)}=7,912, p=.000$), verilen sözcüğün başlangıç sesini bulma ($t_{(29)}=6,412, p=.000$), uyarıcı sesle başlayan sözcük üretme ($t_{(29)}=8,656, p=.000$), aynı sesle başlayan sözcük üretme ($t_{(29)}=6,106, p=.000$) alt boyutları sontest ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir fark görülmektedir. Bu anlamlı farklılıkların tamamı büyük etki büyüklükleri göstermiştir. Uyaklı sözcükleri eşleştirme ($t_{(29)}= -.098, p=.922$), hece ve sesleri atma ($t_{(29)}=1,447, p=.159$), ve sesleri birleştirme ($t_{(29)}=.1,118, p=.273$) alt boyutları sontest ortalamaları arasında anlamlı bir fark görülmemektedir.

5 SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1 Sonuç

Bu çalışmada, geliştirilen Sözcüklerin Macerası Masa Oyununun 60-72 aylık çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerine etkisini incelemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır;

- Deney ve kontrol grubundaki çocukların öntest sesbilgisel farkındalık becerileri toplam puanları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık görülmemektedir. Ayrıca, deney ve kontrol grubunun öntest sesbilgisel farkındalık becerileri alt boyutlarından (aynı sesle başlayan sözcükleri eşleştirme, uyaklı sözcükleri eşleştirme, sözcüklerin başlangıç seslerini fark etme, hece ve sesleri atma, sesleri birleştirme) hiçbirine ilişkin anlamlı bir farklılık görülmemektedir.
- Kontrol grubundaki çocukların öntest ve sontest sesbilgisel farkındalık becerileri toplam puanları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık görülmemektedir. Ayrıca, kontrol grubunun öntest ve sontest sesbilgisel farkındalık becerilerine ilişkin herhangi bir alt boyutta da (aynı sesle başlayan sözcükleri eşleştirme, uyaklı sözcükleri eşleştirme, sözcüklerin başlangıç seslerini fark etme, hece ve sesleri atma, sesleri birleştirme) anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.
- Deney ve kontrol grubunun sontest sesbilgisel farkındalık becerileri toplam puanları ile sesbilgisel farkındalık becerileri alt boyutlarından aynı sesle başlayan sözcükleri eşleştirme ve sözcüklerin başlangıç seslerini fark etme alt boyutlarında anlamlı farklılığın deney grubu lehinde olduğu görülmüştür. Uyaklı sözcükleri eşleştirme, hece ve sesleri atma, sesleri birleştirme alt boyutlarında ise deney grubu lehine anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.
- Deney grubundaki çocukların öntest ve sontest sesbilgisel farkındalık becerileri toplam puanlarına bakıldığında da bu puanlar arasında anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, alt boyutlardan aynı sesle başlayan sözcükleri eşleştirme, sözcüklerin başlangıç seslerini fark etme, verilen sözcüğün başlangıç sesini bulma, uyarıcı sesle başlayan sözcük üretme, aynı sesle başlayan sözcük üretme, hece ve sesleri atma ve sesleri birleştirme alt boyutlarına ait öntest ve sontest ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir

farklılık görülürken, uyaklı sözcükleri eşleştirme alt boyutuna ilişkin öntest ve sontest ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık bulunamamıştır.

Bu sonuçlar doğrultusunda Sözcüklerin Macerası adlı masa oyununun, hedefi olan sesbilgisel farkındalık becerilerini kazandırma da etkili olduğunu ve özellikle sesbirim farkındalığı becerileri açısından okul öncesi çocuklarının gelişmesini desteklediği görülmüştür.

5.2 Tartışma

Bu çalışmada, tasarlanan Sözcüklerin Macerası Masa Oyununun 60-72 aylık çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerine olan etkisi incelenmiştir. Bu bağlamda, alanyazında oyun ve materyal tabanlı yaklaşımlar benimseyen çalışmalar olmasına rağmen, okul öncesi dönemde doğrudan çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerinin gelişimini hedefleyen başka bir oyun tasarımına rastlanmadığı belirlenmiştir. Bu nedenle çalışmanın, masa oyunu konseptiyle tasarlanmış olması özgün yönünü oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda, uygulanan oyun temelli masa oyununun, çocukların sesbilgisel farkındalık becerileri üzerinde anlamlı ve büyük bir etkiye sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Çalışmanın sonuçları incelendiğinde, deney ve kontrol gruplarında yer alan çocukların öntest puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu durum, iki grubun başlangıçta benzer sesbilgisel farkındalık becerilerine sahip olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte kontrol grubunda öntest ve sontest sonuçları arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir değişiklik görülmemiştir. Bu durum okul öncesi eğitim programında yer alan sesbilgisel farkındalık becerilerine ilişkin kazanımların uygulamaya yeterince yansıtılamadığı şeklinde yorumlanabilir. Özellikle bu becerilere yönelik aşamalı etkinliklerin, öğretmenler tarafından sistemli ve hedefe dönük şekilde uygulanmaması, farkındalık düzeyinde ilerleme kaydedilmemesinin olası nedenleri arasında değerlendirilebilir. Her ne kadar *2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ve 2024 yılında UNICEF iş birliğiyle geliştirilen Güncellenen Okul Öncesi Eğitim Programı* gibi güncel öğretim yaklaşımları sesbilgisel farkındalık becerilerini doğal ve etkileşimli öğrenme ortamlarıyla ilişkilendirse de öğretmen uygulamaları çoğunlukla yapılandırılmamış ve etkileşimi sınırlı etkinliklere dayanabilmektedir. Çünkü sesbilgisel farkındalık becerilerinin kazandırılmasında okul öncesi öğretmenlerinin planlı bir şekilde çocukları çeşitli etkinlikler ile buluşturulması, etkinliklerin süreç boyunca

gerçekleştirilmesi ve buna yönelik sistematik değerlendirme yapılması gerekmektedir (Phillips vd., 2008). Alanyazın, sesbilgisel farkındalık becerilerini kazandırma sürecinde öğretmenlerin genellikle bireysel yönlendirme, ezber temelli tekrarlar ya da yalnızca ses tanıma odaklı kısa süreli oyunlarla sınırlı kaldığını göstermektedir (Emir, 2015; Akdal, 2020; Fettah Metinol, 2021). Bu tür uygulamaların çocukların aktif katılımını ve çoklu duyuşsal etkileşimini desteklemediği bilinmektedir. Oysa ses oyunları ile grup etkileşimine dayalı etkinlikler, ritmik hikaye anlatımı, dijital ses eşleme uygulamaları ve drama temelli sesbirim çalışmaları gibi yöntemlerin çocukların sesbilgisel farkındalık gelişimini daha güçlü biçimde desteklediği görülmektedir (Turan ve Akoğlu, 2011; Güldenoğlu vd., 2016). Dolayısıyla kontrol grubundaki çocuklarda herhangi bir ilerlemenin görülmemesi, öğretmenlerin sınıf içinde yapılandırılmış ve bütüncül bir öğretim stratejisine olan ihtiyacını açık bir biçimde ortaya koymaktadır. Geliştirilen masa oyununun etkisi, bu soruna alternatif bir çözüm sunulduğunu göstermektedir. Oyun, sesbirim farkındalığını odakta tutarken aynı zamanda görsel, kinestetik ve işitsel öğeleri içeren yapılandırılmış öğrenme süreci sunmuştur. Oyunun haftalık planlamaya dayalı ses diziliminin basitten karmaşığa doğru yapılandırılması, çocukların gelişimsel özelliklerine uyumlu bir öğrenme akışı sağlamayı hedeflemiştir. Bu yönüyle uygulama sürecinin, öğretmenlerin sınıf içi etkinliklerde karşılaştıkları plansızlık ve içerik daralması gibi sorunlara kıyasla daha sistemli bir öğretim çerçevesi sunduğu düşünülmektedir. Bu çerçevenin kontrol grubunda gözlemlenen sınırlı gelişim düzeyiyle karşılaştırıldığında, materyal temelli ve çoklu-duyuşsal öğretim yaklaşımının sesbilgisel farkındalık gelişimine katkı sağlayabileceği değerlendirilmektedir.

Araştırma sonuçları doğrultusunda, deney ve kontrol grubundaki çocukların sınıfta sesbilgisel farkındalık becerilerine ilişkin toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu anlamlı farklılık toplam sesbilgisel farkındalık toplam puanı, aynı sesle başlayan sözcükleri eşleştirme, sözcüklerin başlangıç seslerini fark etme, sözcüğün başlangıç sesini bulma, uyarıcı sesle başlayan sözcük üretme, ve aynı sesle başlayan sözcük üretme için büyük etki büyüklükleri göstermiştir. Buna karşılık hece ve sesleri atma, uzaklı sözcükleri eşleştirme ve sesleri birleştirme boyutlarında ise herhangi bir anlamlı farklılık görülmemiştir. Bu görülen farkın, deney grubuna uygulanan Sözcüklerin Macerası Masa Oyunundan kaynaklandığı söylenebilmektedir. Oyunun odağında ele alınan becerilerin geliştiği görülürken, oyun içerisinde yer verilmeyen hece ve sesleri atma, uzaklı sözcükleri eşleştirme ve sesleri

birleştirme becerilerinde herhangi bir gelişim olmamıştır. Öntest sonuçlarında benzer düzeyde yer alan deney ve kontrol gruplarının sontest verilerinde gözlemlenen farklılık, uygulanan oyunun çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerinin gelişimine anlamlı katkı sağladığını göstermektedir. Öğretmen müdahalesinden bağımsız biçimde sunulan materyal temelli yaklaşımın, özellikle sesbirim farkındalığı alt boyutlarında dikkat çekici gelişmeler sağladığı anlaşılmaktadır. Bu durum, yapılandırılmış ve çoklu-duyusal etkileşim içeren uygulamaların sesbilgisel farkındalık düzeyini artırma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. Alanyazında da materyal destekli veya oyun temelli öğretim stratejilerinin çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerini anlamlı düzeyde geliştirdiğine dair benzer bulgular yer almaktadır (Akdağ ve Kargın, 2019; Göle, 2023; Şepitci Sarıbaş ve Sarıbaş, 2025). Özellikle ses odaklı görsel-işitsel materyallerin kullanımı, öğretim sürecini sadece uyarıcı sunmaktan çıkarıp aktif öğrenme deneyimine dönüştürmekte ve bu etkileşim beceri kazanımını pekiştirmektedir. Bu bağlamda elde edilen sonuç, oyunun çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerindeki değişimin büyük bir kısmını açıklayabilecek etkililiğe sahip olabileceğini düşündürmektedir. Alanyazında Şen (2020), Safitri ve arkadaşları (2022), Dewi ve Imamah (2025) tarafından yapılan oyun ve materyal tabanlı yaklaşımlar benimseyen çalışmalar olmasına rağmen okul öncesi dönemde doğrudan çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerinin gelişimini hedefleyen başka bir oyun tasarımına rastlanmadığı belirlenmiştir. Bu nedenle çalışmada oyunun tematik tahta ya da kutu oyunlarından farklı bir konseptte olan masa oyunu kavramıyla tasarlanmış olması özgün yönünü oluşturmaktadır. Materyal kullanımı açısından yapılan çalışmalarda, oyun tabanlı bir yaklaşımla eğitim sürecinin desteklendiği görülmektedir. Alanyazında materyal kullanımının önemini vurgulayan bazı çalışmalar bulunmaktadır. Gök (2013) çalışmasında, erken okuryazarlık becerilerinin öğretiminin çeşitli materyallerle desteklenmesinin önemini belirtmiştir. Çakar (2022) ise sınıf ortamının materyallerle zenginleştirilmesinin çocukların erken okuryazarlık becerilerini artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Sincar (2020) ise erken okuryazarlık becerilerinin okul öncesi dönemde doğru etkinlikler ve materyallerle desteklenebileceğini savunmuş ve buna yönelik bir çocuk kitabı tasarlamıştır. Bu kapsamda, tez çalışmasında kullanılan oyun temelli yaklaşımın etkili olduğu ancak materyal kullanımının oyun sürecinde daha fazla dahil edilebileceği düşünülmektedir. Şepitci Sarıbaş ve Sarıbaş (2025) araştırmasında ise geleneksel sözlü ve tekerlemeli çocuk oyunlarının okul öncesi dönem çocuklarının

sesbilgisel farkındalık becerileri üzerindeki etkisi ele alınmıştır. Bu tez çalışmasında kullanılan masa oyununda ise, belirli bir hikaye akışı kurgulanmış olup geleneksel oyunlardan farklı bir tasarıma sahiptir. Bu noktada, geleneksel çocuk oyunları ile yapılandırılmış eğitsel oyunlar karşılaştırıldığında, ikisinin de farklı pedagojik süreçlere hizmet ettiği görülmektedir. Geleneksel çocuk oyunları daha spontan ve sosyal etkileşim odaklıyken eğitim amaçlı tasarlanan masa oyunları belirli öğrenme hedeflerine yöneliktir. Dolayısıyla, tezde kullanılan yaklaşım yapılandırılmış öğretim süreçlerine daha yakın olup belirli eğitim hedeflerine ulaşmak için sistematik bir yöntem sunmaktadır. Bu bağlamda, çalışmada geliştirilen masa oyununun, çocukların sesbilgisel farkındalık düzeylerine katkı sağlamasının yanı sıra okul öncesi eğitim programlarına entegre edilebilirliği de değerlendirilmektedir.

Ayrıca Sözcüklerin Macerası Masa Oyunu'nun deney grubunun öntest ve sontest karşılaştırmalarında yapılan uygulamanın sesbilgisel farkındalık becerileri ile oyunun odağında ele alınan becerilerin geliştiği görülürken, oyun içerisinde yer verilmeyen hece ve sesleri atma, ve sesleri birleştirme becerilerinde dolaylı olarak olumlu etki eden sonuçlar sunduğu bulunmuştur. Eğitim sürecinde geliştirilmesi hedeflenen beceri alanlarında anlamlı gelişim gözlemlenmiş olup bu durum uygulanan oyunun özellikle sesbirim farkındalığı üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Sesbilgisel farkındalık eğitim programlarının ya da sesbilgisel farkındalığa yönelik tasarlanmış oyun tabanlı eğitimin etkileri yalnızca doğrudan hedeflenen becerilerle sınırlı kalmayabilir. Bununla birlikte, hece ve sesleri atma ile sesleri birleştirme gibi doğrudan hedeflenmeyen alt becerilerde gözlemlenen gelişim, oyundaki ses öğretimi sürecinde kullanılan yöntemlerin bu beceriler üzerinde dolaylı bir etki oluşturduğunu düşündürmektedir. Öte yandan, hedeflenmeyen bir diğer alt beceri olan uyak farkındalığında anlamlı bir gelişim gözlemlenmemiştir. Bu durum, uygulanan oyunun içeriğinde uyakla ilgili herhangi bir etkinliğe veya dolaylı öğretim stratejisine yer verilmemiş olmasına bağlanabilir. Dolayısıyla, uyak farkındalığının gelişimi için özel olarak yapılandırılmış etkinliklerin ve sistematik öğretim süreçlerinin gerekli olduğu söylenebilir. Alanyazında sesbilgisel farkındalık becerilerine ilişkin müdahalelerin yalnızca hedeflenen beceriler ile sınırlı kalmayıp diğer becerileri geliştirdiğini gösteren çalışmalara da rastlanmaktadır (Anthony ve Francis, 2005). Ayrıca başka bir araştırmada da (Philips vd., 2008) sesbilgisel farkındalık becerilerinin ardışık olarak değil, eş zamanlı olarak geliştiğini göstermiştir. Bu durum çocukların daha karmaşık becerileri edinirken önceki

becerilerini de geliştirmeye devam etmeleri ile açıklanmıştır. Elde edilen sonuçlar, sesbilgisel farkındalık becerilerinin belirli bir eğitim süreciyle gelişebileceğini ve destekleyebileceğini ortaya koymaktadır. Bu durum göz önüne alınarak bu çalışma, erken okuryazarlık becerilerinin gelişimine yönelik yaklaşımları karşılaştırmalı olarak ele almaktadır. İncelenen başlıklar arasında; doğrudan bu becerileri hedefleyen tematik tahta ve kutu oyunları, erken okuryazarlık sürecinde kullanılan ancak bu gelişimi önceliklendirmeyen mevcut oyunlar ve sesbilgisel farkındalık odaklı müdahale programları yer almaktadır. Bu bağlamda, çalışmada geliştirilen masa oyununun, çocukların sesbilgisel farkındalık düzeylerine katkı sağlamanın yanı sıra okul öncesi eğitim programlarına entegre edilebilirliği de değerlendirilmektedir. Bunun yanı sıra, sesbilgisel farkındalık eğitim programlarının ya da sesbilgisel farkındalığa yönelik tasarlanmış oyun tabanlı eğitimin etkileri yalnızca doğrudan hedeflenen becerilerle sınırlı kalmayabilir. Eğitim sürecinde geliştirilmesi hedeflenen beceri alanlarında anlamlı gelişim gözlemlenmiş olup bu durum uygulanan oyunun sesbilgisel farkındalık üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, hece ve sesleri atma ile sesleri birleştirme gibi doğrudan hedeflenmeyen alt becerilerde gözlemlenen gelişim, oyundaki ses öğretimi sürecinde kullanılan yöntemlerin bu beceriler üzerinde dolaylı bir etki oluşturduğunu düşündürmektedir. Öte yandan, hedeflenmeyen bir diğer alt beceri olan uyak farkındalığında anlamlı bir gelişim gözlemlenmemiştir. Bu durum, uygulanan oyunun içeriğinde uyakla ilgili herhangi bir etkinliğe veya dolaylı öğretim stratejisine yer verilmemiş olmasına bağlanabilir. Dolayısıyla, uyak farkındalığının gelişimi için özel olarak yapılandırılmış etkinliklerin ve sistematik öğretim süreçlerinin gerekli olduğu söylenebilir. Alanyazında sesbilgisel farkındalık müdahalelerinin yalnızca hedeflenen becerilerle sınırlı kalmayıp diğer becerileri geliştirdiğini gösteren çalışmalara da rastlanmaktadır (Anthony ve Francis, 2005). Özellikle çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerini geliştirmek amacıyla yapılan eğitimlerin, yalnızca belirli alanlarda değil, daha geniş dil ve okuma becerileri üzerinde de etkili olduğu gösterilmiştir (Djiguimkoudre, 2021). Stringer ve Baker (2020) tarafından geliştirilen Newcastle Phonological Awareness programına göre, sesbilgisel farkındalık eğitimine dahil edilen çocukların hedeflenen becerilerin yanı sıra sesleri birleştirme gibi diğer dil süreçlerinde de ilerleme kaydettiği ortaya konmuştur. Bu durum, sesbilgisel farkındalığın dil gelişiminin ayrılmaz bir parçası olduğunu ve eğitim sürecinin bu beceri

üzerinde öngörülenin ötesinde çok boyutlu etkiler oluşturabileceğini ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak bu çalışmada geliştirilen materyalin sesbirim farkındalığı odağında hazırlanmış olmasına rağmen hedeflenmeyen ancak gelişim gösteren diğer sesbilgisel farkındalık becerilerinin varlığı sesbilgisel farkındalık eğitiminin dolaylı etkileri olarak değerlendirilebilir. Elde edilen sonuçlar, sesbilgisel farkındalık becerilerinin belirli bir eğitim süreciyle gelişebileceğini ve oyun temelli yaklaşımın çocukların genel dil gelişimini destekleyebileceğini ortaya koymaktadır. Bu sonuç, alanyazında sesbilgisel farkındalığa yönelik müdahalelerin geniş çaplı etkiler oluşturabileceğine dair bulgularla örtüşmektedir. Buradan hareketle, tezde kullanılan masa oyununun çocukların dil gelişimi ve farkındalık düzeyi üzerindeki etkisinin ölçülmesinin yanı sıra, oyun sürecine daha fazla materyal eklenmesinin uzun vadeli etkilerinin değerlendirilmesi de faydalı olacağı söylenebilir.

Mevcut çalışmada oyun tabanlı eğitimin çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerini geliştirmede kısa vadede belirgin bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Ancak, uzun vadeli etkilerin sürdürülebilirliği konusunda farklı araştırmalar farklı sonuçlar ortaya koymaktadır. Kartal vd. (2016) tarafından yapılan çalışmada, sesbilgisel farkındalık becerilerini geliştirmek amacıyla tasarlanan deneysel bir programın etkileri incelenmiştir. Çalışmanın bulgularına göre, yazılım destekli eğitim kısa vadede güçlü etkiler oluşturmuş ancak takip testlerinde bu etkilerin sürdürülebilir olmadığı belirlenmiştir. Bu durum, oyun tabanlı ve teknoloji destekli eğitimlerin etkili olabilmesi için sürekli uygulanması gerektiğini göstermektedir. Göle (2023) tarafından yürütülen çalışmada, dijital oyun tabanlı sesbilgisel farkındalık eğitim programlarının etkileri incelenmiştir. Bulgular, dijital oyun destekli uygulamaların çocukların farkındalık becerilerini geliştirdiğini ortaya koymuş, ancak üç hafta sonra yapılan kalıcılık testlerinde bazı becerilerde gelişimin durağanlaştığı gözlemlenmiştir. Bu sonuçlar, oyun temelli eğitimlerin kalıcılığını değerlendirmek için uzun vadeli takip çalışmalarının önemini ortaya koymaktadır. Buradan hareketle, masa oyun sürecine daha fazla materyal eklenmesinin uzun vadeli etkilerinin değerlendirilmesi de faydalı olacağı söylenebilir.

Sonuç olarak, bu tez çalışmasıyla geliştirilen "Sözcüklerin Macerası Masa Oyunu", okul öncesi eğitimde sesbilgisel farkındalık becerilerinin gelişimine yönelik

yapılandırılmış, materyal temelli ve çoklu-duyusal bir çözüm sunarak mevcut alanyazına önemli bir katkı sağlamaktadır. Özellikle öğretmenlerin sınıf içi uygulamalardaki eksikliklerine ve mevcut eğitim programlarının yeterince uygulamalara yansıtılamamasına karşı pratik bir alternatif sunması, çalışmanın en güçlü yönlerinden biridir. Sonuçlar, oyunun hedeflediği becerilerin yanı sıra diğer beceri boyutların da dolaylı olarak desteklenebilir olduğunu da göstermektedir. Ancak, uyak farkındalığı gibi hedeflenmeyen ve gelişim göstermeyen alanlar, oyunun ilerideki versiyonlarında veya tamamlayıcı materyallerde ele alınması gereken önemli noktalar olarak öne çıkmaktadır. Gelecekte yapılacak çalışmaların, bu tür oyun temelli yaklaşımların uzun vadeli etkilerini ve kalıcılığını daha derinlemesine incelemesi, ayrıca materyal çeşitliliğinin öğrenme sürecine entegrasyonunun etkilerini araştırması, okul öncesi dil gelişimi alanına daha fazla ışık tutacaktır.

5.3 Öneriler

Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda, 60-72 aylık okul öncesi çocuklarının sesbilgisel farkındalık becerilerini geliştirmek amacıyla araştırmacılara, öğretmenlere ve ebeveynlere yönelik çeşitli öneriler sunulmuştur. Bu öneriler, çocukların dil gelişimlerini destekleyecek şekilde yapılandırılmış olup sesbilgisel farkındalık eğitiminde kullanılan yöntemlerin daha etkili hale getirilmesi, sınıf içi uygulamaların güçlendirilmesi ve ebeveynlerin ev ortamında çocuklarına sağlayabilecekleri destek mekanizmaları gibi çeşitli alanları kapsamaktadır. Sunulan öneriler, bilimsel araştırma verilerine dayanarak hazırlanmış olup çocukların erken okuryazarlık becerilerini geliştirmede uzun vadeli etkilere sahip olabilecek uygulamaları da içermektedir.

Araştırmacılara yönelik öneriler

- Bu çalışmada, tasarlanan masa oyunuyla birlikte çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerinin gelişimi hedeflenmiştir. Fakat masa oyunun odağı özellikle sesbirim farkındalığına yöneliktir. Geliştirilecek yeni oyunların araştırmalarında sesbilgisel farkındalık becerilerinin diğer alt boyutlarını da (sözcük farkındalığı, hece farkındalığı ve uyak farkındalığı) odağına alan oyunlar geliştirilebileceği gibi aynı zamanda erken okuryazarlık becerilerinden yazı farkındalığı, sözcük bilgisi, alfabe ve harf bilgisi alt boyutlarının gelişimi de hedeflenebilir. Buna göre geliştirilen oyunların çocukların erken okuryazarlık becerileri üzerindeki etkisi bütünsel bir perspektifte ele alınabilir.

- Araştırma grubunu 60-72 aylık çocuklar oluşturduğu için çalışma farklı yaş grupları ve farklı sosyo-ekonomik düzeydeki çocuklar üzerindeki etkisi incelenebilir.
- Bu araştırmada kalıcılık testi uygulanamamıştır. Bu nedenle bundan sonra yapılacak çalışmalarda materyalin uzun vadedeki etkisi değerlendirilebilir. Eğitimlerin kalıcılık testleriyle desteklenmesi, çocukların farkındalık düzeylerinin zaman içerisinde nasıl değiştiğini ve sürdürülebilir olup olmadığını değerlendirmek açısından önemli bir veri sunacaktır.
- Öğretmen ve ebeveynlerin eğitim sürecine daha aktif bir şekilde dahil edilmesini sağlayan rehberlik programları oluşturulabilir. Örneğin; Öğretmenler için sesbilgisel farkındalık gelişimini destekleyen oyun uygulamalarını geliştirmeye yönelik mesleki gelişim atölyeleri düzenlenerek bu sürecin etkisi incelenebilir. Benzer şekilde aile eğitim programı olarak çocukların evde de bu oyunları oynadıkları uygulamaların çocukların becerileri üzerindeki etkisi incelenebilir.

Öğretmenlere yönelik öneriler

- Okul öncesi öğretmenleri, çocuklara sesbilgisel farkındalık becerilerinin öğretiminde daha eğlenceli bir atmosfer oluşturmak ve daha kalıcı bir öğrenme ortamı edinmek amacıyla etkinliklerine masa oyunlarını ya da oyun materyallerini dahil edebilir.
- Araştırma sürecinde geliştirilen oyunun, çocukların gelişim alanlarına katkı sağlayacak şekilde yaygınlaştırılması ve farklı eğitim ortamlarında da uygulanabilmesi için öğretmenlere yönelik bir uygulama kılavuzunun hazırlanması sağlanabilir.

Ebeveynlere yönelik öneriler

- Ebeveynler, çocukların sesbilgisel farkındalık becerilerini desteklemek için bu amaç doğrultusunda tasarlanmış etkinlikleri ve oyunları oynayabilirler.
- Araştırma sürecinde geliştirilen oyunun, ev ortamında da etkili bir şekilde uygulanabilmesi ve ebeveynlerin çocuklarının gelişim süreçlerine aktif katılım sağlayabilmeleri amacıyla, ailelere yönelik sade ve anlaşılır bir uygulama kılavuzunun hazırlanması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, Y. (2010). *Sosyal bilimlerde SPSS uygulamaları*. İdeal Kültür Yayıncılık.
- Akdal, D. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin sesbilgisel farkındalık kavramına yönelik bilgi düzeyleri ve sınıf içi etkinlikler. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 496–515. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.653877>
- Akdal, D., & Kargın, T. (2019). Sesbilgisel farkındalık becerilerini desteklemeye yönelik SESFAR müdahale programının etkililiğinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(6), 2609–2620. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.3459>
- Altınkaynak, Ş. Ö. (2019). Okul öncesi dönemde erken okuryazarlık becerilerinin gelişimi. *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 37–49. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/debder/issue/43652/526196>
- Altun, D., & Tantekin-Erden, F. (2016). Okul öncesi öğretmen adaylarının erken okuryazarlık ile ilgili görüşleri ve staj uygulamaları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 241–261. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/59448/854042>
- Anthony, J. L., & Lonigan, C. J. (2004). The nature of phonological awareness: Converging evidence from four studies of preschool and early grade school children [Sesbilgisel farkındalığın doğası: Okul öncesi ve ilkököl dönemi çocukları üzerine yapılan dört çalışmanın örtüşen bulguları]. *Journal of Educational Psychology*, 96(1), 43–55. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.96.1.43>
- Augustine, C. (2015). How the use of music and movement impacts the learning of reading skills by preschoolers [Müzik ve hareketin, okul öncesi çocuklarda okuma becerilerinin öğrenimine etkisi]. *Malaysian Music Journal*, 4(2), 74–90.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231–274. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/497090>
- Bayraktar, V., & Temel, F. (2014). Okuma-Yazmaya Hazırlık Eğitim Programı'nın çocukların okuma-yazma becerilerine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(3), 08–22. <http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/61-published.pdf>
- Bayraktar, V. (2018). Okul öncesi dönem çocuklarının yazı farkındalığı becerilerinin çocuk ve ebeveyn değişkenleri açısından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 43(196), 49–65. <https://doi.org/10.15390/EB.2018.7679>
- Bennett-Armistead, V. S., Duke, N. K., & Moses, A. M. (2005). *Literacy and the youngest learner: Best practices for educators of children from birth to 5*. Scholastic.
- Bıyık, M., & Erdoğan, T. (2017). Okumayı etkileyen etmenler ve hazırlık çalışmaları. In F. Susar Kırmızı & E. Ünal (Eds.), *İlk okuma yazma öğretimi* (2nd ed., pp. 111–152). Anı Yayıncılık.
- Blaiklock, K. E. (2004). The importance of letter knowledge in the relationship between phonological awareness and reading. [Harf bilgisi bilgisinin, sesbilgisel farkındalık ile okuma arasındaki ilişkideki önemi]. *Journal of Research in Reading*, 27(1), 36–57. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9817.2004.00213.x>

- Bozdağ, T., & Şahin, A. (2022). Sesbilgisel farkındalık becerilerini destekleme müdahale programının okuma güçlüğü yaşayan öğrencilerin sesbilgisel farkındalık becerilerine etkisi. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi*, 6(2), 272–286. <https://doi.org/10.47477/ubed.1186042>
- Bredekamp, S. (2015). *Effective practices in early childhood education: Building a foundation* (3rd ed.). Pearson Education.
- Carson, K., Gillon, G., & Boustead, T. (2013). Classroom phonological awareness instruction and literacy outcomes in the first year of school [Sınıf içi sesbilgisel farkındalık eğitimi ve okulun ilk yılında okur yazarlık çıktıları]. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 44(2), 147–160. [https://doi.org/10.1044/0161-1461\(2012/11-0061\)](https://doi.org/10.1044/0161-1461(2012/11-0061))
- Clay, M. M. (1967). *The reading behaviour of five-year-old children: A research report*. New Zealand Council for Educational Research.
- Coch, D. (2021). *Building a brain that can read, part 1: Sound and sight*. IBRO/IBE–UNESCO Science of Learning Briefings. <https://solportal.ibe-unesco.org/wp-content/uploads/pdfs/building-a-brain-that-can-read-part-1-sound-and-sight.pdf>
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd press). Lawrence Earlbaum Associates
- Collins, M. F., & Schickedanz, J. A. (2024). *So much more than the ABCs: The early phases of reading and writing* (Rev. ed.). National Association for the Education of Young Children (NAEYC). <https://www.naeyc.org/resources/pubs/books/so-much-more-than-abcs-revised-edition>
- Çakar, T. (2022). *Okul öncesi erken okuryazarlık ortamı değerlendirme aracı geliştirme çalışması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi. <https://dspace.balikesir.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12462/12667>
- Çakar, D. A., Deniz, K. Z., Teke, N., Baş, T., Kılınççı, E., & Aksoy, N. (2022). Erken çocukluk sınıf ortamı değerlendirme ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 56, 1-34. <https://doi.org/10.9779/pauefd.961254>
- Çetin, A. (2019). *Erken okuryazarlık becerileri eğitim programının erken okuryazarlık ve erken matematik becerileri üzerine etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=tE3Xaozs5QCVCqpXxp5THw&no=Zd1exY8Ypjs62VrcElk11w>
- Degé, F., & Schwarzer, G. (2011). The effect of a music program on phonological awareness in preschoolers. *Frontiers in Psychology*, 2, Article 124. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2011.00124>
- Demirci, F. G., & Mertoğlu, E. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarına uygulanan Ses Farkındalık Müzik Programının okuma yazmaya hazırlıkta çocukların sesleri tanıma becerilerine etkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(51), 665- 675. <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1802>
- Dewi, T. S. U., & Imamah. (2025). Development of the board game “Petualangan Si Kelinci Kecil” as a tool for early childhood literacy stimulation in Raudhatul Athfal Istiqlal Jakarta [Küçük Tavşanın Macerası adlı kutu oyununun Raudhatul Athfal Istiqlal Jakarta’da okul öncesi okuryazarlık gelişimini destekleyici bir araç olarak

- geliştirilmesi]. *Journal of Scientific Research, Education, and Technology*, 4(1), 75–86.
<https://doi.org/10.58526/jsret.v4i1.730>
- Djiguimkoudre, N. (2021). Assessing the relevance of phonemic awareness activities in foreign language teaching and learning [Yabancı dil öğretiminde fonem farkındalığı etkinliklerinin öneminin değerlendirilmesi]. *American Academic Scientific Research Journal for Engineering, Technology, and Sciences*, 75(1), 45–69.
<https://www.academia.edu/89488576>
- Dinler, H., & Kalburan, N. (2021). The effect of poetry focused supportive educational program to preschool children's phonological awareness [Şiir Odaklı Destekleyici Eğitim Programının Okul Öncesi Dönemi Çocuklarının Sesbilgise) Farkındalıklarına Etkisi]. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 29(5), 1034–1051.
<https://doi.org/10.24106/kefdergi.715624>
- Duran, E., & Kenanoğlu, R. (2020). Erken çocukluk döneminde dil gelişimi üzerine yapılan araştırmaların incelenmesi. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 8(1), 15–35. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1045256>
- Duyan, K. G. (2022). *Anasınıfı eğitimi alan çocukların erken okuryazarlık becerileri ile ev erken okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.
<https://acikerisim.fsm.edu.tr/xmlui/handle/11352/4274>
- Ecenbarger, L. (2006). *Method mania: Activities to teach phonological awareness skills and strategies*. AuthorHouse.
- Emir, C. (2015). *Kaynaştırma ve genel eğitim öğretmenlerinin sesbilgisel farkındalığa ilişkin öğretim etkinliklerinin kullanımlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi. <https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/329491>
- Engel de Abreu, P. M. J., Cruz-Santos, A., & Tourinho, C. J. (2020). Effects of an early literacy intervention for linguistically diverse children: A quasi-experimental study [Dilsel olarak çeşitli çocuklar için uygulanan erken okuryazarlık müdahalesinin etkileri: Yarı deneysel bir çalışma]. *Frontiers in Psychology*, 11, Article 569854.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.569854>
- Erdoğan, Ö. (2011). *Karşılaştırmalı Türkiye Türkçesi ile Türkmen Türkçesi ses bilgisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=TaDw2kwCm8pnxOE1GnOpPQ&no=N853tJgXIdZRZ4FkmIQQZA>
- Ergül, C., Sarıca, A. D., & Akoğlu, G. (2016). Etkileşimli kitap okuma: Dil ve erken okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesinde etkili bir yöntem. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 17(2), 193–204.
<https://doi.org/10.21565/ozelegitimdergisi.246307>
- Fernández-Otoya, F. A., Raposo-Rivas, M., & Halabi-Echeverry, A. X. (2022). A qualitative systematic literature review on phonological awareness in preschoolers supported by information and communication technologies [Bilgi ve iletişim teknolojileriyle desteklenen okul öncesi dönemdeki çocuklarda sesbilgisel farkındalık üzerine niteliksel sistematik alan yazın incelemesi]. *Education Sciences*, 12(6), 1-26.
<https://doi.org/10.3390/educsci12060382>

- Fettah Metinöl, A. (2021). *Okul öncesi öğretmenlerin sesbilgisel farkındalığa yönelik bilgileri ve yaptıkları uygulamalar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi. <https://acikerisim.uludag.edu.tr/entities/publication/7d308544-c4a9-440a-b7e4-43702a5f53de>
- Gengeç, H., & Aygürt, Ş. (2023). Erken okuryazarlık becerilerini değerlendirme ve müdahale araçlarının incelenmesi. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 59–71. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2771621>
- Gillon, G. T. (2007). *Phonological awareness: From research to practice*. Guilford Press. <https://psycnet.apa.org/record/2004-16385-000>
- Goodman, K. S. (1986). *What's whole in whole language?*. Heinemann.
- Gök, N. (2013). *Anaokullarında erken okuryazarlık çevresinin değerlendirilmesi ve sınıf ortamının çocukların erken okuryazarlık davranışlarına etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=kIbDdbn7N5esW2nK1SS32g&no=QkVj3DCi8_9BtXFJKEfxLg
- Gökkuş, İ., & Akyol, H. (2020). Sesbilgisel farkındalık öğretiminin, erken okuryazarlık becerilerinin gelişimine etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(2), 368–385. <https://doi.org/10.16916/aded.686465>
- Göle, M. O. (2023). *Ses bilgisel farkındalık becerilerine yönelik dijital oyun tabanlı, destekli eğitim programları ve ses bilgisel farkındalık eğitim programının 60–72 aylık çocukların ses bilgisel farkındalık becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=t3blhjz-dVnpN5HVOmuSLQ&no=6oaIcbLVSe6xxVVAqqBmKw>
- Güldenoğlu, B., Kargın, T., & Ergül, C. (2016). Sesbilgisel farkındalık becerilerinin okuma ve okuduğunu anlama üzerindeki etkisi: Boylamsal bir çalışma. *İlköğretim Online*, 15(1), 251–272. <https://doi.org/10.17051/io.2016.25973>
- Herrera, S., Phillips, B. M., Newton, Y.-C., Dombek, J. L., & Hernandez, J. A. (2021). *Effectiveness of early literacy instruction: Summary of 20 years of research* (REL 2021–084). U.S. Department of Education, Institute of Education Sciences. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED613947.pdf>
- Karaahmetoğlu, B., & Turan, F. F. (2022). Erken Okuryazarlık Ev Ortamı Ölçeği'nin (EROY-EV) geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 11(3), 479–487. <https://doi.org/10.30703/cije.1009787>
- Karakaş, S. (2017). *Psikoloji sözlüğü: Bilgisayar programı ve veritabanı* (Sürüm 5.2.0).
- Karaman, G., & Güngör Aytar, A. (2016). Erken okuryazarlık becerilerini değerlendirme aracı'nın (EOBDA) geliştirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 516–541. <https://doi.org/10.17860/efd.02080>
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi* (17. baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Kargın, T., Ergül, C., Büyüköztürk, Ş., & Güldenoğlu, B. (2015). Anasınıfı çocuklarına yönelik Erken Okuryazarlık Testi (EROT) geliştirme çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 16(3), 237–270. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/oelegitimdergisi/issue/17172/179471>

- Kargın, T., Güldenoğlu, B., & Ergül, C. (2017). Anasınıfı çocuklarının erken okuryazarlık beceri profili: Ankara örnekleme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 18(1), 61–87. <https://doi.org/10.21565/ozelegitimdergisi.299868>
- Kartal, G., Babür, N., & Erçetin, G. (2016). Training for phonological awareness in an orthographically transparent language in two different modalities. *Reading & Writing Quarterly* [Ortografik olarak şeffaf bir dilde iki farklı biçimde uygulanan sesbilgisel farkındalık eğitimi]. 32(6), 550–579. <https://doi.org/10.1080/10573569.2015.1065213>
- Kunduracı, Y., Küçük, F., Çiçek Taş, C., Özdi, S., Şahin, A. S., & Uyanık, G. (2025). Okul öncesi öğretmenlerinin erken okuryazarlık ve okul olgunluğu ile ilgili görüş ve uygulamalarının incelenmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 334–360. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3736750>
- Laçın, E., & Güldenoğlu, B. (2022). Sınıflarında özel gereksinimli çocuk olan okulöncesi öğretmenlerinin erken okuryazarlık bilgi düzeylerinin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 55, 100–128. <https://doi.org/10.9779/pauefd.975676>
- Lefebvre, P., Trudeau, N., & Sutton, A. (2011). Enhancing vocabulary, print awareness and phonological awareness through shared storybook reading with low-income preschoolers [Düşük gelirli okul öncesi çocuklarla paylaşılan hikâye kitabı okuma yoluyla sözcük dağarcığı, yazı farkındalığı ve sesbilgisel farkındalığın geliştirilmesi]. *Journal of Early Childhood Literacy*, 11(4), 453–479. <https://doi.org/10.1177/1468798411416581>
- Lerner, J. (2000). *Learning disabilities: Theories, diagnosis, and teaching strategies* (8th ed.). Houghton Mifflin.
- Lillard, A. S., Lerner, M. D., Hopkins, E. J., Dore, R. A., Smith, E. D., & Palmquist, C. M. (2013). The impact of pretend play on children's development: A review of the evidence [Hayali oyunun çocukların gelişimi üzerindeki etkisi: Kanıtların gözden geçirilmesi]. *Psychological Bulletin*, 139(1), 1–34. <https://doi.org/10.1037/a0029321>
- Lundberg, I., Frost, J., & Petersen, O.-P. (1988). Effects of an extensive program for stimulating phonological awareness in preschool children [Okul öncesi çocuklarda sesbilgisel farkındalığı geliştirmeye yönelik kapsamlı bir programın etkileri]. *Reading Research Quarterly*, 23(3), 263–284. <https://doi.org/10.1598/RRQ.23.3.1>
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2024a). Okul Öncesi Eğitim Programı. <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/guncellenenokuloncesiegitimprogrami.pdf>
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2024b). *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli: Okul öncesi öğretim programı*. <https://tymm.meb.gov.tr/ogretim-programlari/okul-oncesi>
- National Early Literacy Panel. (2008). *Developing early literacy: Report of the National Early Literacy Panel: A scientific synthesis of early literacy development and implications for intervention*. National Institute for Literacy. <https://lincs.ed.gov/publications/pdf/NELPReport09.pdf>
- National Institute of Child Health and Human Development. (2000). *Report of the National Reading Panel: Teaching children to read: An evidence-based assessment of the scientific research literature on reading and its implications for reading instruction* (NIH Publication No. 00-4769). U.S. Government Printing Office. <https://archive.org/details/reportofnational0000usde>

- Olofsson, Å., Kjeldsen, A.-C., Niemi, P., & Kärnä, A. (2014). Gains from training in phonological awareness in kindergarten predict reading comprehension in grade 9 [Anasınıfında sesbilgisel farkındalık eğitimiyle elde edilen kazanımlar, 9. sınıftaki okuduğunu anlama becerilerini öngörür]. *Scientific Studies of Reading*, 18(6), 452–467. <https://doi.org/10.1080/10888438.2014.940080>
- Otto, B. W. (2017). *Language development in early childhood education* (5th ed.). Pearson Education.
- Oudeans, M. K. (2003). Integration of letter-sound correspondences and phonological awareness skills of blending and segmenting: A pilot study examining the effects of instructional sequence on word reading for kindergarten children with low phonological awareness [Harf-ses eşleştirmeleri ile sesbilgisel farkındalık becerilerinin (birleştirme ve ayırma) bütünleştirilmesi: Düşük sesbilgisel farkındalık düzeyine sahip anasınıfı çocuklarında öğretim sırasının sözcük okuma üzerindeki etkilerini inceleyen pilot çalışma]. *Learning Disability Quarterly*, 26(4), 258–280. <https://doi.org/10.2307/1593638>
- Özbek, S., Yurtal, F., & Deretarla Gül, E. (2025). Okul öncesi öğretmenlerin erken okuryazarlık uygulamaları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 13(1), 51–65. <https://doi.org/10.16916/aded.1537636>
- Özen Altınkaynak, Ş. (2019). *Okul öncesi dönemde erken okuryazarlık becerilerinin gelişimi*. Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 3(1), 37–49. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/debder/issue/43652/526196>
- Parpucu, N. (2016). *Seslerin Renkli Dünyası Programının okul öncesi çocukların fonolojik farkındalık becerileri üzerindeki etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=x5HBhOXV6oTfD88VK3lfOw&no=Zp2e7dLIhjSZJkUfA8jDKA>
- Parpucu, N. (2020). *Sesbilgisel farkındalık mesleki gelişim programının okul öncesi öğretmenleri ve çocukları üzerindeki etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. <https://openaccess.hacettepe.edu.tr/handle/11655/23076>
- Parpucu, N., & Dinç, B. (2017). Seslerin Renkli Dünyası Programının okul öncesi çocukların fonolojik farkındalık becerileri üzerindeki etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 42(192), 233–261. <https://doi.org/10.15390/EB.2017.6864>
- Parpucu, N., & Güler Yıldız, T. (2023). Effects of a Phonological Awareness Professional Development Program on preschool teachers and children [Sesbilgisel Farkındalık Mesleki Gelişim Programı'nın Okul Öncesi Öğretmenleri ve Çocukları Üzerindeki Etkisi]. *Education and Science*, 49 (217), 45-67. <https://doi.org/10.15390/EB.2023.12112>
- Phillips, B.M., Clancy-Menchetti, J. & Lonigan, C. J. (2008). Successful phonological awareness instruction with preschool children: Lessons from the classroom [Sınıf ortamından derslerle okul öncesi çocuklarda başarılı sesbilgisel farkındalık öğretimi]. *Topics in Early Childhood Special Education*, 28 (1), 3-17. <https://doi.org/10.1177/0271121407313813>
- Piasta, S. B., & Wagner, R. K. (2010). Developing early literacy skills: A meta-analysis of alphabet learning and instruction [Erken okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesi: Harf

- öğrenimi ve öğretimine yönelik bir meta-analiz]. *Reading Research Quarterly*, 45(1), 8–38. <https://doi.org/10.1598/RRQ.45.1.2>
- Polat Ün, E. (2024). *4–6 yaş arasındaki çocukların dijital oyun bağımlılığı, sosyal beceri ve erken okuryazarlık becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. <https://acikerisim.selcuk.edu.tr/bitstreams/d1249cb2-2203-4a83-ad36-e073c572da5c/download>
- Pullen, P. C., & Justice, L. M. (2003). Enhancing phonological awareness, print awareness, and oral language skills in preschool children [Okul öncesi çocuklarda sesbilgisel farkındalık, yazı farkındalığı ve sözel dil becerilerinin geliştirilmesi]. *Intervention in School and Clinic*, 39(2), 87–98. <https://doi.org/10.1177/10534512030390020401>
- QuestionPro. (2025). *Dış geçerlilik: Türleri, araştırma yöntemleri ve örnekler*.
- Roskos, K. A., & Christie, J. F. (Eds.). (2007). *Play and literacy in early childhood: Research from multiple perspectives* (2nd ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315089720>
- Safitri, N. D., Hasanah, U., Masrurroh, F., Khulusinniyah, K., & Dodd, J. (2022). The development of thematic board educational game tools to train the literacy skills of children 5–6 years old [5–6 yaşındaki çocukların okuryazarlık becerilerini geliştirmek için tematik eğitsel kutu oyunu araçlarının geliştirilmesi]. *Indonesian Journal of Early Childhood Educational Research*, 1(2), 75–86. <https://doi.org/10.31958/ijecer.v1i2.8156>
- Sayar, F. (2012). Okuma gelişiminde üst dil farkındalığı, sesbilgisel süreçler ve bellek süreçlerinin etkisi: Kısa süreli bellek ve çalışma belleği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 13(2), 49–67. https://doi.org/10.1501/Ozlegt_0000000170
- Schuele, C. M., & Boudreau, D. (2008). Phonological awareness intervention: Beyond the basics [Sesbilgisel farkındalık müdahalesi: Temel bilgilerin ötesinde]. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 39(1), 3–20. [https://doi.org/10.1044/0161-1461\(2008/002\)](https://doi.org/10.1044/0161-1461(2008/002))
- Sincar, M. (2020). *Okul öncesi dönemde kullanılan erken okuryazarlık materyallerinin incelenmesi ve bir kitap tasarımı önerisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Sincar, M., & Uygungöz, M. (2023). Okul öncesi dönemde kullanılan erken okuryazarlık materyalleri. *ASSTUDIES – Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(10), 45–62. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2917400>
- Stringer, H., & Baker, J. (2020). *Newcastle Phonological Awareness*. Newcastle University. <https://research.ncl.ac.uk/phonologicalawareness/>
- Sulzby, E., & Teale, W. H. (1991). Emergent literacy. In R. Barr, M. L. Kamil, P. B. Mosenthal, & P. D. Pearson (Eds.), *Handbook of reading research* (Vol. 2, pp. 727–757). Longman.
- Şen, M. (2020). *Akil ve zeka oyunlarının 60–72 aylık çocuklarda erken okuryazarlık becerilerine etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi. <https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/377027>

- Şepitci Sarıbaş, M., & Sarıbaş, M. (2025). Sözlü ve tekerlemeli geleneksel çocuk oyunlarının okul öncesi dönem çocuklarının sesbilgisel farkındalıklarına etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 23(1), 1032–1055. <https://doi.org/10.37217/tebd.1641847>
- Şimşek, Ö. (2011). 60–72 aylık çocukların yazı farkındalığı ve yazmaya hazırlık becerilerinin gelişiminde okuma yazmaya hazırlık programının etkisinin incelenmesi (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. <https://avesis.gazi.edu.tr/yonetilen-tez/c75409c0-9417-4cdd-9cac-a17878e1f61f/60-72-aylik-cocuklarin-yazi-farkindaligi-ve-yazmaya-hazirlik-becerilerinin-gelisiminde-okuma-yazmaya-hazirlik-programinin-etkisinin-incelenmesi>
- Teale, W. H., & Sulzby, E. (1992). *Emergent literacy as a perspective for examining how young children become writers and readers*. In C. K. Kinzer & D. J. Leu (Eds.), *Literacy research, theory, and practice: Views from the classroom* (pp. 1–15). National Reading Conference.
- Turan, F., & Akoğlu, G. (2011). Okul öncesi dönemde sesbilgisel farkındalık eğitimi. *Eğitim ve Bilim*, 36(161), 64–75. https://www.researchgate.net/publication/291970401_TuranF_Akoglu_G2011_Okul_oncesi_donemde_sesbilgisel_farkindalik_egitimiEgitim_ve_Bilim36161_64-75
- Uyanık, Ö., & Kandır, A. (2010). Okul öncesi dönemde erken akademik beceriler. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 3(2), 118–134. <https://avesis.gazi.edu.tr/yayin/7865d397-0139-4063-8df8-316aca015c4e/okul-oncesi-donemde-erken-akademik-beceriler>
- Varma, E. (2022). *Orff-Schulwerk yaklaşımının 60–72 ay çocukların fonolojik farkındalıklarına etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=Rbv4cOP2iVP26kpHIFKaFw&no=Gq4_KiEGqogUJrt0fOA3bg
- Verissimo, L., Costa, M., Miranda, F., Pontes, C., & Castro, I. (2021). The importance of phonological awareness in learning disabilities' prevention: Perspectives of pre-school and primary teachers [Öğrenme güçlüklerinin önlenmesinde sesbilgisel farkındalığın önemi: Okul öncesi ve ilköğretim öğretmenlerinin bakış açıları]. *Frontiers in Education*, 6, Article 750328. <https://doi.org/10.3389/feduc.2021.750328>
- Vukelich, C., Christie, J., & Enz, B. (2008). *Helping young children learn language and literacy: Birth through kindergarten* (3rd ed.). Pearson Education.
- Yalman, F. (2020). *Kütüphanede verilen “Kitapların Eğlenceli Dünyası” eğitim programının çocukların erken okuryazarlık becerilerine etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karabük Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/99364/yokAcikBilim_10328865.pdf?sequence=-1&isAllowed=y
- Yılmaz Hığde, A., & Baştuğ, M. (2021). Aile okuryazarlığı kavramına kuramsal bir bakış. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 1–14. <https://doi.org/10.17932/IAU.EFD.2015.013/2021.701>
- Yopp, H. K., & Yopp, R. H. (2009). Phonological awareness is child's play [Sesbilgisel farkındalık bir çocuk oyunudur]! *Young Children*, 64(1), 12–18. <https://eric.ed.gov/?id=EJ826241>

Whitehead, M. (2016). *Developing language and literacy with young children* (3rd ed.). SAGE Publications.

Whitehurst, G. J., & Lonigan, C. J. (1998). Child development and emergent literacy [Çocuk gelişimi ve gelişen okuryazarlık]. *Child Development*, 69(3), 848–872. <https://doi.org/10.2307/1132208>

EKLER

EK-1 Genel Bilgi Formu

1. Çocuğun Adı Soyadı:.....
2. Doğum Tarihi:.....
3. Cinsiyeti: Kız () Erkek ()
4. Okul öncesi eğitim kurumuna devam etme süresi:.....
5. Kardeş sayısı:.....
6. Annenin yaşı:
7. Babanın yaşı:
8. Annenin öğrenim düzeyi:
 - Okur yazar değil ()
 - İlkokul ()
 - Ortaokul ()
 - Lise ()
 - Üniversite ()
9. Babanın öğrenim düzeyi:
 - Okur yazar değil ()
 - İlkokul ()
 - Ortaokul ()
 - Lise ()
 - Üniversite ()
10. Annenin çalışma durumu : Çalışıyor () Çalışmıyor ()
11. Babanın çalışma durumu : Çalışıyor () Çalışmıyor ()
12. Annenin mesleği:
13. Babanın mesleği:.....
14. Ailenin toplam aylık geliri:.....
15. Evinizde bilgisayar/tablet var mı? Evet () Hayır ()
16. Evinizde internet bağlantısı var mı? Evet () Hayır ()
17. Çocuğunuz günde ortalama ne kadar süre bilgisayar/tablet başında geçiriyor?.....dakika
18. Çocuğunuz günde ortalama ne kadar süre televizyon seyrediyor?..... dakika
19. Çocuğunuza yönelik evinizde yaklaşık kaç tane resimli kitap mevcut? adet
20. Haftada ortalama ne kadar süre siz veya eşiniz (çocukla ilgilenen diğer yetişkinler) çocuğunuza kitap okursunuz?..... dakika
21. Bir haftada kaç defa siz veya diğer bir aile üyesi çocuğunuzla birlikte kitap okur? defa
22. Çocuğunuz haftada ortalama ne kadar süre kendi başına kitaplara bakıp inceleyip kitaplarla zaman geçirir? dakika
23. Çocuğunuz ne sıklıkla kendisine kitap okunmasını ister?
 - Neredeyse hiç () Ayda bir- iki defa ()
 - Haftada bir-iki defa () Neredeyse her gün ()
24. Evde kitaplığınız var mı? Evet () Hayır ()
25. Kitaplığınızda ortalama kaç adet yetişkinlere yönelik kitap mevcut? adet

EK-2 Veli İzin Formu

Sayın Veli;

Çocuğunuzun katılacağı bu çalışma, “Sözcüklerin Macerası Masa Oyununun Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Erken Okuryazarlık Becerilerine Etkisi” adıyla yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi: Okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenim görmekte olan 60-72 aylık çocukların erken okuryazarlık becerilerini desteklemeye yönelik tasarlanan kutu oyununun, çocukların erken okuryazarlık becerileri üzerindeki etkisini incelemektir.

Araştırma Uygulaması: Genel Bilgi Formu, Erken Okuryazarlık Ev Ortamı Ölçeğinin sizler tarafından doldurulması; Erken Okuryazarlık Becerilerini Değerlendirme Aracının araştırmacı tarafından çocuğunuza yüzyüze bireysel olarak uygulanması şeklindedir.

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı’nın ve okul yönetiminin de izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çocuğunuz çalışmaya katılıp katılmamakta özgürdür. Araştırma çocuğunuz için herhangi bir istenmeyen etki ya da risk taşımamaktadır. Çocuğunuzun katılımı tamamen sizin isteğinize bağlıdır, reddedebilir ya da herhangi bir aşamasında ayrılabilirsiniz. Araştırmaya katılmama veya araştırmadan ayrılma durumunda öğrencilerin akademik başarıları, okul ve öğretmenleriyle olan ilişkileri etkilemeyecektir.

Çalışmada öğrencilerden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir.

Uygulamalar, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden çocuğunuz kendisini rahatsız hissederse cevaplama işini yarıda bırakıp çıkmakta özgürdür. Bu durumda rahatsızlığın giderilmesi için gereken yardım sağlanacaktır. Çocuğunuz çalışmaya katıldıktan sonra istediği an vazgeçebilir. Böyle bir durumda veri toplama aracını uygulayan kişiye, çalışmayı tamamlamayacağını söylemesi yeterli olacaktır. Çalışmaya katılmamak ya da katıldıktan sonra vazgeçmek çocuğunuza hiçbir sorumluluk getirmeyecektir.

Onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra da bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla...

Araştırmacılar:

- Ebru Yavuz-Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Okul Öncesi Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi
- Doç. Dr. Nurbanu Parpucu- Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı

Velisi bulunduğum çocuğumun yukarıda açıklanan araştırmaya katılmasına izin veriyorum.

Velinin adı soyadı:

Çocuğun adı soyadı:

İmza:

EK-3 Erken Okuryazarlık Becerilerini Değerlendirme Aracı (EOBDA) Kullanımı İzin Belgesi

TEMEL EĞİTİM BÖLÜMÜ
Department Of Elementary Education

13.03.2024

Sayın Ebru Yavuz

Erken Okuryazarlık Becerilerini Değerlendirme Aracı'nın Geliştirilmesi (2013, 2016)* isimli çalışmamın, ilgili yerlerde kaynak gösterilmek şartıyla kullanılması uygun bulunmuştur. "Sözcüklerin Macerası Masa Oyununun Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Erken Okuryazarlık Becerilerine Etkisi" isimli çalışmada kullanılabilir ve başkalarına verilemez. Araştırmanın tamamlanmasının ardından bir örneğinin tarafıma gönderilmesini rica ederim.

Saygılarımla

EK-4 Erken Okuryazarlık Bilgi Testi (EROBİT) Kullanımı İzin Belgesi

Emre LAÇIN

...

Kime: Ebru YAVUZ

2.12.2023 Cmt 13:52

Puanlama ve soru dağılımı
DOCX - 15 KB

CEVAP ANAHTARI
XLSX - 11 KB

3 ek (1 MB)

Merhabalar Erobit için gerekli bilgileri içeren dosyaları size iletiyorum. Çalışmalarınızda kullanabilirsiniz. Kolaylıklar dilerim.

--
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi/Hatay Mustafa
Kemal University
Eğitim Fakültesi/Faculty of Education
Özel Eğitim Bölümü/Special Education Department
Dr. Öğr. Ü. Emre LAÇIN

|

EK-5 Öğretmen İzin Formu

Sayın Öğretmenim,

Sizi, Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Okul Öncesi Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programında, Dr. Öğr. Üyesi Nurbanu Parpucu danışmanlığında yürüttüğüm “Sözcüklerin Macerası Masa Oyununun Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Erken Okuryazarlık Becerilerine Etkisi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasına katılmaya davet ediyoruz.

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenim görmekte olan 60-72 aylık çocukların erken okuryazarlık becerilerini desteklemeye yönelik tasarlanan kutu oyununun, çocukların erken okuryazarlık becerileri üzerindeki etkisini incelemektir. Çalışma için Anadolu Üniversitesi Etik Komisyonu’ndan gerekli izinler alınmıştır.

Sizlerden çalışma süresince ailelerin bilgilendirilmesi için yapılacak toplantılar için destek istenecektir. Bununla birlikte sizlere uygulanacak olan Erken Okuryazarlık Bilgi Testini cevaplamanız beklenmektedir.

Çalışma yaklaşık bir eğitim öğretim yarıyılında gerçekleşecektir. Çalışmaya katılım gönüllük esasına dayalıdır ve hiçbir risk içermemektedir. Ancak çalışmalar sırasında herhangi bir nedenden ötürü kendinizi rahatsız hissederseniz, rahatsız olduğunuz durumların ortadan kaldırılması talebinde bulunmakta ve sorulara yanıt vermemekte serbestsiniz. Herhangi bir şekilde rahatsızlığınız devam ederse çalışmaya devam etmek istemediğinizi araştırmacılara iletmeniz yeterlidir.

Çalışma hakkında daha fazla bilgi almak ve yanıtlanmasını istediğiniz sorularınız için araştırmayı yürüten Ebru Yavuz ile iletişim kurabilirsiniz.

Araştırmacı : Ebru Yavuz

Bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum ve istediğim zaman yarıda kesip çıkabileceğimi biliyorum. Bu çalışma kapsamında elde edilecek olan tüm veri ve bilgilerin, araştırmacılar tarafından bilimsel ve akademik yayınlarda kullanılmasını kabul ediyorum.

Adınız Soyadınız	Okul ve Sınıfınız	Adres ve Telefon Bilgileriniz	Tarih	İmza

*Lütfen bu formu doldurup imzaladıktan sonra araştırmacıya teslim ediniz.

EK-6 Erken Okuryazarlık Ev Ortamı Ölçeği (EROY – EV) Kullanımı İzin Belgesi

Banu Karaahmetoğlu

...

Kime: Ebru YAVUZ

30.11.2023 Per 12:07

EROY-EV
DOCX - 13 KB

Ebru Hocam merhaba,
Erken okuryazarlık ev ortamı (EROY-EV) ölçeğini kullanmanızdan memnuniyet duyarım. Ölçek hakkında teknik bilgilere rahatlıkla ulaşmanız açısından ölçek makalesi ve ölçeğin kullanıldığı tez makalesinin atıflarını ekliyorum. Ölçeğin kullanımı için herhangi bir eğitime gerek yoktur. Ölçek hakkında bilgi ve ölçek maddelerini ekte gönderiyorum.

İyi çalışmalar ve kolaylıklar dilerim...

EK-7 İncelenen Oyunlar

- **Masa ve Kutu Oyunları**

- 1- Hikaye Küpleri
- 2- Erken Okuryazarlık
- 3- Orchard Otobüs Durağı (Bus Stop)
- 4- Mixdit
- 5- Dinle Bul Eşleştir
- 6- Sözcük Üretme Oyunu
- 7- Cortex
- 8- Ticket To Ride
- 9- Eğlenceli Şekiller
- 10- Reverse
- 11- Labirent
- 12- Küre
- 13- Look Look
- 14- Set Junior
- 15- Görev Mars
- 16- Take It Easy
- 17- Kilitli Kelimeler
- 18- Catan Junior
- 19- Ticket To Ride
- 20- Sorti
- 21- Tic Tac Toe
- 22- Terraforming Mars
- 23- Kulenga
- 24- Mak
- 25- Planet
- 26- Sushi Go
- 27- Dixit
- 28- Kelimelerce
- 29- Skippity
- 30- Hikaye Kartları
- 31- Equilibrio

32- Zaman Yolcuları Keşifte

33- Seaga

- **Mobil Oyunlar**

1- Educa Alfabe

2- Ace Early Learning

3- ABC Kids – Tracing and Phonics

4- Lingo Kids

EK-8 Sözcük Listesi

1. HAFTA

“A” Sesi	“E” Sesi	“I” Sesi	“İ” Sesi”
Arı	Elma	Işık	İp
Ayı	Erik	Izgara	İki
Ağaç	Etek	Ihlamur	İnek
Aşçı	Ekmek	Ispanak	İncir
Askı	Eczane	Istakoz	İğne
Ayna	Elbise		İzci
Armut	Eldiven		İnsan
Ahtapot	Emzik		İguana
Anahtar	Enginar		İtfaiye
Ayakkabı	Eflatun		İlkbahar

2. HAFTA

“O” Sesi	“Ö” Sesi	“U” Sesi	“Ü” Sesi
Oda	Ödev	Un	Üç
Oje	Ödül	Uçak	Ütü
Org	Öküz	Usta	Üçüz
Ocak	Örgü	Uyku	Üzüm

Odun	Örtü	Uzay	Üçgen
Okul	Öykü	Uranüs	Üzgün
Orangutan	Ölçek	Uçurtma	Üniforma
Oyun	Önlük	Ukulele	
Orman	Öksürük		
Orkide	Öğretmen		

3. HAFTA

“F” Sesi	“H” Sesi	“L” Sesi	“M” Sesi
Fil	Halı	Lama	Mor
Fare	Halat	Lego	Muz
File	Halka	Leke	Mavi
Fener	Hamak	Lamba	Mor
Fidan	Hamur	Lale	Martı
Fındık	Havlu	Lemur	Marul
Fincan	Havuz	Limon	Maske
Fıstık	Hırka	Lahana	Mantar
Fasulye	Harita	Leylek	Mektup
Fesleğen	Hediye	Labirent	Mıknatıs

4. HAFTA

“N” Sesi	“R” Sesi	“S” Sesi	“Ş” Sesi	“V” Sesi
Nar	Rüzgar	Su	Şal	Vida
Nane	Renk	Süt	Şişe	Vinç
Nota	Roka	Saat	Şort	Vagon
Nehir	Rüya	Sarı	Şelale	Valiz
Nohut	Radyo	Silgi	Şimşek	Vişne
Neptün	Rakun	Saç	Şampuan	Vites
Nine	Reçel	Sabun	Şemsiye	
	Rende	Sincap	Şempanze	
	Ressam	Salyangoz	Şoför	
		Sonbahar		

5. HAFTA

“Y” Sesi	“Z” Sesi	“B” Sesi	“C” Sesi	“Ç” Sesi
Yay	Zil	Bal	Cam	Çay
Yedi	Zar	Bale	Cep	Çöp
Yıldız	Zarf	Boya	Ceket	Çark
Yunus	Zebra	Boğa	Ceviz	Çatı

Yağmur	Zeytin	Balon	Cıvcıv	Çadır
Yapboz	Zürafa	Beyaz	Cüzdan	Çatal
Yelek	Zımpara	Biber	Cetvel	Çiçek
Yarasa		Böcek		Çilek
Yumurta		Baykuş		Çimen
Yeşil		Böğürtlen		

6. HAFTA

“D” Sesi	“G” Sesi	“K” Sesi	“P” Sesi	“T” Sesi
Dağ	Göl	Kuş	Pil	Taç
Dalgıç	Gri	Kare	Park	Taş
Deve	Gece	Kedi	Palet	Toka
Dört	Gemi	Kuzu	Panda	Tabak
Daire	Gitar	Kivi	Puzzle	Tablo
Deniz	Güneş	Kukla	Papağan	Tahta
Davul	Gazete	Kupa	Papatya	Tavşan
Düdük	Göz	Köpek	Portakal	Terlik
Dünya	Gökyüzü	Kaykay		Turuncu
	Güvercin	Kelebek		

EK-9 Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Belgesi

Adı Soyadı: EBRU YAVUZ

Araştırmanın Adı: Sözcüklerin Macerası Masa Oyununun Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Erken Okuryazarlık Becerilerine Etkisi

Araştırmanın Niteliği: Yüksek Lisans Tezi

Araştırmanın Örneklem / Çalışma Grubu: Öğrenci

Uygulama Yapılacak MEB Teşkilatı: Adnan Menderes Anaokulu

Uygulama Yapılacak Birim: Anaokulu

Uygulama Yapılacak İl: ESKİŞEHİR

Veri Toplama Aracının Başlığı: ERKEN OKURYAZARLIK BECERİLERİNİ DEĞERLENDİRME ARACI (EOBDA), ERKEN OKURYAZARLIK BİLGİ TESTİ (EROBİT), EV ORTAMI ERKEN OKURYAZARLIK ANKETİ, ERKEN OKURYAZARLIK BECERİLERİNİ DEĞERLENDİRME ARACI (EOBDA)

Araştırma Uygulama İzninin Kabul Tarihi: 23.09.2024

Araştırmanın Uygulama İzninin Bitiş Tarihi: 23.09.2025

Yukarıda kimliği yazılı araştırmacı "Araştırma Uygulama İzinleri Genelgesine (2024/41)" göre belirtilen kapsamda araştırmasını yapmayı taahhüt etmiştir. Araştırmacının bilgi ve belgelerinin uygunluğu kontrol edilmiş olup araştırma uygulama izni ESKİŞEHİR İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından onaylanmıştır.

NOT: Okul/kurum yöneticileri tarafından "Araştırma Uygulama İzni" belgesinin ve veri toplama araçlarının (araçlardaki maddelerinin) modülde yer alan belge ve araçlarla aynı olduğu kontrol edilmelidir. Aynı olmadığı durumda araştırma uygulama izni verilmeyecektir.

* Başvuru detayını görüntülemek ve belgeyi doğrulamak için '<https://arastirmaizinleri.meb.gov.tr/belge-dogrula>' bağlantısını kullanınız.

ÖZ GEÇMİŞ

Adı Soyadı: Ebru Yavuz

Dil Bilgisi

İngilizce – B2

Almanca – A2

Eğitim Bilgileri

Gazi Anadolu Meslek ve Meslek Lisesi (Çocuk Gelişimi ve Eğitimi), 2014

Anadolu Üniversitesi (Lisans - Okul Öncesi Öğretmenliği), 2019

Anadolu Üniversitesi (Yüksek Lisans - Okul Öncesi Eğitimi), 2025